

საერთაშორისო საქველმოქმედო ფონდი „ზობი“

ქართული ხალხური სიმღერის
საერთაშორისო ცენტრი

თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის
ტრადიციული მრავალხმიანობის კვლევის
საერთაშორისო ცენტრი

გამომცემლობა
„საქართველოს მაცნე“

კრებული გამოიცა

საერთაშორისო საქველმოქმედო ფონდ – „ხობის“
პრეზიდენტის ბატონ გოდერძი ბუკიას თაოსნობითა და
ხელშეწყობით.

სპონსორები:

კომპანიების ჯგუფი „პროფილი“ (მოსკოვი)

შ.პ.ს. „მგ კომპანია“ (თბილისი)

ლენინის ქარხანა „ვაჩნაძიანი“

(გურჯაანი, დირექტორი თენგიზ ხარებავა)

კრებულის შემდგენლები მადლობას უხდებიან მხარდაჭერისა
და დახმარებისათვის ბატონებს:

ბონდო ჯიქიას, ოთარ ფაცაცას, თემურ კვარაცხელიას,
ანგული მიქავას, გურამ ახალაიას, ბადრი ბერაიას და რომეო სარიას

ქართული ხალხური მუსიკა

სამეგრელო

GEORGIAN FOLK MUSIC

SAMEGRELO

ქართული ხალხური სიმღერის საერთაშორისო ცენტრი
თბილისის ე. სარაჯიშვილის სახელობის სახელმწიფო კონსერვატორიის ტრადიციული
მრავალხმიანობის კვლევის საერთაშორისო ცენტრი

International Center for Georgian Folk Song
Tbilisi State Conservatoire International Reserch Center for Traditional Poliphony

თბილისი 2003

კრებულის შემდგენელი – კუკური ჭოხონელიძე
რედაქტორი – თამარ მესხი
მხატვარი – გია ცხადაია

ინგლისურად თარგმნეს:
მაია კაჭკაჭიშვილმა, კარლ ლინიქმა და ქეთევან ბარათაშვილმა.

Creator – E. Chokhanelidze
Editor – T. Meskhi
Painter – G. Tskhadaia
Translators – M. Kachkachishvili
K. Linich
K. Baratashvili

© ე. ჭოხონელიძე, 2003
ISBN - 99928-28-98-6

წინასიტყვაობა

უკანასკნელ წლებში ქართულ ფოლკლორულ საშემსრულებლო ხელოვნებაში ნათლად შეიმჩნევა რეპერტუარის სიმწირე და სტერეოტიპულობა. ცოცხალ შესრულებასა თუ აუდიოჩანაწერებში, უმეტესწილად, მართალია გემოვნებით შერჩეული, მაგრამ თითქმის ერთი და იმავე სიმღერის ცნობილი ვარიანტები ქლერს, რაც უდავოდ აკნინებს ქართული ხალხური მუსიკის უმდიდრესი სასიმღერო მემკვიდრეობის სრულფასოვნად წარმოჩენისა და პოპულარიზაციის შესაძლებლობას. სამწუხაროდ, ამ მხრივ გამოჩანის არც მეგრული სასიმღერო შემოქმედება წარმოადგენს – დაევიწყებას ეძლევა ისტორიულ ქართველებს გადაჩენილი, მაღალი მხატვრული და მეცნიერული ღირებულების მქონე მრავალი სიმღერა. ამის ერთ-ერთი მიზეზი ალბათ ისიცაა, რომ ლოტბარების უმეტესობა ცუდად ან საერთოდ არ იცნობს სხვადასხვა დროს გამოცემულ სანოტო კრებულებში, არქივებსა და ფონდებში მიმოხვეულ მეგრული სასიმღერო შემოქმედების მარგალიტებს.

წინამდებარე სანოტო კრებული, რომელშიც ქართული ხალხური მუსიკის ჭეშმარიტ მონამატებელი მიერ ათეული წლების განმავლობაში შეგროვებული და ნოტირებული მეგრული სიმღერებია თავმოყრილი, უპირველეს ყოვლისა, სწორედ აღნიშნული ხმარების გამოსწორებას ისახავს მიზნად. კრებულის შემდგენელთა ერთ-ერთი უზთავრესი საზრუნავი, მხატვრულად ღირებული სიმღერების წარმოჩენასთან ერთად, ყველაზე ადრეული ჩანაწერების მოძიებაც იყო, რადგან ამ ნიმუშების გამოზიარებას პრაქტიკული ღირებულების გარდა, ისტორიული და მეცნიერული მნიშვნელობაც აქვს. მათში ნათლადაა ასახული აუთენტური შესრულების ნიშანდობლივი მხარეები, მუსიკალური ენის ჯერ კიდევ შეუზღალავი ლექსიკა, თითოეული ჟანრისათვის დამახასიათებელი რიტმულ-ინტონაციური სამყარო და სხვ.

სამწუხაროდ, დროის სიმციროს გამო, ვერ მოხერხდა ძველი ფონოჩანაწერების გაშიფერა-ნოტირება, რაც მეგრულ სასიმღერო ფოლკლორზე ჩვენს წარმოდგენებს უდავოდ გაამდიდრებდა. მართალია, ამ ჩანაწერების დიდი ნაწილი დაკარგულია, მაგრამ საქართველოს რადიოს, კონსერვატორიისა და სხვა ფონდებში დაცული აუდიომასალა და ხელნაწერები აუთენტური ფოლკლორული შემსრულებლობის ისტორიული სურათის ნაწილობრივი აღდგენის შესაძლებლობას მინც იძლევა. ამიტომ მიზანშეწონილად მიგვაჩნია მეორე კრებულის გამოცემა, რომელშიც ცნობილი სიმღერების ახალ ვარიანტებთან ერთად, მუსიკალური საზოგადოებისათვის ჯერ კიდევ უცნობი მასალაც იქნება წარმოდგენილი.

ახლა კი მოკლედ მიმოვიხილოთ სამეგრელოს ისტორიისა და ეთნომუსიკალური ყოფის ყველაზე უფრო ნიშანდობლივი მხარეები.

სამეგრელო საქართველოს ერთ-ერთი უმშვენიერესი და მრავალმხრივ საინტერესო ეთნოგრაფიული რეგიონია. მისი მდიდარი ისტორია, შრომისმოყვარე მეგრელების მრავალფეროვანი ყოფა, მათივე გამრჯე ხელებით, ნიჭითა და შემოქმედებითი ფანტაზიით შექმნილი მდიდარი და მაღალგანვითარებული ეთნოკულტურა დიდი ხანი მეცნიერების სხვადასხვა დარგის სპეციალისტთა ყურადღებას იქცევს.

სამეგრელოს ამჟამინდელი ტერიტორია მთლიანად თავსდება ძველი კოლხეთის სამეფოს ფარგლებში. ძველ ბერძნულ მწერლობაში დაცული ცნობებით კოლხეთის მოსახლეობას შეადგენდნენ ქართველური მოდგმის ტომები: მაკრონები (მეგრელები),

მოსინიკები, პენიოხები, ჭან-ლაზები, სვანები, აგრეთვე აფშილ-აბაზგები და სხვა, რომელთაგან ზოგიერთი ამჟამადაც სახლობს თავის პირვანდელ მიწა-წყალზე.

ძე. წ. II და I ათასწლეულების მიჯნაზე, ისტორიული საქართველოს დასავლეთის და სამხრეთ-დასავლეთის საკმაოდ ვრცელ ტერიტორიაზე, ორი დიდი სახელმწიფოებრივი წარმონაქმნი – დიაოხი და კოლხა ყალიბდება. ურარტულ წყაროებში დიაოხი „ძლევაშოსილ ქეყანად“ მოიხსენიება, მაგრამ გამანადგურებელმა ომებმა ასურეთთან და ურარტუსთან ბოლო მოუღო დიაოხის სახელმწიფოს და ძე. წ. VIII საუკუნიდან იგი კოლხეთის სამეფოს შეერწყა.

უძველესი ტომობრივი გაერთიანება – კოლხა ისტორიულ წყაროებში ძე. წ. XVI საუკუნიდან მოიხსენიება როგორც ძლიერი, მდიდარი და კულტურულად დაწინაურებული ქვეყანა. აპოლონიოს როდოსელის „არგონავტიკაში“ კოლხეთი წარმოდგენილია ლეგენდარულ ქვეყნად, რომელსაც სიმდიდრით სახელგანთქმული ბრძენი მფეფ აიეტი მართავს. რაც არ უნდა დაუჯერებლად მივიჩნიოთ „არგონავტიკის“ სამყარო, წერილობითი წყაროები და არქეოლოგიური მონაპოვრებიც ადასტურებენ, რომ ანტიკური კულტურის წიაღში აღზრდილ არგონავტებს კოლხეთი დახვდა „არა „ბარბაროსული“ მდაბიურობით, არამედ მაღალგანვითარებული და თვითმყოფადი კულტურით“¹ მწყობრი სახელმწიფოებრივი სტრუქტურით, განვითარებული მეტალურგიით, მედიცინითა და სხვ. სამეცნიერო წრეებში არაერთხელ გამოთქმულა მოსაზრება, რომ ძველ ბერძნულ წყაროებში მოხსენიებული ე. წ. კოლხური კირბები (ქვის სვეტები – წერილსვეტები, გეოგრაფიული ორიენტირით) ძველ კოლხეთში დამწერლობის არსებობის დამადასტურებელი საბუთის მნიშვნელობისაა, ხოლო იგივე წყაროებზე დაყრდნობით გამოთქმულია ვარაუდი, რომ ოქროს საწმისის ტყავზე ოქროს მოპოვების საიდუმლოება იყო აღწერილი.

როგორც ჩანს, კოლხური კულტურა იმდენად მძლავრი და ფესვგამდგარი იყო, რომ მომთაბარე კიმერიელთა გამანადგურებელი შემოსევების შემდეგ (ძე. წ. VIII საუკუნე) ნანგრევებად ქცეული კოლხეთის ადგილზე აღმოცენებულ ეგრის-ლაზიკის სამეფოში ახალი ძალით იფეთქა კოლხების შთამომავალთა შემოქმედებითმა ენერგიამ, რასაც არქეოლოგიური გათხრებით მოპოვებული მასალაც ადასტურებს. ამ ახალი კულტურული ნაკადის მაღალი დონის უტყუარი ნიშანსვეტია ახ. წ. III საუკუნეში დაარსებული ფაზისის აკადემია – უმაღლესი რიტორიკული სკოლა, სადაც ადგილობრივ ახალგაზრდებთან ერთად, განათლებას აღმოსავლეთ რომის იმპერიიდან ჩამოსულნიც იღებდნენ. ბერძნულ წყაროებში ფაზისის აკადემია „მუზების ტაძრად“ მოიხსენიება.

ასე მოაღწია ამ უძველესი კულტურული ტრადიციების მქონე ქვეყანამ ადრეულ შუა საუკუნეებამდე. ისტორიული განვითარების სხვადასხვა ეტაპზე იგი კოლხიდად, ეგრისად, ლაზიკად, ოდიშად და სამეგრელოდ იწოდებოდა.

ქართული ისტორიული მეცნიერება დღევანდელ მეგრელებსა და ლაზებს კოლხების უშუალო მემკვიდრეებად მიიჩნევს. „მეგრელები ეროვნებით ქართველები არიან. ისტორიულ წარსულში ეთნოგრაფიულ სამეგრელოში შედიოდა მეგრელების მონათესავე ტომი ჭან-ლაზები, რომლებიც მეგრელებთან ერთად დღესაც მეტყველებენ მეგრულ-ჭანურ ან ზანურ ენაზე“². „ქართული, ზანური ან კოლხური (მეგრულ-ჭანური) და

¹ ვ. ითონიშვილი. ქართველები და საქართველო, ისტორიულ-ეთნოგრაფიული ნარკვევი. თბ., 1997 წ. (ხელნაწერი). ციტატა გ. გაბესკირიას წიგნიდან „სადაც ქართველი გადაწვდება“.

² ს. მაკალათია. სამეგრელოს ისტორია და ეთნოგრაფია. თბ., 1941 გვ. 180

სვანური წარმოდგენენ უძველესი, საერთო ქართული ფუძე-ენის („პრეკართული ენის“) დიალექტური ტრანსფორმაციის შედეგს, რამაც ხანგრძლივი ისტორიული განვითარების პროცესში ეს დიალექტები ცალკე ენებად აქცია“.³ ქართულ მუსიკისმცოდნეობაში გამოთქმულია მოსაზრება, რომელიც ქართული მუსიკალური ფუძე-ენის დანაწევრების საწყის პერიოდად ძვ. წ. IV – III ათასწლეულების მიჯნას მიიჩნევს. სვანური, მეგრული და ლაზური მუსიკალური დიალექტების ტრანსფორმაციასა და განვითარებას მათი დამოუკიდებელ მუსიკალურ ენებად ჩამოყალიბება არ მოჰყოლია, თუმცა მელოდიის სტრუქტურით, მრავალხმიანობის ტიპით, მუსიკალური ქსოვილის განვითარების ლოგიკითა და ინტონაციური სამყაროთი სვანურიცა და მეგრულიც აღმოსავლეთ საქართველოს – თუშ-შუშა-ხევსურული, ქართლ-კახური და სხვა მუსიკალური დიალექტებისაგან უდავოდ განსხვავდებიან და მათთან ნათესაურ კავშირს ძირითადად მუსიკალური ფუძე-ენის დონეზე ამჟღავნებენ.

იაკობ გოგებაშვილი აღნიშნავდა: „მეგრელები შეადგენენ ქართველთა შტოსა. სხვა ქართველებისაგან ბევრი არაფრით განსხვავდებიან... მარტო ერთ არიან ცოტათი განცალკევებულნი, მაგრამ ეს ენაც ღვიძლი ძმაა ქართული ენისა, გარდა ამისა, თითქმის ყველა მეგრელმა კარგად იცის ქართული ლაპარაკი... იმათ ეს საღმრთო ენად მიაჩნიათ, რადგანაც წირვა-ლოცვა მთელს სამეგრელოში იმ თავიდანვე ქართულს ენაზე სრულდებოდა და ახლაც სრულდება“.⁴ სვანური და მეგრულ-ლაზური (ლაზური) უმწვერლობო ენებია და, ამდენად, მათთვის ქართული სამწვერლობო ენაცაა და მშობლიურიც.

სამეგრელოს ეთნოგრაფიულმა ყოფამ და მასთან სისხლხორცეულად დაკავშირებულმა სასიმღერო შემოქმედებამ იმათივე მიიქცია მუსიკის სპეციალისტთა ყურადღება. ეთნომუსიკოლოგების წინაშე მეგრული მუსიკალური ფოლკლორი წარდგა, როგორც უანრულად მრავალფეროვანი, მელოდიურად მდიდარი, კილო-ინტონაციურად დახვეწილი, მუსიკალური ენის ორიგინალურობით გამორჩეული და მხატვრულად სახოვანი მაღალგანვითარებული მუსიკალური კულტურა. ამავე დროს მას შემოუნახავს მუსიკალური აზროვნების სხვადასხვა ეტაპისათვის დამახასიათებელი შრეები და თვისებები, რომლებიც გარკვეულ წარმოდგენას გვიქმნიან მის ისტორიულ წარსულზე.

ერთ-ერთი ყველაზე უფრო დამახასიათებელი თავისებურება, რომელიც მთელ მეგრულ სასიმღერო შემოქმედებას განმსჭვალავს, ლირიკაა. ეს ის სფეროა, სადაც მთელი სისასვით გამჟღავნდა მეგრული კაცის მუსიკალური ნიჭიერება, მელოდიურობის არაჩვეულებრივი შეგრძნება და გამომგონებლობა. სასიმღერო ლირიკის სწორუპოვარი ნიმუშების მოსმენისას ისეთი გრძნობა გეუფლებათ, თითქოს უბრალო გღეხკაცს კაცობრიობის საფიქრალი, დარდი, სევდა უტვირთავს და ახლა ყოველივეს, სასოებითა და იღუმალებით მოცულს, პირად განცდასთან შენითებულს გემიხვლს და გეანდობს. თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ ასეთი სიმღერების უმეტესობა სენტიმენტალური საწყისის გამამაფრებელი უჩვეულო სასიმღერო მანერით – ერთგვარი მევენსარე ინტონაციებით სრულდება, ნათელი გახდება, რატომ ახდენს იგი ასეთ დიდ ემოციურ ზეგავლენას მსმენელზე. სატრფოლთან განშორებით თუ მიუწვედომლობით, უპასუხო სიყვარულით, სოციალური უსამართლობით თუ „მწარე ცხოვრებით“ გამოწვეული ნაღველი გადმოცემულია უღამაზესი, ნატიფი და მღერადი მელოდიით, რაც ამ სიმღერებს გამორჩეულ ადგილს უმკვიდრებს ქართულ მუსიკალურ ფოლკლორში.

³ გ. გაბესკირია. სადაც ქართველი გადაწედა. თბ., 1999 გვ. 39-40.

⁴ ი. გოგებაშვილი. საგანძური. თბ., 1996 წ. გვ. 265

სეველიანი ლირიკის საპირისპიროდ იმედით, ოპტიმიზმითა და იუმორითაა აღსავსე საღალბო-სახუმარო, მგზავრულ-ლაშქრული და საცეკვაო სიმღერები. მხნე, ომახიანი და ვაჟკაცური საწყისი ბატონობს შრომის სიმღერებში. ამ მხრივ განსაკუთრებით აღსანიშნავია სამიწათმოქმედო სამუშაოსთან დაკავშირებულ სიმღერათა ციკლი.

საქართველო მსოფლიოს ერთ-ერთი უძველესი სამიწათმოქმედო ტრადიციების ქვეყანაა. ბევლი ბერძნები ქართველურ ტომებს, მათ შორის კოლხებს „გეორგიანელებად“, ანუ „მიწის მუშაკებად“ მოიხსენიებდნენ. კათოლიკე მისიონერი, თეატინელი ბერი არქანჯელო ლამბერტი, რომელმაც თექვსმეტი წელი (1633-1649 წწ.) გაატარა სამეგრელოში, „სამეგრელოს აღწერაში“ აღნიშნავდა: „არც ერთი ერი ისეთ პატივს არ სცემს მიწათმოქმედებას, როგორც მეგრელები. სხვაგან ყველგან მიწის მუშაობას ეტანებიან მხოლოდ დაბალი ხალხი და ხეპრე გლეხები. სამეგრელოში კი რაც უნდა დიდი გვიარსი კაცი იყოს, თვითონ ამუშავებს თავის ყანებს და მოჰყავს თავისი საზრდო... ეს საქმე ისთაკილოდ როდი მიაჩნიათ.“⁵

უძველესი დროიდან სამეგრელოში ძირითადი მარცვლეული კულტურა ღობი (მეგრ. „ჩხვერი“) და ფეტვი (მეგრ. „ჭკიდი“) იყო. XVII საუკუნის დასაწყისიდან სამეგრელოში სიმინდიც ვრცელდება. ამ მარცვლეული კულტურების მოვლა-პატრონობა (ხვნა, თესვა, თოხნა, მარგვლა, ღობისა და ფეტვის მკა, სრესა და ცეხვა, სიმინდის შეტეხვა, ჭრა, გარჩევა და დაბინავება) დღემდე შრომატევადი იყო და ერთი და ორი აღამიანის ფიზიკურ შესაძლებლობას აღემატებოდა. ურთიერთდახმარების აუცილებლობამ მნიშვნელოვნად განაპირობა ნადის ანუ კოლექტიური, არტელური შრომის ფორმის დამკვიდრება.

ნადი და მასთან დაკავშირებული ნადური სიმღერები (აღმოსავლეთ საქართველოში „მამითადისა“ და „ნაცვალგების“ სახელით ცნობილი) განსაკუთრებული რიგის მოვლენაა არა მარტო მეგრულ, არამედ მთელს ქართულ ხალხურ მუსიკალურ შემოქმედებაში. ნადურები დღის სხვადასხვა მონაკვეთში უშუალოდ ყანაში და სხვა მძიმე სამუშაოების დროს შესასრულებელი სიმღერების ციკლია (თუმცა შრომის დაწყების წინ, შესვენებისას თუ შრომის დამთავრების შემდეგ დამღერებული სიმღერებიც ნადურის ციკლის შემადგენელ ნაწილებად აღიქმება). ამჯერად მთელი ციკლის აღწერა შეუძლებელია, მაგრამ მის ერთ-ერთ ნაწილზე – შუადღის, ანუ გრძელ ნადურ სიმღერებზე მაინც უნდა შევაჩეროთ ყურადღება, რადგან მათში ყველაზე უფრო ნათლად არის ასახული შრომის პროცესის განაღობი უსიამოვნო და დრამატურგია, მუსიკალური შინაარსის გადმოცემისა და ფორმაქმნალობის ხერხები და საშუალებები.

ნადის უშუალო მხილველი და პირველი აღმწერელი არქანჯელო ლამბერტი აღნიშნავდა: „სინოტივის გამო აქ სარეველა ბალახი სწრაფად იზრდება და დიდი შრომაა საჭირო მის მოსასპობად. თუ რამდენიმე დღე დასცალდა ბალახს ზრდა, ისე იმატებს, რომ სულ გააქრობს ნათესს... რადგან საქმე საჩქაროა და პატრონი თავისი კაცებით ვერ ერევა, მეზობლები უნდა მოიხმოს... ეს დიდი შრომა საშინელ სიცხეში უნდა აიტანოს კაცმა. მის გასაადვილებლად ისეთი ხერხი მოუგონიათ, რომ გეგინებათ მთელი სოფელი ქეიფობსო. ამ ხერხს შეადგენს სამი რამე: ნადი, სიმღერა და უხვი საჭმელი... ხშირად ნადი შესდგება ორმოცდაათის და სამოციის ჩარაზმული მთოხნელისაგან. იმ დროს რომ გაამხნევოს იგინი, პატრონიც თავში ჩაუდგება თოხით და თოხნის, როგორც დანარჩენები. სიმღერა, რომელიც მოჰყვება ნადს, გამოუგონიათ მარტო იმიტომ კი არა, რომ ეს მხიარული კრება გაამხნევოს, არამედ იმისათვის, რომ

⁵ არქ. ლამბერტი. სამეგრელოს აღწერა. თბ., 1938 წ. გვ. 50.

იმათ ჩქარა იმუშაონ. ამისათვის საგანგებო სიმღერა აქეთ, რომლის ხმაზე თოხნასაც ისე აწყობენ, როგორც საკრავზე ცეკვას: რამდენადაც სიმღერას ააჩქარებენ, იმდენად თოხნასაც ააჩქარებენ.“⁶

ყანაში შესასრულებელი ნადური სიმღერების („ობარგალი“, „ხემხეი“, „ოცონური“, „რჩეშხევი“ და სხვ.) ყველაზე საინტერესო და მაღალგანვითარებული ნიმუშია „ოღოია“. იგი ქართული ნადური სიმღერების ერთ-ერთი შედეგთაგანია. სამეცნიერო ლიტერატურაში გამოთქმულია მოსაზრება, რომ „ოღი“ ქვეყნის პატრონი და იქ მოსახლე ადამიანების ლეათებაა, რომლისაგანაც თვით ქვეყანამ მიიღო სახელწოდება: „ოღიში“, ე. ი. ოღის კუთვნილი ქვეყანა.⁷ ხალხის რწმენით, „ოღო“ მიწას ნიშნავს, ხოლო „ღია“ — დედას. „ოღოია“ სადიდებელი ჰიმნია მიწისა, რომელსაც განსაკუთრებულ პატივს მიაგებენ, კეთილდღეობასა და ბედნიერებას შესთხოვენ. „ოღოია“ აუცილებლად შესასრულებელი რიტუალური სიმღერა იყო, რადგან მის გარეშე ყოველგვარი მიწის სამუშაო ფუჭი იქნებოდა.⁸

არაორდინალურ მოვლენად უნდა მივიჩნიოთ სხედასხვა ფაქტორების საფუძველზე ჩამოყალიბებული ისეთი სასიმღერო ფორმები, რომლებიც ქართულ ნადურ სიმღერებში, მათ შორის მეგრულ „ოღოიაშიც“ გვხვდება. ეს ფორმები გამჭოლი განვითარებით, თემატური მასალის ნაირსახოვანი წარმოჩენით გამოირჩევიან და მასშტაბურ, მონუმენტურ და მონოლითურ მუსიკალურ კონსტრუქციებად წარმოგიდგებიან. აქ მასშტაბურობა იმდენად თემის ან მელოდიურ-რიტმული ფორმულის მრავალჯერადი გამეორებით კი არ მიიღწევა (თუმცა ქართული მუსიკალური ფოლკლორისათვის არც ეს ხერხია უცხო), არამედ თემატური ბირთვის ვარიანტულ-ვარიაციული სახეცვლით, ახალი ინტონაციური მასალისა და შესაბამისად, ახალი მხატვრული იერსახის წარმოჩენით, ინტენსიური დინამიკით, მხატვრული ჩანაფიქრის უწყვეტი განვითარებითა და მიზანმიმართულობით, ციკლურობითა და ნაწილთა კონტრასტულობით. არ იქნება გადაჭარბებული თუ ვიტყვით, რომ ასეთი სასიმღერო ფორმები მთლიანად სიმფონიური აზროვნებისათვის დამახასიათებელი ელემენტებითაა გაჯერებული. აღნიშნული ნიშან-თვისებებით ნადური სიმღერების აღნაგობა ნამდვილად სცილდება ტრადიციულ წარმოდგენას ხალხური მუსიკის სასიმღერო ფორმების შესახებ. იგი ახალი კუთხით წარმოაჩენს ხალხის უსაზღვრო ფანტაზიას, მასშტაბური და მონუმენტური ფორმების გამოქვეყნის უნარს.

გამოვლ განვითარებაზე, მზარდ დინამიკასა და ნაწილების კონტრასტულ დაპირისპირებაზე აღმოცენებული ნადურის დრამატურგია თავის კულმინაციას ბოლოთქმაში, ანუ დამაბოლოებელ (ხშირად კოდის სახით წარმოდგენილ) ნაწილში აღწევს, როდესაც შრომის ექსტაზში შესული მონადეები ორ-სამ ბგერიან ინტონაციას სულის შემეგრულ, თავბრუდამხვევ ტემპში ასრულებენ. ეს არა მარტო სიმღერის, არამედ მთელი შრომის პროცესის აპოთეოზია, რომელიც საოცრად ამბლლებულ განწყობას ქმნის.

თავისი ემოციური მუხტით, ფართო სუნთქვის მქონე არაჩვეულებრივი გამომსახველობის მელოდიური ნახაზით გამოირჩევა მეგრული მყარული სიმღერა „კურხი ბედნიერი“ (ფეხბედნიერი). ამ სიმღერის ვარიანტები „საქორწილო დრამის“

⁶ არქ. ლამბერტი. სამეგრელოს აღწერა. თბ., 1938 წ. გვ. 51-52.

⁷ მუქ. ბერიძე. ოღი, ოღიში და ოღოია. ჟურნალი „მნათობი“. 1959 წ. №12. გვ. 168.

⁸ ქ. ჭითანავა. დასავლეთ საქართველოს ბარის მოსახლეობის მუსიკალური კულტურა. სადისერტაციო ნაშრომი (ხელნაწერი) გვ. 105.

სხვადასხვა მხარესთან იყო დაკავშირებული. ასე მაგალითად, „კუნტა ბედინერა“ მეზაერული მაყრულია, ხოლო „ძველი ბედინერა“ უშუალოდ საქორწილო ტრაპეზის დროს სათქმელია. მაყრონის მეფის ოჯახში შესვლა და კერიის გარშემო სამაჯერ შემოვლა „კუნხი ბედინერის“ თანხლებით მიმდინარეობდა. ეს სიმღერა ქართული მაყრული სიმღერების მშვენიერებაა. იგი ლაღი, ამალღებული, ხალისიანი განწყობისაა და დარბაისლურ შესრულებას მოითხოვს.

მეგრელთა ძველისძველი რწმენით, სიკეთის, ზეაიის, ბარაქის, ჯანმრთელობისა და სხვა მრავალი სანუკუარი ოცნების ასრულება, ბედნიერ ფეხზე, ანუ ფეხბედნიერ ადამიანზე იყო დამოკიდებული. ამიტომაც იყო, რომ ახალი წლის პირველ კალანდა დღეს მეალილოები ჯერ ოდის გარშემოვლისას და შემდეგ კი კარის ზღურბლზე „კუნხა ბედინერით“ ულოცავდნენ მასპინძელს ახალი წლის დადგომას, ხოლო ოდაში შესვლის შემდეგ სიმინდისა და ღომის მარცვლებს მიმოაბნევენ და „ალილოს“ ასრულებდნენ. ბედობის დღეს სამეგრელოში „კუნხასაც“ უწოდებდნენ. „მოკუნხიბი“ იყო ის, ვინც ახალ წელს პირველი შემოადგამდა ოდა სახლში ფეხს. არსებობს ცნობა, რომ „კუნხა ბედინერი“ მუშაობის დაწყების წინ და შესვენების დროსაც იმღერებოდა. ცხადია, ყოველივე ეს ისევე ბედნიერ ფეხს, საქმის ბედნიერ დაწყებასა და დამთავრებას უკავშირდებოდა.

უხუცესთა გადმოცემით, სამეგრელოს ზოგიერთ რაიონში მეალილოები ოდის გარშემო სამაჯერ შემოვლის დროს „კირიალესას“ („კირიალესონს“) მღეროდნენ. ხოლო უშუალოდ ოდაში „კუნხა ბედინერი“ და „ალილო“ სრულდებოდა. აღსანიშნავია, რომ „კირიალესას“ აღდგომის დღესასწაულზეც მღეროდნენ. ამ სიტყვის („კირიალესონს“) ეტიმოლოგიის დადგენა რთული არ არის. ქართულ სამგალობლო პრაქტიკაში დღემდეა შემორჩენილი ბერძნული სახელწოდების საგალობლები. მათი მუსიკალური ტექსტი წმინდა ქართული წარმომავლობისაა და ბერძნულ გალობასთან არაფერი აქვს საერთო. რაც შეეხება მეგრულ მეტყველებაში დამკვიდრებულ სიტყვებს: „კირიალესონს“, „კირიე ლესა“, „სადავო კირიალესა“, ისინი ბერძნული სიტყვებისაგან – „კირიე ელეისონს“ არის ნაწარმოები, რაც ქართულად ნიშნავს – „უფალო, შეგვიწყალო“.

ძველად ახალი წლის დასაწყისი მზის ღეთაებას უკავშირდებოდა და შესაბამისი რიტუალი 25 დეკემბრიდან 6 იანვრამდე გრძელდებოდა. ხალხის რწმენით, ამ დღეს ახალი მზის ღმერთი იბადებოდა და „ჩიჩილაკი“, მერქნის ათლილი და დახვეული ნაწილებით მზის სიმბოლოს წარმოადგენდა. კვირეულის შვიდი დღეც ცალკეული მნათობის სახელით იყო ცნობილი. კვირას – მზის დღეს – ბუაშხა ეწოდებოდა, ორშაბათს – მთვარის დღეს – თუთაშხა და ა. შ. როგორც ჩანს, ახალ მთვარესთან შეგება გარკვეული რიტუალითა და სიმღერით ხდებოდა. ახალ მთვარეს განახლება და გახარება, ცის კარის გაღება და სიკეთის მოტანას შესთხოვდნენ. უძველესი რწმენით, მზე მდებრია, ხოლო მთვარე – მამრი, რისი დასტურიც დღემდე შემორჩენილი, წარმართობის დროიდან მომდინარე მეგრული ლექსია, რომელიც ქართულად ასე ითარგმნება: „მზე დედაა ჩემი, მთვარე მამა ჩემი, მოციმციმე ვარსკელავეები და და ძმა ჩემი“. არსებობს ვარაუდი, რომ მზისა და მთვარის საკულტო რიტუალების შემადგენელი ნაწილი იყო ისეთი წრიული, ორსართულიანი საფერხულოები, როგორებიცაა „ოხოხოია“ და „ოსხაპუე“.

მზის ასტრალურ კულტსა და დიდი დედა ღმერთის – ნანას სახელს უკავშირდებოდა უძველესი საწესო-რიტუალური საგალობელი „ია პატგნევი“. იგი

ინფექციური ავადმყოფობით დაავადებული ბავშვის სარცელოდან სრულდებოდა და ბოროტი სულების – „პატონების“ (ბატონების) სავედრებელს წარმოადგენდა.

ცნობილია, თუ რა მძაფრი და დაუნდობელი იყო წარმართული და ახალი ქრისტიანული რელიგიების ურთიერთდაპირისპირება. მიუხედავად სახელმწიფოებრივი სტატუსისა და მხარდაჭერისა, ქრისტიანობამ მაინც ვერ შეძლო ხალხის მესიერებიდან და ყოფიდან წარმართული რწმენა-წარმოდგენების ძირფესვიანი ამოძირკვა. უმეტეს შემთხვევაში ამ ორი რელიგიის ელემენტებისა და სიმბოლიკის შერწყმა ხდებოდა, რაც რიტუალს ახალ იერსახეს სძენდა, თუმცა მისი შინაარსობრივი დატვირთვა ძირითადად ისევ უცვლელი რჩებოდა. აღსანიშნავია, რომ ამ რიტუალებთან დაკავშირებულ სასიმღერო ნიმუშებშიც ჭარბადაა შემორჩენილი შორეულ ეპოქათა მუსიკალურ-ენობრივი თავისებურებები და სტილური ნიშან-თვისებები. ზემოთქმულის ნათელი ილუსტრაციაა რიტუალი, რომელიც ამინდის წარმართული ღვთაების, ელიას სახელთან იყო დაკავშირებული. იგი სამეგრელოში 20 იელისს აღინიშნებოდა. ამ დღეს ელიას სთხოვდნენ შემწეობას, მფარველობას, სტიქიური უბედურებებისაგან დაცვას, უხე მოსაეაღსა და სხვ. ახალგაზრდები თმაში ქრისტიანულ სიმბოლიკას – პატარა ჯერებს იმაგრებდნენ, ხოლო ხანდაზმულები, ავი თვლისაგან დასაცავად ნათესებში ხისგან გამოთლილ დიდ ჯვარს ამაგრებდნენ; მკლავაყრილი გოგო-ბიჭები ეკლესიის გარშემოვლის დროს წრიულ ფერხულს აბამდნენ, რომელსაც „ხუჯიშო ხოსაპუე“ ეწოდებოდა. ამ ფერხულის თანმხლები სიმღერა იყო „ვო, რეროშა, რეროშა“. აღსანიშნავია, რომ ეს სიმღერა ზოგჯერ სამიწათმოქმედო სამუშაოს დამთავრების შემდეგაც სრულდებოდა (იხ. სიმღერა „ორეშხევი“). უძველესი რწმენით, ელიაობა დღეს ავი სულები, ეშმაკები ტიბილიონის მთაზე ეკრიბებოდნენ და მგლებშებმულ საწნახლეში მჯდომნი დაქროდნენ. მათი დაშინების მიზნით, ღამით ჭიაკოკონა ინთებოდა და ახალგაზრდობა სიმღერითა და ცეკვით ირთობდა თავს. ამ სახის დღესასწაულებზე ძალზე პოპულარული იყო საფერხულო-საცეკვაო სიმღერა „პარირა“, რომლის ყველა ვარიანტი ცალკულ ხმათა ოსტინატურ მოძრაობაზეა დაფუძნებული. განსაკუთრებული მოქნილობითა და გამომსახველობითი ძალით გამოირჩევა მაღალი, პირველი ხმა. სიმღერის ეფექტურობა, დინამიკის ხარისხი და საერთო მხიარული განწყობილების შექმნა შემსრულებლის ნიჭსა და იმპროვიზაციის უნარზეა დამოკიდებული.

საქართველო ვაზის კულტურის ერთ-ერთი უძველესი კერაა. მევენახეობა და მეღვინეობა საქართველოს ბარში (მათ შორის სამეგრელოშიც) სამეურნეო საქმიანობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი დარგი იყო. აქ გამოყვანილი ვაზის მრავალი ჯიშიდან საუკეთესო ხარისხის ღვინო იწურებოდა. განსაკუთრებით გამოირჩეოდა „ოჯალეში“, „კაბისონი“, „ხარდანი“ და სხვ. ცხადია, სადაც მეღვინეობაა განვითარებული, იქ ღვინის ყადრიც იციან და სუფრული სიმღერების ტრადიციაც არსებობს. აი, როგორ აღწერს მეგრელთა საღვინო თავყრილობას არქანჯელო ლამბერტი: „მეგრელებს წმინდა მოვალეობად მიაჩნიათ, რომ დღესასწაულის დროს რაც შეიძლება დიდი წვეულება გამართონ და რაც შეიძლება დიდხანს დარჩნენ სუფრაზე. არ ფიქრობენ არც ლოცვებისა და არც საიდუმლოების შესახებ... შეურაცხყოფენ ღვთის დიდებასა და ცდილობენ მხოლოდ კარგად დროის გატარებას. ღოთობა, მკერხელობა, უმართებულობა, ცეკვა და არეული სიმღერა – აი, რითი ამკობენ ივინი დღესასწაულებს“.⁹

⁹ არქ. ლამბერტი. სამეგრელოს აღწერა. გვ. 131-132.

სუფრასთან დიდხანს ჯდომა, გრძელი სადღეგრძელოები, სასმისების გაუთავებელი ცვლა, შესაძლოა, მართლაც ენოთირა კათოლიკე ბერს, მაგრამ იგი აშკარად სცოდავს და თვითონ მკრეხელობს, როდესაც მეგრელებს ღვთის შეურაცხყოფას სწამებს. აქი თვითონ აღნიშნავს, რომ „მეგრელები ურთიერთდამოკიდებულებაში ისეთ მოხდენილ ქცევას იჩენენ, რომ ამ მხრივ მათ ბარბაროსები კი არ ეთქმით, არამედ შეიძლება მათი შედარება მეტად ზრდილობიან კარისკაცებთან... ყველა თავის მოქმედებაში მეგრელები იცავენ გარკვეულ თავაზიანობას“.¹⁰ ასეთი ზრდილი და თავაზიანი ხალხი ღმერთს როგორდა შეურაცხყოფდა? საცეკვაოებსა და „არეულ სიმღერას“ რაც შეეხება, გრიგორიანული ქორალების ემოციისაგან დაცვილ, მონოტონურ და განყენებულ ბგერათა სამყაროში აღზრდილი მისიონერის სმენისათვის შეიძლება უჩვეულო და მიუღებელიც კი იყო სიცოცხლითა და ენერგიით აღსავსე „ჰარიას“ მსგავსი საცეკვაოები, ხშირი დისონანსური ჟღერადობის მქონე, პარმონიულად დახუნძლული, საერო სულისკვეთებით გამორჩეული „მრავალჟამიერი“, „გეშვი დო გეშვი“ და სხვა სუფრულები. როგორც ჩანს, ამ „არეული სიმღერების“ ორიგინალური და თვითმყოფადი ბგერათა სამყარო თეატინელმა ბერმა ვერც აღიქვა და ვერც გააცნობიერა.

მეგრული ღვთის სუფრაზე, სადღეგრძელოების მსგავსად, სიმღერებიც გარკვეული რიგით სრულდებოდა. „მრავალჟამიერი“, „მადლობელი ვარ“, „გეშვი“ და სხვა სუფრულები რომ მოთავდებოდა, „ხართიას“ იმღერებდნენ, ხოლო ბოლოს „ოლური კულარე“ დააგვირგვინებდა. ყველა სუფრული სიმღერა, ზოგი იუმორითა და ხალისით აღსავსე, ზოგი ნაზი ღირიკით გამთბარი, ზოგიც დინჯი და დარბაისლური, ამბლდებულ განწყობას ქმნის და სიცოცხლის უკედავების სადიდებელს წარმოადგენს.

სიკედილ-სიცოცხლის უსასრულო ჭიდილი და მართონი იმთავითვე იპყრობდა ადამიანების ცნობიერებას, რომლის სათანადო ასახვასაც ადამიანის მიერვე შექმნილ რწმენა-წარმოდგენებში და ყოფით დონეზე განხორციელებულ რიტუალებში ეპოულობთ. მეგრელთა ყოფაში ფრაგმენტულად შემორჩენილი, მიცვალებულის კულტთან დაკავშირებული ძველისძველი რიტუალები სპეციალურ სამეცნიერო ლიტერატურაში საფუძვლიანად არის შესწავლილი. ყურადღებას, უპირველეს ყოვლისა, მოტირალთა და მოზარეთა მეტად თავისებური ინსტიტუტი იქცევა. ხმით მოტირალნი (ძირითადად ქალები) იმპროვიზაციის დიდი ნიჭით გამოირჩეოდნენ. ღრმა, სევედიანი და ტრაგიზმით აღსავსე მელოდირი საქცევეებით მსმენელს წარმოუდგენდნენ მიცვალებულის მიერ განვლილ ცხოვრების გზას, გამოხატავდნენ ახლობელი ადამიანის გარდაცვალებით გამოწვეულ მწუხარებას. ხმით ტირილის გამორჩეულ შემსრულებელს ხალხი განსაკუთრებულ პატივსაც მიაგებდა. გლოვის „ზარს“ გუნდი (მოზარეები) ასრულებდა და თუნდაც ამ ნიშნით მკვეთრად განსხვავდებოდა ხმით ნატირლებისაგან. წარმართობის დროიდან მომდინარე ეს სამხმინი სამგლოვიარო საგალობელი უტექსტოდ, მხოლოდ მწუხარების გამოხატველ შორისდებულებზე („გაი“) იმღერებოდა. ჩვენი აზრით, გლოვის „ზარის“ გუნდურ შესრულებას ორგანიზირებდა აქვს: ერთი მხრივ, იგი უდავოდ ამბაფრებს ტრაგიკულ საწყისს, მაგრამ იმავდროულად გზას უღობავს სასოწარკვეთის, უიმედობისა და მარტოობის განცდას, რადგან საზოგადოებას პირადული მწუხარების თანაზიარს ხდის.

სამეგრელოში ჩვეულებად ქონდათ ღამის თევა, რომლის უმეტეს ნაწილს ცეკვასა და სიმღერაში ატარებდნენ. არაერთი სიმღერა, რომელთა ჟანრის გარკვევაც ჭირს, შეიძლება სწორედ ასეთი სახალხო თავყრილობების დროს სრულდებოდა და დღეს

¹⁰ არქ. ლამბერტი. სამეგრელოს აღწერა. 1938 წ. გვ. 114.

მათ სალხინო-სალაღობო სიმღერებად მოვიხსენიებთ. მეგრულ მუსიკალურ ფოლკლორში არსებობს სახუმარო, საცეკვაო და სალაღობო სიმღერების ახალი ნაკადი (მაგ., „არამი დო შარიქა“, „თეშ იღბალი“, „მარებელი“ და სხვ.), რომელმაც მკვიდრად გაიდგა ფესვები ხალხის ყოფაში. მათგან ზოგიერთი ადრე არსებული სიმღერის ტრანსფორმაციაა, ზოგს კი აშკარად ატყვია ხალხის წიაღიდან გამოსული ნიჭიერი ლოტბარისა თუ შემსრულებლის ხელი. თუმცა მათ ფოლკლორულ წარმომავლობაში რაიმე ეჭვის შეტანაც კი არ შეიძლება, რადგან ამ სიმღერებში მუსიკალური აზროვნების ლოგიკა, სტილური ნიშან-თვისებები, ინტონაციური მასალა და პოეტიკის კანონზომიერებებიც კი ტრადიციულია, ფოლკლორულია. ასეთი სიმღერები ხალხში უკვე ვარიანტების სახით არსებობს და ფართო მასებისათვის მათი აეტორისა თუ დამუშავებლის ვინაობა ანონიმურია.

XX საუკუნის დასაწყისიდან მეგრული სოფლის ყოფაში ქალაქური მუსიკის ნაკადიც შეიჭრა. კრებულში მოთავსებულ ზოგიერთ ნიმუშს („მა სი ვარდი“, „მახა“, „თეშ იღბალი“, „ართი ვარდი“ და სხვ.) უდავოდ ეტყობა ქალაქური მუსიკალური ფოლკლორისათვის დამახასიათებელი მელოდიური და პარმონიული კანონზომიერების გაეღენა.

კრებულში განთავსებული სიმღერების გარკვეული ნაწილი სამეგრელოში მეტად პოპულარული ოთხსიმინი საკრავის – ჩონგურის თანხლებით არის ჩაწერილი. ჩონგური ძირითადად სიმღერისა და ცეკვის თანხლებისათვის გამოიყენება, მაგრამ ზოგიერთი შემსრულებელი ამ საკრავის მდიდარ ტექნიკურ შესაძლებლობებს აელენს. ეს განსაკუთრებით საცეკვაო დასაკრავების შესრულებისას შეინიშნება. ჩონგურის ნაზი და ხვეწროვანი ტემბრი კიდევ უფრო აღრმავებს მეგრული სიმღერების ლირიკულ საწყისს.

ქართული ხალხური ინსტრუმენტარიუმის უძველესი ნიმუშია მრავალღერძიანი ჩასაბერი საკრავი ლარჭემი. მწყემსურ ყოფაში ამ საკრავს ძირითადად სასიგნალო დანიშნულება ჰქონდა, თუმცა გადმოცემით ვიცით, რომ ლარჭემზე დამკერველი ცალკეული ვირტუოზის საშემსრულებლო ტექნიკას თურმე ბუღბუღლის გალობას ადარებდნენ. სამწუხაროდ, ლარჭემზე დაკერის ტრადიცია დაეიწეებას ეძლევა.

წინამდებარე სანოტო კრებულში რამდენიმე ლაზური სიმღერაც წარმოვადგინეთ. იაკობ გოგებაშვილი აღნიშნავდა: „ჭანები ძეები არიან მეგრელებისა. ძეგლისძველად ჭანები და მეგრელები შეადგენდნენ ერთსა ერსა... ჭანური ენა იგივე მეგრული ენაა ცოტა ოდენის განსხვავებით. ჭანებს უცხოელები ლაზებს ეძახიან და იმათ ქვეყანას ლაზისტანს.“¹¹ მართლაც, ძველ რომაულ წყაროებში ეს ქვეყანა ლაზიკად იწოდებოდა. ერთ დროს კულტურულად ფრიად დაწინაურებული ქართველური ტომი – ლაზები ექსპანსიის შემდეგ საშობლოს მოსწყდა და დღევანდელი თურქეთის შემადგენლობაში აღმოჩნდა. ყოველივე ამან მნიშვნელოვანი დაღი დაასვა მათ ტრადიციულ ენათკულტურას. ლაზების დიდმა ნაწილმა მაინც არ დაივიწყა საშობლიური ენა, რასაც ვერ ვიტყვით მუსიკალური ენის შესახებ. ამ მიმართებით სალუქელიანი კვლევა ჯერ არ ჩატარებულა. შესაძლოა, მათ მესხიერებას ჯერ კიდევ ჰქონდა შემორჩენილი ტრადიციული მუსიკალური ენის ლექსიკური ფონდის გარკვეული ნაწილი. მის გამოსაყვანად კი საჭიროა სალუქელიანი საველე-სამეცნიერო ექპედიციების ჩატარება, რის იმედსაც უკანასკნელ ხანებში ლაზეთის კულტურის მოღვაწეებთან დამყარებული კავშირი იძლევა.

¹¹ ი. გოგებაშვილი. საგანძური. თბ., 1986 წ. გვ. 93.

მეგრულმა ხალხურმა მუსიკალურმა აზროვნებამ მრავალსაუკუნოვანი განვითარების პროცესში უაღრესად საინტერესო ლოკალური ნიშან-თვისებები გამოიშუშა, რითაც მნიშვნელოვნად გაამდიდრა ზოგადქართული მუსიკალური ენა და ქართული ხალხური მუსიკის საგანძური. როდესაც ლოკალურ თავისებურებებზე ესაუბრობთ, უპირველეს ყოვლისა, მხედველობაში გვაქვს მხოლოდ მეგრულისათვის დამახასიათებელი ინტონირებადი სამყარო, მელოდიის აგების ორიგინალური პრინციპები და მრავალხმიანი მუსიკალური ქსოვილის დროში განფენის საკუთარი ხელწერა. შემდგომში, მეგრული მუსიკალური ფოლკლორის მეცნიერული შესწავლის გზაზე, სხვა არანაკლებ მნიშვნელოვან ფაქტორებთან ერთად, ზემოთ აღნიშნული ნიშან-თვისებების კვლევას უპირატესი მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს. ეს, უდავოდ, გაგვიადვილებს ჯერ კიდევ არსებული საიდუმლოებების შეცნობას, სრულყოფის და გაამდიდრებს ამ უძველესი მუსიკალური კულტურის შესახებ ჩვენს ცოდნას. ეიმედოვნებთ, რომ კრებულში შეტანილი სასიმღერო მასალა ამ მხრივ დიდ დახმარებას გაუწევს მეგრული მუსიკალური კულტურით დაინტერესებულ სპეციალისტებს.

სანოტო ჩანაწერების სახით მეგრული სიმღერების გამოშვებება XIX საუკუნის 80-იანი წლებიდან იწყება. ანდრია ბენაშვილის, ქრისტეფორე გროზდოვის, ზაქარია ჩხიკაძის, ხოლო უფრო მოგვიანებით ია კარგარეთელისა და დიმიტრი არაყიშვილის სანოტო კრებულებში მეგრული სასიმღერო ნიმუშების ისეთი ვარიანტებია გამოქვეყნებული, რომლებიც სხვა ავტორებთან აღარ გხვდება.

მეგრული სიმღერების ჩაწერისა და ნოტირების საქმეში განსაკუთრებული წვლილი ხალხური სიმღერების დაუღალავ შემკრებს, ცნობილ კომპოზიტორს, გრიგოლ კოკელაძეს მიუძღვის. მას მჭიდრო ურთიერთობა ჰქონდა საქართველოს თითქმის ყველა კუთხის, განსაკუთრებით კი – სამეგრელოს ცნობილ ლოტბარებთან და შემსრულებლებთან. XX საუკუნის 20-40-იან წლებში გრიგოლ კოკელაძის მიერ შეკრებილი და ნოტირებული მეგრული სიმღერები ისტორიული მნიშვნელობისაა, მეცნიერულად სანდო და მხატვრულად ღირებული. საინტერესო და მდიდარი სასიმღერო მასალაა თავმოყრილი ოთარ ჩიჯავაძის, არჩილ და რუსუდან ხორაგების მიერ გამოცემულ სანოტო კრებულებში, რომელთა გარკვეული ნაწილი ჩვენც გამოვიყენეთ. ხალხური შემოქმედების სამეცნიერო მეთოდური ცენტრისა და სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური შემოქმედების ლაბორატორიის არქივებში დაიბეჭდა ხელნაწერების სახით არსებული მეგრული სიმღერების ნოტირებული ნიმუშები, რომლებიც ჩაიწერეს: დიმიტრი არაყიშვილმა, შალვა მშვენიძემ, კოტე ფოცხვერაშვილმა, გრიგოლ ჩხიკაძემ, ვალერიან ცაგარეიშვილმა, მიხეილ ჩირინაშვილმა, ვლადიმერ ახობაძემ, აქესენტი და ქეთევან მეგრელიძეებმა, ალექსანდრე ფარცხალაძემ, ნიკოლოზ შარაბიძემ, ნიკოლოზ ხეიტიამ, ედიშერ საეიცკიმ, კახი როსებაშვილმა, ანზორ ერქომაიშვილმა, ედიშერ გარაყანიძემ, ნანა ვალიშვილმა, ნატო ზუმბაძემ, გიორგი დონაძემ და სხვებმა. ამ მდიდარი მასალის დიდი ნაწილი, ჩვენს კრებულში წარმოდგენილი ერთეული ნიმუშების გარდა, დღემდე გამოუქვეყნებელია.

ხალხის მესხიერებამ სათუთად შემოინახა შესანიშნავი ლოტბარებისა და შემსრულებელთა სახელები. უძველესი მეგრული სიმღერების მოძიებისა და პოპულარიზაციის საქმეში ფასდაუდებელია ძუკუ ლოლუას ღვაწლი. დასავლეთ საქართველოს მუსიკალური დიალექტების ბრწყინვალე მცოდნემ დიდი ამაღი დასდო აფხაზურ ხალხურ მუსიკალურ შემოქმედებასაც. XX საუკუნის დასაწყისში ძუკუ ლოლუას უშუალო ხელმძღვანელობით სამეგრელოსა და აფხაზეთში რამდენიმე

ფოლკლორული კოლექტივი ჩამოყალიბდა, მათ შორის დასაყვამთ საქართველოს გაერთიანებული ეთნოგრაფიული გუნდიც, რომელთა რეპერტუარიც მრავალფეროვნებით გამოირჩეოდა. ძუკუ ლოლუამ გააცოცხლა და შთამომავლობას გადაურჩინა მრავალი თითქმის დაეიწყებული სიმღერა.

გამორჩეულია ძუკუ ლოლუას მოწაფის, ბრწყინვალე ლოტბარისა და შემსრულებლის, რემა შელეგიას სახელი. ჩვენს კრებულში მოთავსებული სიმღერების საკმაოდ დიდი ნაწილი თვით რემა შელეგიასა და მისი გუნდების მიერ არის დამღერებული. მეგრული სიმღერების შელეგიასეული ვარიანტები უნიკალურია და დღესაც ამშვენებს მრავალი ეთნოგრაფიული გუნდის რეპერტუარს.

ღვენიდად არის ქცეული ნოკო ხურციას სახელი. უზადო გემოვნებამ, დახვეწილმა და ამავე დროს მეტად კოლორიტულმა საშემსრულებლო მანერამ, იმპროვიზაციის ნიჭმა და არაჩვეულებრივი ტემბრული შეფერილობის ხმამ ნოკო ხურციას გამორჩეული ადგილი დაუმკვიდრა ქართული ფოლკლორული შემსრულებლობის ისტორიაში.

შთამომავლობამ მაღლიერების გრძნობით უნდა მოიხსენიოს მეგრული ხალხური მუსიკის ისეთი კორიფეები და მოამაგენი, როგორებიც იყვნენ: კირილე პაჭკორია, პლატონ ფანცულაია, კიწი გეგეჭკორი, ვლადიმერ ბაბილუა, ლომინ გუგუშვილი, თადა გაგუა, აკაკი ხარებაუა, პორფილე გაბელია, მარკოზ თორდია, ბიქტორ აბშილაეა, გალაქტიონ ჭელიძე, ივანე ჩომახია, ქიონია და ბეგლარ აკობიები, ერისტო ხუბულაეა, ასტამურ მარღანია, კალისტრატე ცხაკაია, ვლადიმერ საღია, ნიკოლოზ ხვიტია, თამარ და ნიკოლოზ კაკაჩიები, იროდი კალანდია, პარმენ ხურცია და სხვ.

საბედნიეროდ, შემოგვრჩნენ ადამიანები, რომლებიც დღესაც თავდაუზოგავად იღვწიან მეგრული სიმღერების გადარჩენისა და პოპულარიზაციისათვის. მათ შორის თვალსაჩინო ფიგურაა ცნობილი ლოტბარი და დიდოსტატი შემსრულებელი პოლიკარპე ხუბულაეა.

ვიმედოვნებთ, რომ ამ მცირე ისტორიული ექსკურსით მკითხველს საქართველოს ერთ-ერთი უძველესი კუთხის, სამეგრელოს მუსიკალურ ფოლკლორზე გარკვეული წარმოდგენა შეექმნება.

დასასრულად, თუ არა პროფესიონალი მუსიკოსების – ლელა მაქარაშვილის, ნინო კალანდაძისა და ნინო ნაკაშიძის ენთუზიაზმი და თავდადება, დროის უმცირეს მონაკვეთში ასეთი მოცულობის სანოტო კრებულის გამოსაცემად მომზადება შეუძლებელი იქნებოდა, რისთვისაც მათ დიდ მადლობას მოვასხენებ.

კუკური ჭოხონელიძე

PREFACE

In recent years the song repertoire found in the Georgian folk performing arts seems to have become homogenized and predictable, with a rather small variety of material represented. Whether in live concerts or audio recordings, we find the same songs being performed in the same arrangements. This seems to slight the greatness, depth and possibility for variation in Georgian folk music. Of course, this includes Megrelian song. Songs that managed to survive centuries of war and cultural threat are slowly being forgotten. One of the main reasons for this is that most choir directors and song teachers have been unfamiliar with many of the finest recordings and transcriptions of folk songs made throughout the twentieth century.

This anthology of Megrelian songs, which includes many of these such transcriptions, is intended to help solve the problem mentioned above. The aim of the editors is, besides simply showing examples of Megrelian songs, that the earliest known transcriptions and variants be included, as they have great historical and ethnomusicological significance. In these songs we find authenticity of performance and musical language as well as rhythmic and intonational features specific to each genre.

Unfortunately, due to time limitations, we were unable to transcribe many songs from old recordings, which we believe to be excellent examples of Megrelian folklore. It is true that much has been lost, but the audio and written material that has survived in the archives of the Georgian Radio, Tbilisi State Conservatoire and other archives allows us to approximate a musical history of authentic folk performance. Thus, we deem it necessary to issue a second volume of Megrelian songs in which we will present more unfamiliar songs together with forgotten variants of well-known songs.

We will now briefly discuss the most significant aspects of the history and traditional musical life of Samegrelo.

Samegrelo is one of the most beautiful and ethnographically diverse regions of Georgia. Scholars of many different spheres have long focused their attention on Samegrelo's rich history, the peasant life of its people and their remarkable and highly developed ethnic culture.

The territory that is today called Samegrelo was entirely within the borders of the ancient kingdom of Kolkheti (Colchis). According to ancient Greek sources, the people of Kolkheti were of Kartvelian origin: Macronians (Megrelians), Mosiniks, Heniochians, Chans and Laz, Svans, Apshil-Abazgs and others, some of whom inhabit the area to this day.

At the end of the second and beginning of the first millennia, BC, two great states – Diaokhi and Kolkha – were established in the western and southwestern areas of what is today Georgia. Urartian sources refer to Diaokhi as a “powerful country,” but the wars with the Urartians and Assyrians caused them to dissolve their state and join Kolkha in the 8th century, BC.

The ancient tribal union of Kolkha is described in historical sources beginning in the 16th century, BC, as a “powerful, rich and culturally developed country.” In the “Argonautica” by Apollonius of Rhodes, Kolkheti (Kolkha) is named as a legendary country ruled by the rich and famous king Aetes. Despite any impressions we have from the “Argonautica” that Kolkheti is a mythological place, written sources and archaeological excavations have confirmed that in ancient times the Argonauts indeed came to “a place that was not inhabited by barbarians, but to a highly developed and cultured land,”¹ built on ordered government, with knowledge of metalworking, medicine, etc. There is speculation among scholars that the Kolkhetian *kirbs* (narrow stone columns with relief carving) are evidence of

¹ V. Itonishvili, “Georgia and the Georgians – Historical and Ethnographic Essay,” Tbilisi, 1997 (manuscript).

the presence of writing in ancient Kolkheti. They also speculate that on the skin of the legendary Golden Fleece there were written instructions for making gold from other substances.

It appears that Kolkhetian culture was so powerful and deep-rooted that after the invasion of the Cimmerians (8th century, BC) from the ruins of Kolkheti the new kingdom of Egrisi-Lazica arose like a phoenix from the ashes. This is supported by archaeological finds. The Pazisi (Phasis) Academy – a school of rhetoric where local students studied together with visiting students from Rome – was established in the 3rd century, BC. According to Greek sources, the Pazisi Academy is mentioned as the “temple of the muses.” And so this country of ancient traditions existed until the middle ages. At different stages of its history it was called Kolkhida, Egrisi, Lazica, Odishi and Samegrelo.

Georgian historical science holds that the Megrelian and Laz people are direct descendants of the Kolkhetians. “The Megrelians are ethnically Georgian. Historically, the Chan-Laz, who speak the Megrelian-Chan (Zan) language, were the inhabitants of Samegrelo.”² “The Georgian, Zan-Kolkhetian (Megrelian-Chan) and Svan languages were once dialects of the ancient universal Kartvelian root language (the pre-Kartvelian language). Over the course of history these dialects evolved into separate languages.”³ Georgian musicologists believe that the Georgian musical root language likewise began to diverge into dialects at the end of the 4th and beginning of the 3rd millennia, BC. The transformation and development of the Svan, Megrelian and Laz musical dialects did not result in their establishment as independent musical languages. Svan and Megrelian are different from eastern Georgian (Tush-Pshav-Khevsurian, Kartli-Kakhetian, etc.) musical dialects in melodic structure, character of polyphony, logic of development and intonation, and their relationship is detectable only at the level of the musical root language.

According to Iakob Gogebashvili, “Megrelians are Kartvelians. They are not so different from other Georgians... it is only their language that sets them apart, and even this language is derived from the same root. Furthermore, almost all Megrelians speak Georgian as well, which they believe to be the language of God, since the entire church liturgy in Samegrelo has always been in Georgian.”⁴ Svan and Megrelian-Chan (Laz) are purely oral languages, and so for those who speak these languages Georgian serves as the literary language and mother tongue.

– Samegrelo’s ethnography, which encompasses musical folklore, has long been of interest to musicologists. Ethnomusicologists have found Megrelian folklore to be diverse in genre, melodically rich, perfect in style and intonation, exceptionally original is musical language, and overall a highly developed example of musical culture. At the same time it has maintained its layers and features characteristic of various stages of its musical evolution, which give us clear ideas of its historical past.

One of the most significant features which is found in all Megrelian folk song is lyricism. This is the sphere under which the Megrelian musical talent, remarkable sense of melody and innovation has developed completely. The feeling one gets from listening to Megrelian song is that a humble peasant has taken upon himself all of the worries and sadness of the world and is sharing his impressions with us in song. If we take into consideration the fact that most of these songs are performed in a specific sentimental manner, it becomes clear why the music has such an emotional effect on the listener. The sadness found in separation from a lover or unrequited love, social injustice and hard life is expressed in the most beautiful melodies. Due to this, Megrelian song has earned a unique place in Georgian musical folklore.

² S. Makalatia, “Samegrelo’s History and Ethnography,” Tbilisi, 1941, p. 180

³ G. Gabeskiria, “Where the Georgians Have Appeared,” Tbilisi, 1999, pp. 39-40

⁴ I. Gogebashvili, “Sagandzuri,” Tbilisi, 1986, p. 205

Unlike the lyric songs mentioned above, there are also comic, travel, war and dance songs, which are full of hope, optimism and humor. Work songs are typically strong, boisterous and virile. This is especially true of songs designed for working in the fields.

Georgia is a country of ancient agricultural traditions. It was the Greeks who named the Kartvelian tribes, including the Kolkhetians, “Georgians” – or the “workers of the earth.” The Catholic missionary and Theatian monk Archangelo Lamberti, who lived for sixteen years in Samegrelo (1633-1649) wrote his observations in his work, “About Samegrelo”: “There are no other people who respect the tradition of agriculture as Megrelians. Elsewhere only the poorest and least educated peasants work the land, but in Samegrelo even the noblest of men work with their own hands and bring in their own harvests... and they do not consider this shameful.”⁵

The main grains grown in Samegrelo from the earliest of times were *ghomi* (in Megrelian *chkhveri*) and *petvi* (*chkil*) which are two different varieties of millet. From the beginning of the 17th century corn farming was prevalent in Samegrelo. This was something that demanded a great deal of labor: plowing, seeding, hoeing, weeding, reaping, breaking, husking, sorting and storing. All of these jobs were too much for one or two people. It was necessary for farmers to help each other, from which the tradition of the *nadi*, or the process of neighbors helping each other with large farming tasks.

The *nadi* (in east Georgia “mamitadi” or “natsvalgeba”) and its accompanying work songs, called *naduri* are extraordinary not only in Megrelian but also in all of Georgian folklore. The *naduri* was performed throughout the day as the farmers worked in the field, and also during other demanding tasks. Thus the term *naduri* refers to all such songs that were sung before, during and after this kind of work. It is impossible to define all forms of the *naduri* cycle, but one portion is especially worth noting: the midday (also called “long”) *naduri* songs, since it is in these songs that we find the deepest expression of the grandeur of the work process with its drama, musical meaning and means of expression.

Archangelo Lamberti was the first to write about the *naduri*: “Due to the humidity, weeds grow very quickly and the weeding is a very physically demanding task. If the weeding is not done for several days the weeds will completely overrun the crops... As this work is so urgent and the farmer is unable to keep up with it himself, he calls upon his neighbors for help... This work must often be done in sweltering heat, and yet the way in which the farmer eases his work is such that it seems the entire village is having a celebration – the *nadi*, songs and plenty of food... Often the *nadi* includes as many as fifty to sixty people working in rows. The owner of the field would cheer them on by joining in gleefully. The *naduri* song is designed not only to lift spirits but also to increase the speed of the work. The work corresponds to the parts of the *naduri* just as dance does with musical instruments: the faster the singing, the faster the hoeing.”⁶

Perhaps the most interesting and musically developed specimen of *naduri* songs from Samegrelo is “Odoia.” This is one of the masterpieces of Georgian work songs. Many researchers believe that Odi was the deity of the country and its people, and thus the country was called Odishi (the land of Odi).⁷ In the Megrelian language *odo* means earth, and *dia* means mother. “Odoia” is a hymn to the earth in which the farmers pay their greatest respect and ask for happiness and good fortune. “Odoia” was a song that was always performed as part of the work ritual, as the farmers believed that their crops would be lost otherwise.⁸

⁵ Archangelo Lamberti, “Description of Samegrelo,” Tbilisi, 1938, p. 50

⁶ Archangelo Lamberti, “Description of Samegrelo,” Tbilisi, 1938, pp. 51-52

⁷ V. Beridze, “Odi, Odishi and Odoia”, Journal “Mnatobi”, 1959, N12, p. 168

⁸ K. Chitanava, Musical Culture of West Georgian plainmen (according the ethnographical materials of Samegrelo), dissertation work, manuscript, 1987, p. 105

In Georgian work songs, among them “Odoia,” we find wide diversity of theme and tremendous scale of musical construction. This is achieved not only through multiple repetition of musical themes or melodic-rhythmic formulae, but also through variation of these musical themes, intensity of dynamics, cyclic nature and musical contrast of different portions of the cycles.

All of the elements of the *naduri* culminate in the final part, when the voices of the workers who have been laboring towards their ultimate goal finally reach the point where two or three tones are being repeated at a dizzying speed. This is the apotheosis of both the song and the entire work process, thus bringing the workers to a state of extremely high spirits.

There is perhaps no other song with such emotional impact and breathtaking melodic structure as the Megrelian wedding song “Kuchkhi Bedineri” (literally, “lucky foot”). This song in all its variants was associated with various aspects of the wedding ritual. For example, “Kunta Bedinera” was sung as a traveling song as the bride and groom were setting out, while “Dzveli Bedinera” was sung at the wedding feast table. “Kuchkhi Bedineri” was sung as the bride entered the house of the groom’s family and walked three times around the hearth. It is a joyful and free-spirited song that should be sung with pride.

According to Megrelian tradition, goodness, abundance, success, health and other wishes for the family depended on each person’s “lucky foot.” That is why at the first day of the new year the carolers would walk around the house, then singing “Kuchkha Bedineri” to wish the family good luck for the coming year. After this they would enter the house, scattering corn and millet grains as they walked, and singing “Alilo,” a traditional Christmas carol. It is known that “Kuchkhi Bedineri” was sung both before the workday and during the break. Of course, this was also a way of wishing a successful beginning and end to the work.

We know from the oldest living Megrelians that in some parts of Samegrelo the Christmas carolers sang “Kirialesa” as they walked three times around the house. It seems that this was sung only outdoors, while indoors they would sing “Kuchkha Bedineri” and “Alilo.” It is worth noting that “Kirialesa” was also sung during Easter. It is not difficult to see where this term originates, as even to this day the Georgian orthodox liturgy retains hymns with Greek titles. However, the text within these songs is purely Georgian, having no connection with their Greek cognates. As concerns the appearance of the words “Kirieleison,” “Kirieleisa,” “Sada Voi Kirialesa,” etc. these are all derived from the Greek “Kyrie Eleison” (Lord have mercy).

Ages ago, the beginning of each new year was associated with the god of the sun, and the ritual celebration for this occurred from December 25 to January 6. People believed that at this time the new sun god was born each year, and the traditional *chichilaki* (Christmas tree carved in spiral shavings from a single wooden branch) was originally a symbol for the sun. The seven days of the week were named after seven heavenly bodies: Sunday was called *bzhashkha*; Monday was *tutashkha*, etc. Apparently, the new moon was met with specific ritual and song. The new moon was asked to bring renewal, joy, mercy and peace. The sun was believed to be female and the moon male, as evidenced in a Megrelian poem from pagan times which goes thus: “The sun is my mother, the moon my father, and the sparkling stars are my sisters and brothers.” It is believed that part of the sun and moon cult ritual included two-tiered round dances such as “Okhokhoia” and “Oskhapue.”

The astral cult of the sun and the great mother-goddess Nana were linked to the ancient ritual song “Ia Patonepi.” This was sung at the bedside of a sick child and was intended to make the bad spirits (*patonepi*) pity the child.

It is widely known that there was a fierce and merciless confrontation between paganists and proponents of the new religion, Christianity. Despite the support of the state, which had officially

endorsed Christianity as the state religion, it was impossible to uproot all of the pagan beliefs and practices from the people as they had been used to them for so long. In many cases elements and symbols of the two religions were fused, giving the ritual a new appearance, although in fact the original ideas were still deeply imbedded. Among ritual folk songs there are many traces of pagan elements in musical, textual and stylistic structure. All of this is illustrated in the ritual of Elia, the pagan god of weather, celebrated on July 20. On this day the people asked Elia for help, protection, shield from natural disaster, bountiful harvest, etc. Young people put small crosses in their hair, while older people planted large wooden crosses in the fields to protect them from the evil eye. Young boys and girls would link arms in a circle and dance around the church in a ritual called “Khujish Oskhapue.” This was accompanied by the song “Vo, Rerosha Rerosha,” a song which was also sung occasionally after working in the field (see the song “Ocheshkhvei”). According to the oldest beliefs, on the feast day of Elia, evil spirits and devils gathered at the top of Tibikoni Mountain and flew through the skies riding in a wine press pulled by wolves. To cast these spirits off the villagers would light a bonfire, the young people singing and dancing around it. During such feast days the round dance song “Harira” was very popular. All variants of this song are based on the ostinato movement of each voice part. The high first voice is especially flexible and expressive, and the dynamic and dramatic effect of the song as well as the sense of exhilaration and joy conveyed is dependent on the talent and improvisational skill of its performer.

Georgia is the world’s cradle of grape cultivation. Grape growing and wine making in the lowlands of Georgia, including Samegrelo, were one of the most significant parts of agricultural life. Many fine varieties of wine were made from local grapes grown there, such as *ojaleshi*, *kabisoni*, *khardani*, etc. Of course, where there is wine making there is also the tradition of banqueting, and together with it the tradition of table songs. Archangelo Lamberti observes: “The Megrelians believe that it is their holy obligation to celebrate during feast days in as resplendent a way as possible, and that they should stay as long as possible at the feast table. They don’t worry about praying... They don’t think about God, but only about having a good time. Drunkenness, blasphemy, bad behavior, dance and chaotic singing – this is what we find at their feast day celebration.”⁹

Since he was himself a Catholic monk, Lamberti clearly disapproved of such behavior, but later he acknowledges that he had erred in accusing the Megrelians of dishonoring God, writing, “Megrelians have such respect for each other that no one could call them barbarians – on the contrary, they seem like the politest of nobles.”¹⁰ How could such highly cultured people offend God? As concerns dancing and chaotic singing, it may have been strange and difficult on the ear of a missionary who was raised in the world of emotionally exhausting and monotonous Gregorian chant to hear the often dissonant, harmonically rich and unusual songs like “Harira,” “Mravalzhamier,” “Geshvia Do Geshvia,” etc. It seems that Lamberti couldn’t understand or appreciate the originality of what he heard.

As with toasts at the Megrelian banquet, songs were also sung in specific order. When songs such as “Mravalzhamier,” “Madlobeli Var,” “Geshvia” and others were sung they were followed by “Kharatia,” and only at the end would they sing “Oluri Kulare.” All table songs, whether humorous and cheerful, lyric and soulful, or deep and thoughtful, help raise the spirits of those at the table, and are hymns to eternal life.

The struggle between life and death has always occupied our thoughts, and of course this is often expressed in rituals. Ancient Megrelian rituals associated with the cult of the dead, and which have

⁹ Archangelo Lamberti, “About Samegrelo,” Tbilisi, 1938 p. 131-132

¹⁰ Archangelo Lamberti, “About Samegrelo,” Tbilisi, 1938, p. 114

been partially preserved to this day, have been documented in ethnographic research. Most interesting among these are the vocal mourning and lamentation rituals. Women were renowned for their talent in improvisation when vocally mourning for someone. Their deeply mournful melody and text would tell the listener of the life of the departed, thus expressing their sadness and sense of loss. These vocal mourners were deeply respected in the community. The funeral lamentation, "Zari," was sung by a choir of men. This three-voiced lamentation hymn, preserved from pagan times, was performed without text, sung only to interjections of grief, "Vai." There seem to be two reasons why the "Zari" is sung by a choir: it accentuates the tragedy of the moment, while at the same time blocking feelings of desperation, hopelessness and solitude, showing that the community sympathizes with the family.

In Samegrelo there was a tradition of staying up until dawn, dancing and singing all night. Many songs, which seem to defy genre categorization may have been songs sung at such times, and today they are called festive songs. There are many relatively new songs in Megrelian folklore in the comic, dance and festive song genres (for example, "Arami Do Sharika," "Tesh Ighbali" "Marebeli" etc.) which have become favorites among Megrelians. Some of these have appeared as new variants on old folk song themes, while others are clearly new compositions, many of which show marks of being written by any of various talented singers and choir directors.

At the beginning of the 20th century the tradition of Georgian urban folklore entered Samegrelo. Several songs included in this collection (such as "Ma Si Vardi," "Makha," "Tesh Ighbali," "Arti Vardi," etc.) show clear indications of this influence in melodic and harmonic structure.

Many of the songs included in this anthology are sung to the accompaniment of the traditional 4-string Georgian lute, the *chonguri*. Typically the *chonguri* is used to accompany song or dance, but there are also cases of virtuoso instrumentalists whose talents are most illuminated when playing dance instrumentals. The sweet, velvety tones of the *chonguri* accentuates the lyric effect of Megrelian song.

Another of the oldest traditional instruments found in Georgia is the multi-piped *larchemi* (pan pipes). Shepherds used these in ancient times chiefly for signaling, although we know that there were also virtuoso players who could imitate the nightingale's song. Unfortunately the tradition of *larchemi* playing is almost forgotten.

There are also several Laz songs included in this collection. Iakob Gogebashvili wrote: "The Chans are brothers of the Megrelians. In ancient times the Chans and Megrelians were the same people... The Chan language is only slightly different from Megrelian. In other countries the Chan people are called Laz, and their country Lazistan."¹¹ Indeed, in ancient Roman times their land was called Lazica. At some point in history the highly developed Kartvelian tribe of the Laz, as a result of political fate, found that the land where they lived was no longer part of Georgia, but rather Turkish territory. Needless to say, this fact had significant impact on their culture and traditions. Many of the Laz people have preserved their original language, although it seems the same can not be said of their musical traditions, although a thorough investigation of this has yet to be completed. For this it is necessary to conduct field expeditions, and it is hoped that such expeditions will reveal some of the ancient musical past of the Laz people.

Megrelian folk music ideas have seen many interesting changes over the years, which have enriched the great heritage of Georgian folk music. When considering local characteristics, most important are always the intonation, the principles of melodic structure and the rich tapestry of polyphony specific to Megrelian song. This will always help us to solve the mysteries inherent in Megrelian folklore and to improve our knowledge of this ancient musical culture. We hope that the materials presented in this anthology will assist all those interested in studying Megrelian musical folklore.

¹¹ I.Gogebashvili, "Sagandzuri", Tbilisi, 1986, p. 93

The formal study and transcription to Western notation of Megrelian folk songs began in the 1880s. Andria Benashvili, Kristepore Grozdov, Zakaria Chkhikvadze, and later Ia Kargareli and Dimitri Araqishvili published transcriptions of Megrelian folk songs, the variants of which have never since been transcribed or published elsewhere by other musicologists.

A great number of Megrelian songs were collected and transcribed by famous Georgian composer and folk music compiler Grigol Chkhikvadze. He had close contact with prominent folk music singers and choir directors in all parts of Georgia, especially in Samegrelo. From the 1920s to 1940s he collected and transcribed Megrelian songs which are invaluable and scientifically trustworthy. Also, interesting and significant material was collected and transcribed by Otar Chijavadze and Archil & Rusudan Khorava, a portion of which we have included here. In various archives, chiefly in the Folk Art Methodology Center, we have found handwritten transcriptions of Megrelian folk songs penned by Dimitri Araqishvili, Vladimer Akhobadze, Grigol Chkhikvadze, Mikheil Chirinashvili, Aleksandre Partskhaladze, Kote Potskhverashvili, Shalva Mshvelidze, Nikoloz Sharabidze, Nikoloz Khvitia, Valerian Tsagareishvili, Akvsenti and Ketevan Megreldidze, Edisher Savitski, Kakhi Rosebashvili, Anzor Erkomaishvili, Edisher Garaqanidze, Nana Valishvili, Nato Zumbadze, Giorgi Donadze, and others. The greater portion of this material, with the exception of a few songs we have included here, have not been published to this day.

The memory of many famous folk singers and choir directors has been preserved among the Megrelians. One of the most remembered is Dzuku Lolua, one of the great experts in the musical dialects of western Georgia. He also greatly contributed to the Abkhazian musical folklore tradition. At the beginning of the 20th century he established folk choirs in Samegrelo and Abkhazia, among them the United Ethnographic Choir of Western Georgia. The repertoire of this choir was quite diverse, and Dzuku Lolua revived many almost forgotten songs to pass them to future generations.

Among Dzuku Lolua's students, one of the most famous was Rema Shelegia, a brilliant performer and choir director. A significant number of the songs included here were once part of the repertoire of Rema Shelegia and his choir. His variants of Megrelian songs are unique, and many choirs sing them to this day.

The name of Noko Khurtsia is legendary. He holds a distinguished place among Georgian folk performers with his exceptional musical taste, brilliant performance manner, improvisational skill and extraordinary vocal timbre.

We are indebted also to such great performers of Megrelian song as Kirile Pachkoria, Platon Pantsulaia, Kitsi Gegechkori, Vladimer Babilua, Lomin Gugushvili, Tada Gagua, Akaki Kharebava, Porpile Gabelia, Markoz Tordia, Viktor Abshilava, Galaktion Chelidze, Ivane Chomakhia, Kionia and Beglar Akobia, Erasti Khubulava, Astamur Marghania, Kalistrate Tskhakaia, Vladimer Salia, Nikoloz Khvitia, Tamar and Nikoloz Kakachia, Irodi Kalandia, Parmen Khurtsia and others.

Fortunately, there are people who have been working intensely to preserve and popularize Megrelian songs. Among them are such great performers as Polikarpe Khubulava.

With this we close our discussion of Megrelian musical folklore. We hope that this brief glimpse into the history of one small and ancient part of Georgia, Samegrelo, will help you to understand more about its rich tradition of musical folklore.

Had it not been for the enthusiasm and dedication of Lela Makarashvili, Nino Kalandadze and Nino Nakashidze, it would have been impossible for us to publish this anthology in time for the Khobi First International Festival of Megrelian Song.

Evsevi Chokhonelidze

ქართული ანბანის საერთაშორისო ტრანსკრიფცია
INTERNATIONAL TRANSCRIPTION OF GEORGIAN ALPHABET

ა	a	ს	s
ბ	b	ტ	t
გ	g	უ	u
დ	d	ფ	p
ე	e	ქ	k
ვ	v	ღ	ɣ
ზ	z	ყ	ə
თ	t	შ	ʃ
ი	i	ჩ	ʦ
კ	k	ც	c
ლ	l	ძ	ʦ
მ	m	წ	ɕ
ნ	n	ჭ	ʧ
ო	o	ხ	x
პ	p	ჯ	ʒ
ჟ	ʒ	ჰ	h
რ	r		

ა, ბ, ლ, ხ	–	უკანაენისმიერი
გ, ჯ, ჩ, ჭ, შ, ჴ	–	უკანაენისმიერი
კ, ფ	–	წყვილბაგისმიერი
ტ, თ	–	ენაკბილისმიერი
გ, ყ, ც	–	ხორხისმიერი
ძ, ც, წ, ზ, ს	–	წინაენისმიერი

კ, k, γ, x	–	velar
ჯ, ʒ, ʧ, ʦ, ʒ, ʃ	–	back alveolar
პ, p	–	bilabial
ტ, t	–	dental
ა, ə, ʃ	–	laringal
ჰ, c, ɕ, z, s	–	front alveolar

ნანა, სქუა

1

nana, skua

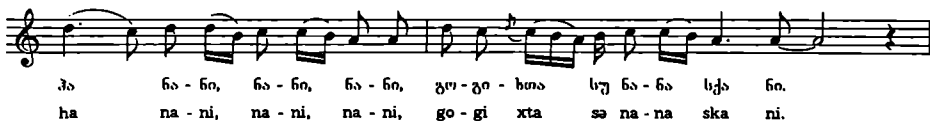
Andante ♩ = 66

ქო მა - ხუ ტო, ნა ნა, სქუ ა, დო მა თა ქო
ko - ma - xu ti, na na, sku a, do ma ta kd

გი დურ ჭუ ლა, ნა ნი, ნა ნა, ნა!
gi dur chu la, na ni, na na, na!

Andante ♩ = 66

სისა, ტურა

3

sisá, túra

Andantino ♩ = 72

coro

ნა ნი დო ნა ნა, სქუ ა,
na ni do na na, sku a,

ნა ნა ში ჭი რი - შა,
na na ši či ri - ma,

არ კვა ნი შა მი შამ - ჯა ნუ
ar kva ni ša mi šam - ča nu

ვარ - დი ში პი რი მა! გამ ნუ
 var di ši pi ri ma! gam nu

ონ ყვი უქარ თუ ნი დო აჲ ვო
 on qvi ūkar tu ni do aḡ vo

ჰი ნი მა, ბჳა დო თუ თას
 ḡi ni ma, bḡa do tu tas

კო გუ რა უუ, მუ ში ჳი რი
 ko gu ra uu, mu ši ḡi ri

3, ho ho ho ho
 ma, si sa, tu ra mu ur

ho ho ho ho
 si a, si sa, tu ra mu - re
 mu ur

ho ho ho ho
 si a, si a, na. bon do bo si

3, 3, 3, 3
 mu di da sa o xu to lu

ბუ რე - სი ა, ნა, ბრუ ბა ბონ დო,
 gu ra - si a, na, bru ja bon do,
 ბუ ურ სი
 gu ur si

ბრუ ბა ნა ნა, ბრუ ბა ბონ დო,
 bru ja na na, bru ja bon do,
 ბრუ ბა ბონ დო,
 bru ja bon do,

ნა - ნი ნა.
 na - ni na.

ბონდო ბოში, სი ვარშუნო,
 დიდაშ ძუძუს წუწუნდინი, ნა,
 სისა, ტურას გიძახუდი,
 არკვანს გიკვანწუანდინი, ნა.

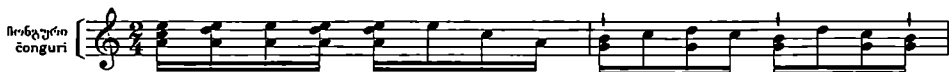
bondo boši, si varšuno,
 didaš zuzus čuundini, na,
 sisa, ŭuras gižaxudi,
 arkvans gičvančauandini, na.

დიდოუ, ნანა

4

didou, nana

Sostenuto ♩ = 76

coro

დი-დო უ, ნა ნა, ვე ე - ნგა რა,
di - do u, na na, ve e - nga ra,

ნა ნა, სკუ ა, ნა! დი - დო უ, ნა ნა,
na na, sku a, na! di - do u. na na,

ჭყო ლირ გუ რსუ ვა მი ჭუ ა, ძუ ძუ სკი რა
çqo lir gu rsu va mi çu a, zu zu ski ra

ფი - ლი მა - ფუ, ბჟა - შენ მუ - თუნ ვა - მი წუ - ა, ნა,
pi li ma - pu, bža - šen mu - tun va - mi çu - a, na,

ႁဝ - ႁဝ ႁ, နာ နာ, ႁဝ - ႁဝ ႁ, နာ နာ, နာ နာ နာ,
 di - do u, na na, di - do u, na na, na - na na,

နာ နာ, နာ နာ, နာ နာ, နာ နာ, နာ နာ, နာ နာ, နာ.
 na na, na na, na na, na, na na, na.

Andante ♩ = 66

trio

ნა - ნი დო ნა ნა, სკუ - ა, ნა - ნა - ში
 na - ni do na na, sku - a, na - na ši

ჰი - რი მა, არ კვა - ნი ჰა
 či - ri ma, ar kva - ni ša

ა - შა - მი - ჯა - ნუ ვარ - დი - ში პი - რი მა!
 a ša - mi - ža nu var - di - ši pi - ri ma!

გამი ნუ ვინც ვინც
 gam nu von cqi
 შკა რთუ ნი დო
 ska rtu ni do

აშ ვო ჯი ნი მა, ბჯა დო
 aš vo ži ni ma, bža do

თუ თას კო გუ რა ვუ, ვარ დი ში
 tu tas ko gu ra pu, var di ši

პი რი მა, ბრუ ჯა ბონ დო,
 pi ri ma, bru ja bon do,

ბრუ აა ნა - - - ნა, ბრუ აა ბონ - - - დო,
 bru ja na na. bru ja bon do,

ნა ნი - - - ნა, ბრუ აა
 na ni na, bru ja

ბონ დო, ბრუ აა ნა ნა, ბრუ აა
 bon do, bru ja na na. bru ja

ბონ - - - დო, ნა ნი - - - ნა.
 bon do, na ni na.

ვეენგარა, ნანა სქუა! 6 veengara, nana skua!

Moderato ♩ = 88

coro

First system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is common time (C). The tempo is Moderato with a quarter note equal to 88 beats per minute. The lyrics are written below the vocal line.

ო უ, ნა - ნა, ვე ე ნგა - რა, ნა ნა სქუ ა!
 o u, na na, ve e nga ra, na na sku al

Second system of the musical score, continuing from the first. It features the same three-staff structure. The lyrics continue across the vocal line.

ნა, ო უ, ნა ნა, ჰყო - ლირ გუ - რსუ ვა - მი - ჭუ ა,
 na, o u, na na, ოყო lir gu rsu va - mi - ოu - a,

Third system of the musical score, concluding the piece. It maintains the three-staff format. The lyrics are repeated in the final measure.

ო უ, ნა ნა და, ო უ, ნა ნა და, ჰყო - ლირ გუ რსუ
 o u, na na da, o u, na na da, ოყო lir gu rsu

ვა მი - ჭუ - ა, ნა, ო უ, ნა ნა, ძუ - ძუ სჯი - რა -
 va - mi - ču - a, na, o u, na na, zu - zu ski - ra

უი ლი მა - ვუ, ნა, ო უ, ნა - ნა, ბჯა - შენ მუ - თუნ
 pi li ma - pu, na, o u, na - na, bža - šen mu - tun

ვა მი წუ ა, ო უ, ნა ნა, ო უ, ნა ნა,
 va mi ču a, o u, na na, o u, na na,

ბჯა შენ მუ თუნ ვა მი წუ ა, ნა,
 bža šen mu tun va mi ču a, na,

ო უ, ნა ნა, ვა გი ნქუ ნო მინ ო რე ჰე.
 o u, na na, va gi - ŕku no min o re ka,

ნა, ო უ, ნა ნა, ჯა რიბ ვა 'ზა
 na, o u, na na, ya rib qa za

ხე ში სქუ ა, ო უ, ნა ნა, ო უ, ნა ნა,
 xi ši sku a, o u, na na, o u, na na,

ჯა რიბ ვა 'ზა ხე ში სქუ ა, ნა.
 ya rib qa za xi ši sku a, na.

Adagio ♩ = 52

trio

ია - ტგ - ნე - ყი -
i - a, pa - ṭa - ne - pi -

ო - ა, ია ტგ - ნე ყი -
i - a, pa - ṭa - ne - pi

ო,
o,

ო - ა გი - ვი - ნუ დო ვა - რდი, ო ა, ია - ტგ - ნე ყი -
i - a gi - pi - nu do va - rdi, i a, pa - ṭa - ne - pi

ვა რდი,
va rdi,

ო,
o,

ო - ა გი - ვი - ნუ დო ვა - რდი, ო ია - ტგ - ნე ყი -
i - a, gi pi - nu do va - rdi, i a, pa - ṭa - ne pi

დო ვა - რდი,
do va - rdi,

ვა რდი,
va rdi,

ო, სქი - ბო ტა ხე - ტო გო სქა - ნი ქუ ნუ ნო,
 o, čki - mi ta xə - ti do ska - ni ku ču či,

ო ა, ჰა - ტე - ნე უო ო, სქა - ნო ლე - ბო სე
 i a, pa - tə - ne pi - o, ska - ni le xi - sə

მო უ - შუ ში, დე - და, ო ა, ჰა - ტე - ნე უო ო,
 mo u - šu ši, de - da, i - a, pa - tə - ne - pi o.

მი უ - შუ - ში, ჰა ტე - ნე უო ო,
 mi u šu ši, pa tə - ne pi o.

ჰა - ტე - ნე უო ო,
 pa - tə - ne pi o.

Andantino $\text{♩} = 72$

coro

First system of musical notation for 'Obargali'. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The music is in 4/4 time. The vocal line has two phrases of lyrics. The piano and bass lines provide accompaniment, with the bass line featuring a long note in the second measure.

Lyrics:
 ვო რე - რი, ვო რი ო ხო, ვო - რე - რა - ვო, ო - ჰო - ჰო,
 vo re ri, vo ri o xo, vo re ra vo, o ho - ho,

Below the piano and bass staves, the word "ho!" is written twice, corresponding to the notes in the piano accompaniment.

Second system of musical notation. It continues the three-staff format. The vocal line has two phrases. The piano and bass lines continue the accompaniment. The piano part has a long note in the second measure.

Lyrics:
 ვო რე რი, ვო რი ო ხო, ო დე - ლა ო, დე ლა,
 vo re ri, vo ri o xo, o de la o, de la,

Below the piano and bass staves, the word "ho," is written twice.

Third system of musical notation. It continues the three-staff format. The vocal line has two phrases. The piano and bass lines continue the accompaniment. The piano part has a long note in the second measure.

Lyrics:
 ვო რე რი, ვო რე - რი, ვო - ჰო - ჰო ო დე ლა,
 vo re ri, vo re - ri, vo ho ho o de la,

Below the piano and bass staves, the word "ho," is written twice.

20 21 22 23 24 25 26 27
 de la, de la, de la, o de la,
 ho, ho, ho,

28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
 vo re ri, vo ri o xo, vo re - ra o, o ho - ho, ho!
 ho, ho! ho! ho!
 ho, ho! ho! ho!

Allegretto ♩ = 116

coro

ქა ქუ ტე ნსა, ო ხო ხო,
ka ku te nsa, o xo xo,
ქ უ ქუ ნით
e - u - ku - nit

ქ ი, ო ხო - ხო ი, ნა ნა ხვე სუ,
e o xo - xo i, ča na xve su,
ლო - რონთ ქო შუ - ნა ნა ხვე სუ,
yo ront ko mu - ča na xve su,

ო ხო - ხო, ქ ი, ო ხო - ხო ი, ო რე - რო რე რა,
o xo xo, e o xo - xo i, o re - ro re - ra,
ო
o

ო რე - რო ო რე - რა, ო ხო ხო, ე ო, ო ხო
 o re ro o re ra, o xo xo, e i, o xo
 რე - რო ო რე - რა,
 re ro o re ra,
 ო რე რა,
 o re ra,

ხო ო, ო რე - რო რე რა, ო რე - რო ო რე - რა,
 xo i, o re - ro re ra, o re ro o re - ra,
 ო რე,
 o re, ო რე ო რე - რა,
 o re o re - ra,
 ო, ო რე რა,
 o re ra,

ო ხო ხო, ე ო, ო ხო - ხო ო, ხო
 o xo xo, e o xo - xo i, xo.
 1. 2.

ღალა ჭკუმუნს კეთებულს,
 ოხოხო, ეი, ოხოხო,
 ღალა ოღალს ამძიმენს,
 ოხოხო, ეი, ოხოხო.

lala çkumuns ketebuls,
 oxoxo, ei, oxoxoi,
 lala oğals amzimens,
 oxoxo, ei, oxoxoi.

Moderato ♩ = 92

coro

ց օ ճա! ճը ճոն զո ճը թօ օ ճա զօ
 e o da! de lis vo de li a da va
 li a

զօ, օ օ, օ օ ճը
 va, o o di
 va la,

ճա օ, ճը թոյ ճը թոյ ճը թոյ
 la o, de lov de la, de lo
 de lo

de la, a - di - la, ho!

o i, di

va di la,

lo, o de li o, re ra o de lo i,

lo, vo - re ro, o de li o, a di la, o de lo i,

o vo ri - ro - ra, o i, o de lo, o di la o,

o vo re ra,

de la vo - de - la, de lo va - di - la, ho!

ვო, ღო ღა ო - დე - ლა - უ და,
 vo, di la o - de - la u da,

ე ვა,
 e va,

ოვ ღო ღა, ღო - ლა ო - დე - ლა ღა ო - დე - ლო - ი,
 ov di la, di - la o - de - la da o - de - lo - i,

ჰა! ო - რე - რა რე რა, ა - დი - ლა ვა,
 ha! o - re - ra re ra, a di - la va,

ვა ღო -
 va di

ო ღო ლო, ვო - რე რო, ო დე - ლო - ო,
 o di lo, vo - re ro, o de - li o,

ლა,
 la,

re ra o de-lo i, o vo ri-ro-ra, o,
 a di la, o de-lo i, o vo re ra, o i da,

o,
o,

o de-la o di la o de la vo-de-la,
 o de-la o di lo i de la, vo-de-la,

o di-lo i de la, -o a, o o, o-vo re-ra,
 o, he! he! vo re ra,

o,
o,

he! he! he, he, he, he!
 he he, he! he, he, he, he!

he!
he!

he,
he,

Moderato ♩ = 92

coro

o ri o de li o de - la, o! o - de - lo - u de - la, o!

o!
o!

de - lis o de - li ov de la, o - de - li - o o - de - la, o, o,

o o o - de - la,
o o - de - la,

o ri o de lo ov - de la, o ho - ho, o - o o ho - ho, o ho - ho,

o ho ho!
o ho ho!

30!
 ho!
 ხემ ხვა
 xem xva
 ი ი
 i o
 ი - გე - ღა
 o - de - la
 ი
 o,
 ი ი ი - გე -
 o ri o - de -

ღა და ღა,
 la da de la,
 ი ი ი ხე,
 o ri o xo,
 ი ი ი, ი - გე - ი - ა
 o xo, o - do - i - a
 ი ი, ი!
 o ho, ho!
 ი ი ი ხე,
 o ri o xo,
 ი ი ი - გე - ი - ა,
 o - do - i - a,
 ი ი, ი!
 o ho, ho!

ი ი ი - ი, ი - რე, რა ზოგ რე რა
 o ri o - ri, o - re, ra šov re ra
 ხე - ხუ მო - უ - ხვა - რი ე ლი,
 xe - su mo - u - xva - ri e li,
 ი ი ი - ი, ი - რე, რა ზოგ რე რა
 o ri o - ri, o - re, ra šov re ra

ი ი ი, ი ი ი, ი ი ი, ი!
 o! o ho, o ho, o - do - i - a o ho, o!
 ი ი, ი ი ი, ი ი, ი
 o ho, o ho he,
 ი ი ი - ი, ი - რე, რა ზოგ რე რა
 o ri o - ri, o - re, ra šov re ra

Andantino ♩ = 72

coro

ო რ ი და, ხეშ - ხვა ი ე ხვა - ვრი ე - ლი
 o ri o da, xem - xva i e xva - vri e li

.იო,
 ho,

ო დე ლო ი დი ლა, დე ლი ო დე ლი ა ვო და,
 o de lo i di la, de li o de li a vo da,

ო დე-ლო ი ნა ნი-ნა, ო დე-ლო ი ნა ნი-ნა, ვა,
 o de-lo i na ni-na, o de-lo i na ni-na, va,

ვა
va

ჰე,
he,

ღე ღო ე - ღე - ლი ა - ვო ნა - ნი - ნა, ო დო ო - დო - ი - ა ხო - ხო,
de li o de - li a - vo na - ni - na, o do o - do - i - a o - xo - xo,

ხო, ხვა - ვრი - ე - ლი დე - ლა, ო - ხო - ხო ი - ე,
ho, xva - vri e - li de - la, o - xo - xo i - e,
ხემ ხვა - ი ე
xem - xva i e

ო რე - რო რე რა, ო რე - რო ო - რე - რა, ო - ხო - ხო ი - ა,
o re - ro re ra, o re - ro o - re - ra, o xo - xo i - a,

ხვა - ვრი - ე - ლი დე - ლა, ო - ხო - ხო ი - ე, ო - რე - რო რე - რა, ო - რე - რო ო - რე - რა,
xva - vri - e - li de - la, o - xo - xo - i - e, o - re - ro re - ra, o - re - ro o - re - ra,
ხემ - ხვა - ი ე
xem - xva - i - e

Moderato ♩ = 88

trio

ო, ჰო ო ჰო ჰო - ჰო,
 o, ho o ho ho - ho,
 ო - ჩეშ - ხვე - ი დო ხვე - რი ე ლი, ო, ო - ჰო ო ჰო ჰო - ჰო,
 o - češ - xve - i do xvav - ri e li, o, o - ho o ho ho - ho,
 ო, ო ჰო,
 o, ho,

ო რე-რა დი-ლა, ვა-დი ლა უ და, ო - რი-დო ო დე -
 o re-ra di la, va - di la u da, o ri - do o de -
 ო, ვა-დი - ლა უ და,
 o, va - di - la - u da,
 ო,
 o,

ლი ო დე-ლა, ო ჰო ო ჰო ო ჰო ჰო,
 li o de - la, o ho o ho o ho ho,

coro

Ե, յո, Ե յո Ե - յո,
 o, ho, o ho o ho,
 եյ կջ մոյ յ - եյա ճոյ ք լոյ,
 xe sə mo u - xva ri e li,
 Ե, Ե յո,
 o, o ho,
 Ե, յո,
 o, ho,

Ե - ճոյ լոյ Ե - լլոյ -
 o re - ro di la, va - di - la u da, Ե - ճոյ լոյ Ե - լլոյ -
 Ե,
 o,

Լոյ Ե լլոյ լոյ, Ե յո, Ե յո, Ե յո,
 li o de la, o ho, o ho, o ho,

յո, Ե ճոյ, Ե - ճոյ Ե - ճոյ -
 ho, o ri, o ri o - re -
 եյք եյա Ե ճոյ Ե - ճոյ - ճոյ,
 xem xva i a o - re - ro,
 Ե ճոյ,
 o ri,

რა შა, რე რა ო რი ო ჰო ჰო, ო - დე - ლი
 ra ša, re ra o ri o ho ho, o de li a

ჰო ჰო. ო რი, ო - რი ო - რე -
 o ho ho. o ri, o ri o - re -

ბე - სე მო - უ - ხვა - რი - ე ლი, ო,
 xe - sa mo - u - xva - ri e li, o,

ო რი,
 o ri,

რა შავ, რე რა ო რი ო ჰო ჰო, დე - ლი
 ra šav, re ra o ri o ho ho, o - de li a

ჰო ჰო. ჰქიმ ნო დე პი დო ტა რი - ე ლი!
 o ho ho. ħkim no de pi do ta ri e li!

poco a poco accel.

First system of a musical score. It consists of three staves: a vocal line (top), a piano accompaniment line (middle), and a bass line (bottom). The vocal line contains the lyrics: "რე - რო - შა ვა - რა - და, ო - რე - რო და, რე - რო - შა" and "ო - რე - რო, ო re - ro,". The piano and bass lines provide harmonic support with various rhythmic patterns.

Second system of the musical score. The vocal line continues with the lyrics: "ო - რე - რო, ვო - რე - რო - შა ვა - რა - და," and "ო re - ro, vo - re - ro - ša va - ra - da,". The piano and bass lines continue their accompaniment.

Third system of the musical score. The vocal line contains the lyrics: "ვა - რა - და, ო - რე - რო, ვო - რე - რო - შა ვა - რა - და," and "va - ra - da, o re - ro, vo - re ro - ša va ra - da,". The piano and bass lines continue their accompaniment.

Fourth system of the musical score. The vocal line contains the lyrics: "ო რე - რო რე - რო - შა ვა - რა - და, ო რე - რო," and "o re ro re - ro - ša va ra - da, o re - ro,". The piano and bass lines continue their accompaniment.

Allegretto

ო - რე - რო და, რე - რო - შა ვა - რა - და,
 o re - ro da, re ro - sha va - ra - da,

ო - რე - რო,
 o re - ro,

ვო - რე - რო - შა ვა - რა - და, ო - რე - რო, ვო - რე - რო - შა
 vo - re - ro - sha va - ra - da, o re - ro, vo - re - ro - sha

ო რე - რო რე - რო - შა ვა - რა - და, ო რე - რო და,
 o re - ro re - ro sha va - ra - da, o re - ro da,

ო - რე - რო,
 o re - ro,

ვა - რა - და, ო - რე - რო, ვო - რე - რო - შა ვა - რა - და,
 va - ra - da, o re - ro, vo - re - ro - sha va - ra - da,

riten.

Maestozo

First system of musical notation with lyrics:

რე - რო - შა, ო - რე - რო, ვო - რე - რო - შა ვა რა და.
re - ro - sha, o - re - ro, vo - re - ro - sha va ra da.

Second system of musical notation with lyrics:

 ო - რე - რო, ვო - რე - რო - შა ვა რა და.
 o - re - ro, vo - re - ro - sha va ra da.

Moderato ♩ = 88

I coro

ო რი ო-დე-ლი-ა-ო ო ი ჰო-ჰო, ა, ო
 o ri o-de-li-a-o o i ho-ho, a, o

ო ი ა ო ჰო-ჰო, ო - დო - ი ა
 o i a o ho-ho, o do i a

დო-ი ო, ი ა ო ჰო ო ჰო,
 do-i a o, i-a o ho o ho,

ო ო
 o o

ო ო ო ო
 ho-ho, ho-ho,

II coro

ი ა ო-ჰო-ჰო, ო!
 i-a o-ho-ho, o!

ო-დო ი ო-ვო ი-ვო-რე-რა,
 o-do i o-vo i-vo-re ra,

მ ჰო - რა - რა - რა - რა მ - ჰო რა - რა მ - რა - რა - მ რე - რა და, მ ჰო, მ - ჰო,
 o ho ri - ra o - ri o - ho ri ro o - ri - ra - o re - ra da, o ho, o - ho,

მ,
 o,

ჰო, მ - ჰო
 ho, o ho

I coro

ჰე!
 he!

მ დო - ი - ა მ - დო - ი - მ მ,
 o do - i - a o - do - i - o o,

ჰო,
 ho,

ჰო,
 ho,

მ, მ - დო - ი - მ მ ჰო, მ ჰო - ჰო,
 o, o - do - i - o o a, o ჰო - ჰო o მ -

ჰო,
 ho

ჰო, მ ჰო ჰო,
 ho o ho - ho,

მ დო ი ა ი ა მ ჰო - ჰო,
 o do i a i a o ho ho,

ჰე!
 he!

მ ჰო ჰო,
 do i a i a o ho o ho,

ჰე!
 he!

მ ჰო ჰე!
 do a a o ho ho, ჰე!

II coro

do - i - a
o - do - i - o
o ho ho,

o,
o,

ri ra - o
re ra
o ho - ho, he!

o,
o,

re ra o ho he!

Allegretto $\text{♩} = 112$

I coro

do i a
o - ho i o o,

o ho, o,
II coro

do a
o ho - ho,

o do o ho,

ო ჰო, ო ჰო, ო - ჰო - ჰო ო - ა ო - ჰო, ო,
 o - ho, o ho, o - ho - ho i - a o ho, o,

ო ჰო, ო ჰო, ო,
 o ho, o ho, o,

ო ჰო ჰო,
 o ho ho,

ო, ო ჰო
 o, o ho

I-II coro

ჰო, ჰო, ო გო ო ა ო ჰო, ო ჰო,
 ho, ho, o do o a o ho, o ho,

ო ჰო ო გო ო ჰო,
 o ho o do o ho,

ო ჰო, ჰო, ო გო ო - ა ჰე!
 o ho, ho, o do i - a he!

ო ჰო ო ჰო ჰე!
 o ho o ho he!

Andantino ♩ = 69
trio

Musical score for the Trio section. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The tempo is Andantino with a quarter note equal to 69 beats per minute. The lyrics are in Georgian and Latin: 'ო ღო-ო ა, o do-i a, ო-ღო-ღო-ო-ა, o-do-do-i-a, ჰა-უ, ჰა-ო, ha-u, ha-o,'.

coro

Musical score for the Coro section. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The key signature changes to two flats (Bb, Eb) and the time signature is 4/4. The lyrics are in Georgian and Latin: 'ჰო ა, ჰო ვა! ო - ღო - ღო - ო - ო, ო - ღო - ო ა, ო! ho a, ho va! o - do - do - i - o, o - do - i a, o!'.

Continuation of the Coro section. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The key signature remains two flats (Bb, Eb) and the time signature is 4/4. The lyrics are in Georgian and Latin: 'ო ღო-ო ა, ო ო-ღო-ო ო-ა, ო ო-ღო-ო ა, ო ო-ღო-ო ა, o ho o, o do a, o ho o, o do-i a,'.

Moderato
trio

ო - დო - ი ა! ჰო! ო ჰო, ო - ჰო, ჰო - ჰო
 o do i - a! ho! o ho, o - ho, ho - ho

ო - დო - ი ა,
 o do i a,

ო ჰო ჰო, ჰო! დე დე, დე - ლა - სა, ო - დოს, ო დო
 o ho ho, ho! de la, de - la - sa, o dos, o do

ჰო, ჰო, ჰო!
 ho, ho, ho!

ო ჰო ჰო! ო - დოს, ო დო, ო - ა - დო - ი, ო - დო - ი ა ო!
 o ho ho! o dos, o do, i - a - do - i, o - do - i a o!

ო - დო - ი - ა დო დი - დო ა, ა - ჰო კო - მო რ - თი გო - გო ა!
 o do i - a do di - do a, a so ko - mor - ti gi go a!

ონ-რა, ო - დო, ო დო - ი - ა, ო - დო - ი - ა - ო,
 ri - ra, o - do, o do - i - a, o - do - i - a - o,
 ო დო!
 o do!

coro

ო დო ი ა, ო - რი - რა - ო, ო ჰო - ჰო!
 o do i a, o ri - ra - o, o ho - ho!
 ო ჰო, ჰო ჰო, ჰო!
 o ho, ho ho, ho!

ო, ო ჰო, ჰო ჰო, ჰო!
 o, o ho, ho ho, ho!

წა ნახ ხო ლო თქვა - ნი ხო ნა რი ხაწ კუ ა სე დო
 cha nas xo lo tkva - ni xo na ri xac ku a se do

ბარ-გუ - ა - სე, ჰე! ო დო ი ა
 bar - gu - a - sa, he! o do i a

ჰე ი და,
 he i da,

Moderato
 I coro, II coro

ჰო! ო! ო რე-რა, ო - რე - რა - ო,
 ho! o! o - re-ra, o - re - ra - o,

ო დო ი ა, ო დო ი ა, ო დო ი ა, ო ჰო ჰო!
 o do i a, o do i a, o do i a, o ho ho!

I coro, II coro

ო რი-რა ო, ო რი-რა ო, ო რი-რა ო, ო ჰო, ჰო ი,
 o ri - ra o, o ri - ra o, o ri - ra o, o ho, ho i,

ო ჰო, ჰო,
 o ho, ho,

ვა, ჰე ა ჰე ა ვა! ვა, ჰე!
 va, he a he a va! va, he!

სო უ, სო უ, სო უ, სო უ, ო დო ი ა დო!
 ho u, ho u, ho u, ho u, o do i a do!

I coro, II coro

ო-რი-ა, ო-რი-ა, ო-რი-ა ო-ხო, ო-ხო, ო-ხო-უ, ო-ხო-უ,
 o ri-ra-o, o ri-ra-o, o ri-ra-o o-ho, ho-vo, ho-u, ho-u,
 ვა ჰა, ჰა ჰე-ა, ვა ჰა, ვა-ჰა, ჰე ა,
 va ha, ha he-a, va ha, va-ha, he a,

I coro, II coro

სო უ, სო უ, ო დო - ი ა დო! ო-რი-ა-ო, ო-რი-ა-ო,
 ho u, ho-u, o do-i a do! o ri-ra-o, o ri-ra-o,
 ვა ჰა, ჰე ა, ვა-ჰე,
 va ha, he a, va-he,

ო ო-რი-ა ო ო სო, სო ვო, სო უ, სო უ, სო უ, სო-უ,
 o ri-ra o o ho, ho vo, ho u, ho u, ho u, ho-u,
 ვა ჰა, ვა ჰა, ჰე!
 va ha, va ha, he!

riten. Meno I coro *poco a poco accel.*

o - do - i - a do! o - do - do!

Il coro

o - do do! do!

i a do do!

do! o - do - do!

do! o do - do!

o - do do! do! o - do do! do! o - do do!

i a do do! do! i a do do! do! i a do do!

Allegretto

ო გო - ღოა! ო გო - ღოა! ო გო - ღოა!
 o - do - doj! o - do - doj! o - do - doj!

ღოა! ო - ა - ღო ღოა! ო - ა - ღო ღოა! ო - ა - ღო
 doj! i a - do doj! i a - do doj! i a - do

ო ა ღო ო, ღო!
 a do o, ho!

ღოა! ო - ა - ღო ო, ღო!
 doj! i a - do o, ho!

Moderato ♩ = 88

ლარჯემის წყობა
larchemi tuning

Musical score for 'ჭყიშური' (No. 16). The score is written on four staves in treble clef. It features a melody with various rhythmic values and rests. There are several trills marked with '3' and '3~'. Chords are indicated with 'b' and 'e' notes. The tempo is Moderato with a quarter note equal to 88 beats per minute.

ლარჯემს მეძახილი

17

larçems mezaxili

Moderato ♩ = 88

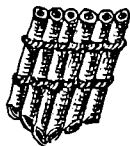
ლარჯემის წყობა
larchemi tuning

Musical score for 'ლარჯემს მეძახილი' (No. 17). The score is written on two staves in treble clef. The melody is highly rhythmic and repetitive, consisting of a sequence of eighth notes. The lyrics are 'ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ ვოუ' (you you you you you you you you you you you you you). There are some trills marked with '3' and '3~'. The tempo is Moderato with a quarter note equal to 88 beats per minute.

Allegretto ♩ = 116

ლარჩემის წყობა
larchemi tuning

The musical score consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Allegretto' with a quarter note equal to 116 beats per minute. The music is written in a single melodic line. The first four staves contain the main melody, and the fifth staff concludes with a double bar line. The notes are primarily eighth and sixteenth notes, often beamed together in pairs.

de la, va di la, a ba-de li o,
 de lav da,
 de lav da, a - di - lo,

o i, de li a da, a di le o, a di le o,
 o oj, o - di - lo,
 o ho, he o da,

de li da, a - di - la, di lov, na na, di - lo, va - di - le - o, de - lo,
 de lo va di - la,
 de lo ha di - la,

di lov da, na - ni no.
 na ni no.

დისერუნდა, ვოვოთინა 20 diserunda, vovotina

Moderato ♩ = 92

coro

ო დე - ლო ო - დე -
o de - li o - de -

ო დე - ლო ო - დე - ლო ო დი - ლა,
o de li o - de - li o di la,

ო,
o,

ლი ო დი - ლა, დი სე - რუნ - და, ვო - ვო - თი - ნა, ა ბა - დე - ლო,
li o di la, di se run - da, vo - vo ti na, a ba de lo,

ა - ბა - დე - ლა ა - ბა - დე - ლო ო - ვო - დე - ლა ო, ოვ დე - ლა, რა ზო - ვო
a - ba - de - la a - ba - de - lo o - vo - de - la o, ov de - la, ra zo - vo

რე რა ო,
 re ra o,
 ო დე-ლი ო დე-ლი ო დე-ლა,
 o de-li o de-li o de-la,

ო დე-ლი ო დე-ლი ო დი-ლა, დი-სე-რუნ-და,
 o de-li o de-li o di-la, di-se-run-da,
 ო,
 o,

ვო-ვო თი-ნა, ა-ბა-დე-ლო, ა-ბა-დე-ლა ა-ბა-დე-ლო
 vo vo ti na, a ba de lo, a ba de la a ba de lo

ო-ვო-დე-ლა ო, ოვ დე-ლა, რა ზო-ვო რე-რა-ო.
 o vo de-la o, ov de-la, ra zo-vo re-ra-o.

Andantino $\text{♩} = 80$

coro

მუ-გაჭ-ვი-ნე? მა-ლას მუ-ურს გა-ზარ-ხუ-ღი,
mu-gač-qi-ne? ma-las mu-urs ga-zar-xu li,

ზეს-ქვი, მუკ რე
zes-kvi, muk re

დი-ლა ვა-დი-ლე და, ჰე, ყარ-ყა-ლია-ში ჭო-ყუ ა თგ
di-la va-di-le da, he, par-pa-lja ši čo-pu a tğ

ვა დი-ლე ი და,
va di-le i da,

ი-ხა-რე-ბე სკა-ნი გუ-რი, დი-ლა ვა-დი-ლა და, ჰე!
i-xa-re-bə ska-ni gu-ri, di-la va-di-la da, he!

ვა დი-ლე ი და,
va di-le i da,

Moderato ♩ = 88

coro

ა-რა-ლა-ლი ა რა-ლა-ლი ა-რა-ლა-ლი,
 a-ra-la-li a ra-la li va-ra-la lo,

ბა, რე-რი ა ლა-ლო,
 a ba, re-ri a la lo,

ივ რი ა ლა-ლი, ო ი, დი-ლავ,
 iv ri a la li, o i, di-lav,

ო,
ო.

დე ლო, ო დე-ლი ო ა-დი-ლა, ივ რი, ივ-რი ა-ლა-
 de lo, o de-li o a-di-la, iv ri, iv ri a-la-

ოწ.
 li.

ოწ ოწ ოწ ოწ ოწ ოწ ოწ ოწ, ო ოწ-რე - რა
 vo ri vo ri vo ri vo ri, o vo-re ra

ო ოწ ოწ, ოწ, ო ოწ - ოწ, ოწ
 la lo, he, a la - lo, naj

ოწ - ოწ,
 ni - na,

ო, ო ოწ ოწ ოწ ოწ
 o, a di - la di

ო ოწ ოწ, ოწ ოწ ო ოწ, ოწ ოწ ო ოწ
 a di la, di la u da, de li o de

ოწ
 la,

ო ოწ ოწ,
 a di la,

li o a - di - la, iv ri a, o de li a

va ra - la li, va, o ri ra - i o i, va ru - di - lo
 o, o, o

o ru - di - lo, a - di - le - u iv ri da, o - de - li a

ra no - u da, de - la - u - da, iv ri a la - lo.

Andantino ♩ = 72

trio

<p>ო უ, ჩქიმ ცო-და, o u, čkim co-da,</p>	<p>ო უ, ჩქიმ ცო-და, o u, čkim co-da,</p>	<p>ო უ, ჩქიმ ცო-და, o u, čkim co-da,</p>
<p>ჩქიმ ცო-და čkim co-da</p>	<p>ო, ჩქიმ ცო-და, o, čkim co-da</p>	<p>ო, ჩქიმ ცო-და, o, čkim co-da,</p>

<p>ჩქი-მე ცო და, čki-mə co da,</p>	<p>ჰეი, hej,</p>	<p>ა - ლი - ა დო რე - ში - თი, a li a do re - ši ti,</p>
<p>ჩქიმ ცო და, čkim co da,</p>		<p>ჩქიმ ცო-და, čkim co-da,</p>

<p>წო - რო ღვი - ნი გე - ჴვი - თი, čo ro ᳵvi - ni ge - švi - ti,</p>	<p>ო უ, ჩქიმ ცო-და, o u, čkim co-da,</p>	<p>ჩქი-მე ცო და, čki-mə co da,</p>
	<p>ო, o,</p>	<p>ჩქიმ ცო და, čkim co da,</p>

ჰეჰ. რე - რო რე რა რე - რო რე - რა, დე-ლის ვო-დე-ლი-ა-უ და,
 hej. re ro re ra re ro re ra, de - lis vo - de - li - a - u da,

დე-ლის ვო-დე-ლი-ავ და,
 de - lis vo - de - li - av da,

ო - რე-რო რე - რა ა - რა - ლო და, და - სუ - რო ჭკიმ ცო - და, ჰეჰ.
 o - re - ro re - ra a - ra - lo da, da - su - ro čkim co - da, hej.

ო,
 ო,

Moderato ♩ = 88

trio

ო რე-რო რე რო ო, ა-დი-ლო, ო რე-რო რე-რო და,
 o re-ro re ro o, a-di-lo, o-re-ro re-ro da,

ო რე-რო, ო ჰო, ჰო, ჰო, ჰე ი და,
 o-re-ro, o ho, ho, ho, he da,

ვა ჰა, ჰა, ჰა, ჰე ა-ვო,
 va-ha, ha, ha, he a-vo,

დე-ლა ვო-ი ჰა-დი-ლა, ო რე-რო რე, რე-რო რე რაი ო,
 de-la vo-i ha-di-la, o-re-ro re, re-ro re raj o,

ო რე-რო ო ჰო, ა-დი-ლა ო,
 o-re-ro o ho, a-di-la o,

დე-ლა ვა-ი ჰა-დი-ლა, ვა ჰა, ჰა-დი-ლა, დი-ლა-ი ვა-დი-ლა,
 de-la va-i ha-di-la, va ha, ha-di-la, di-la-i va-di-la,

ოვ დე-ლი ა ო-დე-ლო ი და, ა-დი-ლა ჰეი!
 ov de-li a o-de-lo i da, a-di-la hej!

ოვ დე-ლი ა ო-დე-ლო ი და, ა-დი-ლა ჰეი!
 ov de-li a o-de-lo i da, a-di-la hej!

ე, ჰე ი-და დე ლა ვა დი ლა ე-ჰე!
 e, he i-da de la va di la e-hef!

Andantino $\text{♩} = 69$

coro

ა დი-ლა და ო ი-დი-ლა, ვა დი ლავ და,
 a di-la da o i-di-la, va di lav da,

დი-დო-უ-დო ნა ნი ნა, ა დი-ლა - და ვო ი-დი-ლა,
 di-do-u-do na ni na, a di-la da vo i-di-la,

ვა დი ლავ და, დი-დო-უ-დო ნა ნი ნა,
 va di lav da, di do u do na ni na,

trio

ho svi jo lva lvi žo, ma ova jo kvā lva,
si te ki sva su ka, ma ta ki xva le,

თაშ მუ ზე ნი გა - - - მამ ჯა რენქ?
taš mu že ni ga - - - mam ça renk?

coro

ა დი - ლა და, ი დი ლა, ა დი ლა და,
a di - la da, o i di la, a di lav da,

დი დო უ დო ნა ნი ნა, ჯე.
di do u do na ni na, že.

Moderato ♩ = 92

coro

გე შვი დო გე შვი - ა, ა ხა - ლი დო ჯვე ში ა,
 ge švi do ge švi a, a xa li do jve ši a,

უ - ჩარ - დი ა უ ჩა კო ჩი, ვა შუნ დი და მუ შა მო რთი?
 u čar - di a u ča ko či, va šun di da mu ša mo rti?

უ ჩა კო დი ხარ - ჯა ლე გე შა შვი დო გე შა - ჯუ წი.
 u ča ko di xar - ğa le ge ša švi do ge ša ju či.

ა - შო შო - ში - ჩა - ლე, გე შვი დო გე - შვი - ა, ა - ხა - ლი დო ჯვე ში - ა,
 a - sho mo - mi - cha - le, ge shvi do ge shvi - a, a - xa - li do jve shi - a,

უ - ჩარ - დი - ა უ ჩა კო ჩი, ვა შუნ დი და მუ შა შორ თი?
 u - char - di a u cha ko chi, va shun di da mu sha mor ti?

გეგშვათ ღვინი ხარათია 27 gepšvat ოვინი ხარათია

Moderato ♩ = 92

coro

First system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano line (treble clef), and a bass line (bass clef). The key signature has one flat (B-flat). The tempo is Moderato with a quarter note equal to 92 beats per minute. The lyrics are: "ო, გეგშვათ ღვინი ხარათია, ო, gep-švat ოვი-ni ხა რა თი ა, a,".

Second system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano line (treble clef), and a bass line (bass clef). The lyrics are: "ო, გეგშვათ ღვინი ხარათია, ო, gep-švat ოვი-ni ხა რა".

Third system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano line (treble clef), and a bass line (bass clef). The lyrics are: "თი ა, ო, თი ა, a, ო, art-janc ku-dva ხვა მა თი ა, a,". The system ends with a double bar line and a 2/4 time signature change.

ო, ართ ანც ქუ ღვა ხვა მს
ო, art janc ku dva xva ma

თი ა, ჰო! ჰო! ჰო!
ti a, ho! ho! ho!

ო, იმ შვი ღვი ნი დო კედ მა ხვა მი,
ო, ge švi ოვი ni do kad ma xva mi,

ო, იმ შვი ღვი-ნი დო კედ მა - ხვა მი,
ო, ge švi ოვი-ni do kad ma - xva mi,

ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

ბჳჳ-მა-ხა-ნი, ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

ბჳ ჳმა-ხა ნი, ჳო! ჳო! ჳო!
 ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

ბჳ ჳმა-ხა ნი, ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

ბჳ ჳმა-ხა ნი, ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

Andantino $\text{♩} = 72$
 trio

ო ლუ-რი კუ-ლა რე, ო ლუ-რი კუ-ლა რე,
 ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

ო ლუ-რი კუ-ლა რე, ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

ო ლუ-რი კუ-ლა რე, ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

tempo I

მი სჳ-თი თჳ-ნა გე-შა-შვე-ნი, ნა-ნა, თჳ ლო ლუ-რა რე,
 ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

მი სჳ-თი თჳ-ნა გე-შა-შვე-ნი, ნა-ნა, თჳ ლო ლუ-რა რე, ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

მი სჳ-თი თჳ-ნა გე-შა-შვე-ნი, ნა-ნა, თჳ ლო ლუ-რა რე, ო, ო, ო, ხა-ხე-ლი ბჳო-ხო

Andantino
coro

o lu ri ku la re, o lu ri

tempo I

ku la re, mi sa - ti te na ve sa šve ni, na - na,

Andantino

te lo yu ra re, o lu ri

yu ra re, o lu ri yu ra re,

Moderato

გე შვი ა, ა ხა - ლი დო ჯვე ში ა,
ge švi a, a xa li do jve ši a,

უ - ჩარ - დი ა
u - čar - di a

უ ნა კო - ლი, ვა - შუნ - დი და მუ შა მორ - თი?
u - ča ko - či, va - šun - di da mu ša mor ti?

ხარ - კა - ლე ა შო მო მი - ჩა კა - ლე,
xar - ka le a šo mo - mi - ča - ka le,

უ ნა კო დი
u ča ko - di

Meno mosso

გე შვი ა, ა ხა ლი დო ჯვე ში - ა!
ge švi a, a xa li do jve ši a!

გე შვი ა,
ge švi a,

Andante ♩ = 66

trio

ბე - ლი
be - - - - li

მა - დლო
ma - dlo

ბე - ლი
be - li

ვა - ი - ა რთა მა - დლო ი - ა - ა და
va i - a rtə ma dlo o i a da

მა დლო ა და
ma dlo a da

ბე - ლი,
be - li,

ბე
be

ბე,
li,

მა და ღმ ღმ ბე
 ma da lo be

მა ა და ღმ ბე
 ma a da lo be

ღმ ვართ, მა ა ღმ - ღმ
 li vart, ma a da lo

ღმ
 li

ბე ღმ ვართ.
 be li vart.

ვა ართ.
 va art.

Moderato ♩ = 88

coro

ა - რა - ლა - ლი ვა რა - ლა - ლი ვა - რა - ლა - ლო,
 a - ra - la - li va ra - la li va - ra - la lo,
 ა ბა, რე - რო ა - ლა - ლო,
 a ba, re - ro a la lo,
 ა,
 a,

ივი რი ა ლა - ლი, ივი იდი - ლა
 iv ri a la li, iv i di - la

დე ლო დე - ლი ი ა - დი - ლა, ივი რი, ივი რი ა ლა -
 de lo de - li i a - di - la, iv ri, iv ri a la -

Moderato ♩ = 104

coro

რე-რო რე რო ოვე-ლი ა და,
 re-ro re ro ov-de-li-a da,
 რო ოვე-ლი ა და,
 ro ov-de-li-a da,

ო რე-რო, ო ვე-ლი ა, ო ვე-ლი ა, ნა ნი ნე ი,
 o-re-ro, o de li a, o de-li a, na ni ne i,
 ო ვე-ლი ა, ო ვე-ლი, ა-ბა, რა ნი ნე ი,
 o de li a, o de li, a-ba, ra ni ne i,
 ვე-ლი ა, ნა ნი ნე ი,
 de li a, na ni ne i,

ო ი, ჰე ი, ჰოი, ო ვე-ლი ა, დი-ლას ვა-დი-ლა,
 o i, he i, hoj, o de li a, di-las va-di-la,
 ო ი, ჰოი, ო ვე-ლი ა,
 o i, hoj, o de li a,
 ო ი, ჰე ი, ჰოი, ო ვე-ლი ა,
 o he i, hoj, o de li a,

ო დე - ლი - ა - ი, ნა - ნი - ნა, დე - ლა - ვა - და ნა ნი ნა,
 o - de li - a - i, na - ni - na, di - la - u - da, na - ni - na,
 ო დე - ლი - ა,
 o de li a,

დე ლავ, ნა ნი ნა,
 di lav, na ni na,

ა დი - ლე ი - ო, ოვ დე ლი ა, დე - ლა ვა - დი - ლა,
 a di - le i - o, ov de li a, di - la va - di - la,
 ო ჰო, ე ჰე ჰე,
 o ho, e he he,

ჰე ი, ნა ნი ნა,
 he i, na ni na,
 დე - ლა, ვა - დი - ლე - ო და,
 di - la, va - di - le - o da,
 ჰე ო და, ო,
 he o da, o,

ო - - - რე - რო რე რო, ოვ დე ლი და,
 o - - - re - ro re - ro, ov - de - li - da,
 რო, ოვ დე ლი ა,
 ro, ov - de - li a,

რო, ჰო, ჰე - ა ვა,
 ro, ho, he - a va,

ა ბა - დე - ლა, ვო - დე - ლი - ა, დე - ლა უ და, ნა ნი ნა და,
 a - ba de - la, vo - de - li a, di - la u - da, na - ni na da,

ვა დი - ლე ი, ჰოი, ო დე - ლი დი - ლა ვა - დი - ლა,
 va di - le i, hoj, o de li a, di - la va - di - la,
 ვა - დი ლე ი, ჰოა, რა ნი - ნა,
 va - di le hoj, ra ni - na,
 დი - ლა ვა - დი - ლა,
 di - la va - di - la,

ო დე - ლი ა დო ნა - ნი - ნა, დი - ლა - უ - და, ნა ნი ნა,
 o - de li - a do na - ni na, di - la - u - da, na - ni - na,
 ო დე - ლი - ა, ნა - ნი ნა,
 o de li a, na ni na,

გეშ - შვათ ღვი - ნი ხა - რა - თი ა გეშ - ვი ღვინ დო ქედ - მა - ხვა - მი,
 gep - švat ḡvi ni xa ra ti a geš vi ḡvin do ked - ma - xva - mi,

დი-ლა, ვა-დი-ლე - ი და, ა რა-ლა - ლი, ო რუ-დი-ლა,
 di - la, va - di - le - i da, a ra - la li, o ru - di - la,
 დი ლა და, რა - ლო - ო,
 di la da, a ra lo o,
 დი ლა და, ჰო,
 di la da, ho,

ო დე - ლი ა, ჰე ო, ნა ნი ნო.
 o de li a, he i, na ni no.
 ო დე - ლი - ა და დი-ლა ვა-დი-ლე - ი, ნა ნი ნო.
 o de li - a da di - la va - di - le - i, na ni no.
 დე - ლი ა, ჰე ო,
 de li a, he o,

Moderato ♩ = 92

coro

მრა - ვალ ჯა მი ერ ჯა მი ერ, მრა ვალ - ჯა მი
mra val ža mi er ža mi er, mra - val ža mi

მრა - ვალ - ჯა მი - ერ, მრა ვა ლე მრა
mra - val - ža - mi - er, mra va le mra

მრა ვალ მრა ვა ლე
mra val mra va le

მრა ვალ მრა
mra val mra

ვა ლე - ჯა ა მი - ერ!
va le ža a mi - er!

მრა ვა ლე
mra va le

ვა ლე ჯა ა მი ერ!
va le ža a mi er!

Maestoso ♩ = 84

I coro

ენ-დო-ხუ-თი თე თუ-თა-სე
eñ - do - xu - ti te tu - ta - sa

ა ლი-ლო და ო-რი, ა-ლი-ლო და,
a - li - lo da o - ri, a - li - lo da,

ქირ - სექ დე - ბა-დუ ბეთ - ლემ - სი - ა ო,
kir sek de - ba - du bet - lem - si - a o,

II coro

ა ლი-ლო და ო-რი, ა-ლი-ლო და,
a - li - lo da o - ri, a - li - lo da,

ენ - დო - ხუ - თი თე თუ - თა სე ქირ სექ დე ბა - დუ ბეთ - ლემ სი ა
 eñ do - xu ti te tu ta sa kir sek de ba - du bet - lem si a

1.2.3. 4.

ა ლი-ლო და ო რი, ლი-ლო და,
 a li lo da o ri, a li lo da,

ო,
 o.

მურიცხეფი ბარჩხალანდეს,
 ანათენდეს ბეთლემსია, ო,
 ენა ჭყიშემქ გეგესუნი,
 სასწაული ბძირითია! ო,
 აღუსია, კალუსია,
 ლეჯ მიკობუ კალუსია, ო,
 ჩქიმ მენძელი, ჯგირ მენძელი
 ჭიჭეს კომიკვატუნსია, ო,
 ქირსეშობას მიგახეამანთ,
 შობაშ მახარობელი ვორდა! ო.

muricxepi barcxalandes,
 anatendes betlemsia, o,
 ena çqışemk gegesuni,
 sasçauli bğiritia! o,
 ağusia, kağusia,
 yeğ miğobu kağusia, o,
 çkim menzeli, ğgir menzeli
 çičes komiğvatunsia, o,
 kirseşobas miğaxvamant,
 şobaş maxarobeli vorda! o.

Adagio ♩ = 54

trio

Ad libitum

ვოი და ა დი ლო და, ა ლი ლო და,

voj da a di lo da, a li lo da,

ვო, ა - დი - ლო და, თა ლი თა ლი ლო და, ა ლი ლო და,

vo, a di - lo da, ta li ta li lo da, a li lo da,

ვო ი, თა - ლი - ლო და, თა ლი - ლო, თა - ი, თა - ლი - ლო და,

vo i, ta li lo da, ta li - lo, o - i, ta li - lo da,

ვო ი,

vo i,

და,

da,

a li lo da, ta li lo da, a li lo da,
 ta li ta li lo da,
 ta li lo da,

vo o, ta li lo da, ta li lo, hel
 da,
 da,

Moderato ♩ = 104

coro

მე-ი, მენ ძე-ლი, კა-რი გა რჯი, ა-ხა-ლგ წა-ნა-ლგ
 he-i, men ze-li, ka-ri ga nji, a-xa-le ča-na-se

მე გა ხვა-მა, ე ნა ჯვე-ში, შხვა ა ხა-ლი,
 me ga xva-ma, e na jve-ši, šxva a xa li,

ჯგი-რო ბუ ა თგ გე-ე ხა-რი, ღლა სგ ვარ-ცი
 džgi-ro bu a tğ ge-e xa-ri, dyla sğ var-ci

ლე ბუ-და-სე ე-შმა კი დო მა-ზა კვა-ლი, ჰო,
 le bu-da-sa e-sma ki do ma-za kva-li, ho,

ო-ხო ხო ი, კი-რია ლე-სა, ო ხო ხო ი დო
 o xo xo i, ki rja le sa, o xo xo i do

კი-რია ლე-სა, ო-ხო ხო ი, კი-რია ლე-სა,
 ki-rja - le-sa, o-xo xo ki rja le sa,

ო ხო ხო ი დო კი-რია ლე-სა ჰო.
 o xo - xo i do ki rja - le sa ho.

მხვე - რი ში ე ვშა, ო,
 chve ri ši e pša, o,
 სკა - ნი ბა - ვა
 ska - ni ba - va

სკა ნი მა რა ნი ღვი - ნი ში ე ვშა, ო,
 ska ni ma ra ni yvi ni ši e pša, o,
 ო - ხო ხო ო, კი - რაა ლე - სა, ო ხო ხო ო დო
 o xo xo o, ki rja le sa, o xo - xo do

კი - რაა ლე - სა, ო - ხო ხო ო, კი - რაა ლე - სა,
 ki - rja - le - sa, o - xo xo o, ki rja le sa,

ო ხო ხო ო დო კო - რაა ლე - სა ო,
 o xo xo do ki rja le sa o,

სკანი არკვანი ე შა ხვა - მი - ლი, ო,
 ska - ni ar - kva - ni e sha xva - mi li, o,

სკანი მაჭალი ე შა ჭვა - დი - ლი, ო,
 ska - ni ma - cqa li e sha cqa - di li, o,

ო ხო ხო ო, კო - რაა ლე - სა, ო ხო ხო ო დო
 o xo xo i, ki rja le sa, o xo xo do

Եր - թո՞ւ Լը - իս, Եր - իս Իս օ, Եր - թո՞ւ Լը - իս,
 ki - rja le - sa, o - xo xo o, ki - rja le - sa,

օ Իս Իս օ Ըր Եր - թո՞ւ Լը - իս օ,
 o xo xo do ki rja le sa o,

Եր - թո՞ւն Նրն Ըր, օ,
 ko - r'un sun - da, o,

մօ Խը Եք Զը - ին
 mo - xu - ce - bu - li

Եք ր - թո՞ւք ճսն Տրիտո Եր Մօ Կ - նա Մ, օ,
 me - u - rtum das škvi to ši ca - na ša, o,

ა ქა მუ - თუ - ნი ქი გე მძი - ნი - თი ნა - შა ყა - რა
 a ka mu - tu ni ki ge - mzi ni ti na - ša - qa - ra

უა - რა შა, ი, ო - ხო ხო ი, ქი რაა ლე - სა,
 pa ra ša, o, o xo xo o, ki rja le sa,

ო ხო ხო ი დო ქი - რაა ლე - სა, ო - ხო ხო ი,
 o xo xo do ki rja le sa, o - xo xo

ქი - რაა ლე - სა, ო - ხო ხო - ი დო ქი - რაა ლე - სა ო.
 ki - rja le - sa, o - xo - xo - i do ki - rja le - sa o.

Andante ♩ = 66

solo

ვა გო - ცოტ ქო მა?
 va gi - 'or ko ma?

ვა მორ - წონ ქო მა?
 va mor - çon ko ma?

ქო ქო, მა ხა რი სკა ნი
 ko ko, ma xa ri ska ni

ჭი რი მა!
 ç'i ri ma!

ვა გო - ქო ქო,
 va go - ko ko,

მა ხა რი სკა - ნი ჭი რი მა!
 ma xa ri ska ni ç'i ri ma!

Largeto $\text{♩} = 63$

trio

ვა ვი-ორ-ქო მა? ვა ვი-ორ-ქო მა?
 va gi-'or-ko ma? va go-ko-ko ma?

ვა-მორ-წონ-ქო, მა-ხა-რი-ა, სკა-ნი-ჭი-რი-მა!
 va-mor-čon-ko, ma-xa-ri-a, ska-ni-či-ri-ma!

სკა-ნი-ვო-რექ
 ska-ni-vo-rek

მა, ვა-ვა-ლო-რენკ მა, სით-ლა-ლა-ტის ნუ-გა-მა-გო-ნენკ,
 ma, va-ga-yo-renk ma, sit-ya-la-tis nu-ga-ma-go-nenk,

სკა - ნი წი - რი - მა!
 ska - ni či - ri - mal

მიწ - ვი - რე - ჯი მა?
 mič - qo - ru - ko ma?

კორ - ჯო - გუ - კო
 kor - žo - gu - ko

ო,
 ო,

მა?
 ma?

ვა - რა ნტე - რო მი - გო ჩქუ - ჯი, სკა - ნი წი - რი - მა?
 va - ra nte - ro mi - go čku - ko, ska - ni či - ri - ma?

ო,
 ო,

ო,
 ო,

უს კა - ნე თი მა, კო ტი - ა ნე თი მა
 us ka - ne ti ma, ko ti - a net ma

მა ვე, შუ რი, ჯო - ჯო ხე - თი, სკა ნი წი რი - მა!
 ma pe, šu ri, žo - žo xe ti, ska ni či ri - mal

Moderato ♩ = 88

trio

რქე დო მი - ლი - რუ - ქე, ბამ - ბეშ ძა - ფით მი - კი - რუ - ქე,
 rkə do mi - yi - ru - kə, bam - beš za - pit mi - ki - ru - kə,
 მი - ცო რქე დო
 mi - 'o rkə do

დი - ლე, დი - ლე, დი - ლუ, დი - ლო ვო - დე - ლო - ვო, დი - ლე, დი - ლე, დი - ლე, დი - ლე, ვო - დე - ლი - ვო,
 di - la, di - la, di - lu, di - lo vo - de - lo - vo, di - la, di - la, di - la, di - la, vo - de - li - vo,
 ჰე ვა, ვა - დი - ლო, დი - ლე, დი - ლე, დი - ლი და,
 he - va, va - di - lo, di - la, di - la, di - li da,

ნა ნი ნავ და,
 na ni nav da,

დი ლე, დი ლე, დი - ლუ, დი - ლო, ვო - დე - ლი - ვო, ა - ბა - რე - რი, ე ჰეი.
 di la, di la, di - lu, di - lo, vo - de - li - vo, a - ba - re - ri, e hej.
 ო უ დე ლა ა დი - ლავ და, ჰეი.
 o u de la a di - lav da, hej.

ა დი ლა და, ნა ნა ჰეი.
 a di la da, na na hej.

Andante ♩ = 66

coro

სი სქიმ გუ რიშ ვა რდი ო რექ, შო ლურ-ჭუ ლე
 si čkim gu riš va rdi o rek, mo yur-č'u le

მა ყშა-ლი ა, შორ შო-რი შე ნუ ში-ჯი ნექ,
 ma pša-li a, šor šo-ri še nu mi-č'i nek,

ა შო კი ში კვა ხა-ლი ა, ნა, ნა
 a šo ki mi kva ča-li a. na, na

60, 60, 60, 60 60 o a,
 na, na, na, na na i a,

60 60, 60, 60, 60, 60,
 na na, na, na, na, na,

60, 60 60 o a 60 60, 60.
 na, na na a na na, na.

Andante $\text{♩} = 66$

trio

კობ მთყ-თხო-ზე - დას თოფ დო ლე-ქუ რით, სუს-ტი მა-ყუ -
 koč mop-txo-zu - das top do le-ku rit, sus-ti ma-pu -

დას ხე დო ბირ-გუ ლი, ე-შენ მი-თინ - ქე ვე-შემ-ცოდუ-
 das xe do bir-gu - li, e-šen mi-tin - ke ve-šem-co-du-

ა, ე - სე ვა-ჯო - ხო გა-ჭი-რე-ბუ ლი, ნაი
 e - se va-jo - xo ga-či-re-bu li, nai

Moderato ♩ = 88

I coro

ე-უ, ჩქიმ ცო-და! ი ე-მენ-დი, კუ-ნუ-ნე-ლა, ხურ-ხსა მი-ღურ-ჯო-ღუ-ანც,
e-u, čkim co-da! i e-men-di, ku-ču-če-la, xur-xša mi-ğur-žo-lu-anc,

ჰე ი და, ჰე, ე-ჰე-ჰე,
he i da, he, e-he-he,

ჰე!
he!

II coro

ე ო, რა-ნი-ნა, ხეშ ო-პა-რე გურ-ცა გებ-ცა,
e o, ra-ni-na, xeš o-pa-re ğur ca ğeb-ca,

ოს-სა-რა-და რე-რო-შა, ჰე! ჰე!
oj sa-ra-da re ro-ša, ჰე-ჰე-ი, რა-ნი-ნა, ჰე,
he-he-i, ra-ni-na, he,

ց յի հիմն լցու-լա՛!
 e u, čkim co-da!

ց օ, ըց - ըո, ըց - ըո-ձա,
 e o, re ro, re ro-ša,

ա ձա ո, զս - ըց-րա, ձի,
 a ba vo-re-ra, he,

յո - լչ յո մո-լից - ճի-անց,
 pi ca va - mi-čqu - nu-anc,

ձի!
 he!

ձի, ց ձի-ձի,
 he, e he-he,

I-II coro

հա - քց կոհ - ինյ, հա - քց ինյ - թյ, հա - քց ո - մո-լից - թյ-անց,
 xa - nə sin - čxe, xa - nə čxu - ru, xa - nə i - mo-pu - ru-anc,

օ - կա-րա - լա ըց - ըո-ձա,
 oj - sa-ra - da re - ro-ša,

ձի, ցո - թց-րա,
 he, vo-re-ra,

ց յի հիմն լցու-լա՛!
 e u, čkim co-da!

օյ ըց-րո-լո լո-մո-լան-լչ,
 te 'o-ro-pa do-pi-lan-ca,

ձի-լի լչ-մո-լից-թյ-անց,
 čku-as də-mo-gu-ru-anc,

յո!
 ha!

ծ - ծ,
 e - u,

Andante ♩ = 66

coro

First system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line in treble clef, a piano accompaniment in treble clef, and a bass line in bass clef. The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 2/4. The tempo is marked 'Andante' with a quarter note equal to 66 beats per minute. The word 'coro' is written below the tempo marking. The lyrics are written below the vocal line.

არ თი დრო სუ მე ბა ლე თუ
ar ti dro su me ba ye tu

Second system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line in treble clef, a piano accompaniment in treble clef, and a bass line in bass clef. The lyrics are written below the vocal line.

ე დე მი ში ბა ლის ეორ დი, დი ლაჲ ვო დი -
e de mi ši ba yis vor di, di laj vo di -

Third system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line in treble clef, a piano accompaniment in treble clef, and a bass line in bass clef. The lyrics are written below the vocal line.

ლა ვო დი ლა, დე ლი - ე უ, ნა ნა,
la vo di la, de li o u, na na,

ვარ დეპ მი ბუ სო ლუ ან დუ, უ ჭა რა პუ
 var dep mi bu so lu an du, u cha ra pu

დღობ გო ვორ დი, დი ლაჯ ვო დი - ლა ო დი ლა,
 dyas go vor di, di laj vo di - la o di la,

დე ლი - ო უ ნა ნა, დე ლი ა,
 de li - o u na na, de li a,

დე ლი - ა, ა ბავ დე ლი - ა,
 de li - a, a bav de li - a,

დე ლი ა, დე - - ლი - - ოვ ნა ნა,
 de li a, de - - li - ov na - na,

ა ბავ დე ლი - ა, ნა.
 a bav de li - a, na.

გივეჯინიო, ოვარდესუ
 ქაწუმორე სქან სახე.
 სიზმარს ვორდი მიჩქუდუ დო
 ქიმშეებორჯი დახე.

givjĭnio, ovardesu
 kačumore skan saxe.
 sizmars vordi mičkudu do
 kimševboržĭ daxe.

Moderato ♩ = 104

coro

ცი რა სედ - ლოს გე ხე დას, სან - ძო მი - კა - ხარ - ჯე და სა,
ci ra sed - los ge - xe das, san - zo mi - ka xar - ča da sa,

ა - დი - ლო, დი - ლა, ვო - დე - ლავ და, ა - დი - ლო - და და,
a - di - lo, di - la, vo - de - lav da, a - di - lo da da,
დე - ლა - ვა - დი - ლა ვა ჰე ა ვა - დი - ლავ და და,
de - la va - di - la va he a va - di - lav da da,

ცი - რა, სკა - ნო ონ - ჯყო - რე რე ბა - დი - დი მუქ - გა ბან - ჯყა - და - სე,
 ci ra, ska - no on - jyo re re ba - di - di muḡ - ga ban - jya - da sa,

ა - ბა - დე - ლი ვო - ი - დი - ლო, დი - ლო ვო - დი - ლო - ვო დი - ლო, ვო - დე - ლა - და და,
 a - ba - de - li vo - i - di - lo, di - lo vo - di - lo - vo di - lo, vo - de - la - da da,
 ვო, დე - ლო დე ლა,
 vo, de - lo de la,
 დე ლავ ვა - დი - ლა ვა ჰე ა ვა - დი - ლავ - და და,
 de lav va - di - la va he a va - di - lav - da da,

ჯგი - რი ჩე - ლა - ი ა ბო - ში ო - კო მე - გი ჭყვარ - თა - და - სე,
 ḡgi ri ḡe - la i a bo - ši o - ko me - gi ḡqvar - ta - da - sa,

ვო დი-ლა-ვო დი-ლა, ვო დი-ლა-ვო დი-ლა, ვო-დე-ლა-და და,
 vo di-la-vo di-la, vo-di-la-vo di-la, vo-de-la-da da,
 ვო, დე-ლო დე ლა,
 vo, de-lo de la,
 დე ლა ვა-დი-ლა ვა ჰე ა, ვა-დი-ლა-და და,
 de la va-di-la va he a, va-di-la-da da,

ჯგირი ოქროში სათიკალო ოკო მკგა-ჭანტა-და-სა,
 jgi-ri ok-ro-shi sa-ti-ca-lo o-ko mk-ga-čkan-ta-da-sa,
 ოკო მკგა-ჭანტა-და-სა,
 o-ko mk-ga-čkan-ta-da-sa,

აბადელი ვიდილო, დილა ვიდილა ვიდილა ვო-დე-ლა და და,
 a-ba-de-li vo-i-di-lo, di-la vo-di-la vo-di-la vo-de-la da da,
 ვო, დე-ლო-დე ლა ვო, დე-ლა-და და,
 vo, de-lo de la vo, de-la-da da,
 დე-ლა ვა-დი-ლა ვა ჰე ა, ვა-დი-ლა და და,
 de la va-di-la va he a, va-di-la da da,

20 უნა - ნა, უნა ნა, 20 უნა - ნა, სუნა ნა ნა!
 vo u na - na, u na - na, ve en ga ra, su, na na!

აბადელი, ვიდილო, დილო ვიდილო ვიდილო, ვიდელადა და,
 a - ba - de - li, vo - i - di - lo, di - lo vo - di - lo - vo di - lo, vo - de - la - da da,

30, დელო დე, 30,
 vo, de - lo de la,

დე ლა ვადილა ვა ჰე ა, ვადილადა და,
 de la va - di - la va he a, va - di - la - da da,

აბა, დელო, დელო ვიდელადა და.
 a - ba, de lo, de lo vo - de - la - da da.

30, დელო დე,
 vo, de - lo de,

დე ლა ვადილა ვა ჰე,
 de - la va - di - la va - he,

Moderato ♩ = 88

trio

სი კო უ - ლი, ბა ტა, და
 si ko u - li, ba ta, da

კო უ ლი, ბა ტა.
 ko u - li, ba ta.

მა დომ - ტა - ლენ - კო? სი კო
 mo dom - ta - len ko? si ko

უ - ლი, ბა ტა, და და მა დომ - ტა
 u li, ba ta, da da mo dom - ta

coro

ლენ - კო? ჭო - ვილ ვო - რექ, თო - კილ ვო - რექ, ვა - გომ - ტა - ლენ - კო?
 len ko? čo - pil vo - rek, to kil vo - rek, va - gom - ta - len - ko?

ჭო - ვილ ვო რექ, თო კილ ვო - რექ, ვა გომ ტა ლენ
 čo pil vo rek, to kil vo rek, va gom ta len

კო? სო კო უ - ლი, ბა ტა,
 ko? so ko u li, ba ta, 7

კო უ ლი,
 ko u li,

კო უ - ლი,
 ko u li,

დო ვა გომ - ტა ლენ - კო? სო კო
 do va gom - ta len ko? so ko

უ - ლი, ბა ტა, 7 დო ვე შეშბ - რა
 u li, ba ta, do ve šemb - ra

ლენ ქო? ჭო - ყიღ ქო - რექ, თო - კიღ ქო - რექ, ვა - გომ - ტა - ლენ - ქო?
 len ko? čo pil vo - rek, to kil vo - rek, va - gom - ta - len - ko?

ჭო - ყიღ - ქო - რექ, თო - კიღ ქო - რექ, ვა - გომ - ტა - ლენ - ქო?
 čo pil - vo rek, to - kil vo rek, va - gom - ta len - ko?

გურც გენია მონტებულც
 ვეშემბრალენქო?
 ღურას ვორექ მერინელი,
 ვეშემბრალენქო?

gurc genia montebulc
 vešembralenko?
 yuras vorek merineli,
 vešembralenko?

Allegro ♩ = 132

ჩოჩყური
čonguri

The musical score is written in 2/4 time with a key signature of two flats. It begins with a piano accompaniment consisting of three staves of chords and some melodic fragments. The first staff is labeled 'ჩოჩყური čonguri'. The second and third staves continue the accompaniment. A vocal line enters in the fourth staff, labeled 'coro'. The vocal line has two parts: a melody and a bass line. The lyrics are written below the vocal melody. The lyrics are: 'ტა - ნი შჳვე - ნი ე რი გი - ლუ, უ - ლა გი - ჩქუ ლო სქვე რი - ში' and 'ta - ni mšve-ni e ri gi - ru, u - la gi - čku si skve ri - ši'. The piano accompaniment continues on a fourth staff at the bottom of the page.

ჰი - რი კობ-ლი ლა - მუ და - სე სკა - ნი სკვა - მი კი - სე რი - ში,
 ħi - ri kob - ħo - la - mu da - sa ska - ni skva - mi ħi - se - ri - Ńi,

ი - რუ - ლი ნქიმ - და, ი - რუ - ლი ნქიმ - და, ი - რუ - ლი ნქიმ - და, ი - რუ - ლი ნქიმ - და,
 i - ru - li ħkim - da, i - ru - li ħkim - da, i - ru - li ħkim - da, i - ru - li ħkim - da,

ხუ - ტოლ, ხუ - ტოლ, მა ჭ - მა - ხუ - ტოლ, ხუ - ტოლ, ხუ - ტოლ, მა ჭ - მა - ხუ - ტოლ,
 xu - tol, xu - tol, ma ħ - ma - xu - tol, xu - tol, xu - tol, ma ħ - ma - xu - tol.

Moderato ♩ = 104

სონგური
Songuri

trio

მა სი ვარ-დი თი - შენ მერ წი, ბა ღის ო კო დორ - გი - კო - ნი,
ma si var-di ti shen mer chi, ba yis o - ko dor - gi ko - ni,

ი - ნა დღა - სე ვა ხუ მუ დუ, მა სი კო - გი - ორ - დი - კო - ნი,
i - na dya - sa va xu mu - du, ma si ko gi or di ko - ni,

coro

ა ბა რე რო, ო რუ-დი-ლა, ნა ნი ნა, ა ბა რე-რო,
 a ba re ro, o ru-di la, na ni-na, a ba re ro,

1.2.3. trio 4.

ი-რო თი-სე ვო-ცა-დუ-დი,
 i-ro ti-sa vo-ca-du-di,

ო-რუ-დი-ლა, ნა-ნი-ნა, და.
 o ru-di-la, na-ni-na, da.

ირო თისე ვოცადუდი
 სქანი ხოლოს ვორდიკონი,
 უბედურქუ ვეპითკო დო
 ბედინერქუ იპითკონი.
 ვარდიშ მინჯეთ ვანორგებექ,
 მუშენი რე საუბედუროთ
 მებალობა ვანორქქვენ დო
 ენა ვაგოსქვანდუ შურო.
 ჩქიმი გური სი დოყვილი
 ანჭი ესე მუ ოხვარ
 ლურელი გურიშ გათელეება
 ვეშემლეგუ ვარ, ვარ!

iro tise vocadudi
 skani xolos vordikoni,
 ubedurku vepitko do
 bedinerku ipitkoni.
 vardiš minšet vanorgebek,
 mušeni re saubedurot
 mebayoba vanorčken do
 ena vagoskvandu šuro.
 čkimi guri si doqvilii
 anči eše mu oxvar
 yureli guriš gateleba
 vešemlebu var, var!

Sostenuto $\text{♩} = 76$

trio

დი-დო უ ნა ნა, ვი-თო-ვი-რი წა-ნე-რი ვორ-დი, ნა,
di - do - u na - na, vi - to - ži - ri ča - ne - ri vor - di, na,

დი-დო უ ნა ნა, მო კოდ ტო რონ-ჯი ბჭო ვო კო ნი,
di - do - u na na, mo - kod to ron - ži bčho - pi - ko - ni,

Է՛կիմ ըս-ըո - ՚իւ
 ěkim du - di - řo

ճո - թոյ օ - նո,
 gi - mu - a - ni,

Է՛կիմ կցոյ մո - յուճ
 ěkim xet mo - řod

Յոձոճ - ճո յո - նո,
 moĳr - di - řo - ni,

Ե՛ս,
 na,

ճո-ճո - ոյ նճ նճ,
 di - do u na - na,

ճո-ճոյ ոյ նճ - նճ,
 di - do - u na - na,

ճո-ճոյ - ոյ նճ - նճ,
 di - do u na - na,

Ե՛ս Ե՛ս Ե՛ս - Ե՛ս,
 na na na - na,

Ե՛ս Ե՛ս Ե՛ս - Ե՛ս ճճ
 na na na - na da

Ե՛ս Ե՛ս Ե՛ս Ե՛ս
 na na na na

Ե՛ս
 na.

ճճ,
 da,

Moderato ♩ = 88

trio

յո նո ռյ - յո - ձո, ճը - ձա - նո ռյ - յո - ձո, օ,
 a ķa si re - ki - šo, al ma - si re ki - šo, o,

յո ճը լա շյ - նո յո ձա ձո ռյ յո ձո,
 ko de la xe ni va ma zi re ki šo,

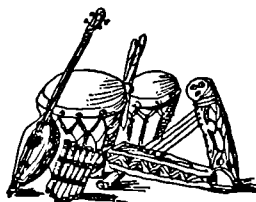
օ, ճը ճոյ, ճը - ճոյ, ձյձ - ճո - նյ օ,
 de dav, de - dav, meb - di - ne o,

ჩქი მი ცო და, დე დავ, დე - დავ,
 čki mi co da, de dav, de - dav,

მეხ დი ნე ო, ჩქი მი ცო და.
 meh - di ne o, čki mi co da.

ირო გურიშა ალამირენიშო, ო,
 გომაშინენი მანგარინენიშო, ო.

iro guriša alamirenišo, o,
 gomašineni mangارينenišo, o.

Largetto ♩ = 60

coro

მას ხას, მას სკა - ნოთი ქი რი ბი
 ma xa, ma ska not ki ri bi

ვო რა და, ირ გა სა ჭირ
 vo ra da, ir ga sa čir

სე გა ლუ - ა პარი, ნა,
 se ga lu - a pa ri, na,

შუ რი, მა სკა ნოთ სან თე ლი
 šu ri, ma ska not san te li

ყო რგ - და, ხა ტიმ წო ხო ლე ონ -
 vo rē - da, xa tiš čo xo le on -

1.2. 3.
 დღუ ლა - ყა - რი, ნა - ნა, ნა,
 dgu la - pa ri, na - na, na,

მახა, მა ართის რთხულენქ, სი ჩქიმი
 ორდუ, თინე შარეფიში მაძირაფალი, ნა,
 ღურაშ უკული სი ორდუ მოკო
 ჩხე ჩილაბურიში გემარღეაფალი ნა.

maxa, ma artis rtxulenk, si čkimi
 orde, tinē šarepiši majirapali, na,
 čuraš ušuli si orde močo
 čxe čilamuriši gemarvapai na.

Allegro ♩ = 132
coro

არ თი ვარ დი გამ კობ - წი ლი, ხე სე მი კი -
ar ti var di gam kop - ci li, xe se mi ki -

ნე ბუ თი ნა, და, შუ რცე თი სე
ne bu ti na, da, šu rca ti se

ო დი - ლა და,
o di - la da,

მე უნ - თხუ ა, წამ წა მი შე გო იყ ში ნა,
me un - txu a, čam ča mi še go iq ši na,

ო რი ო - დე - ლი - ა ნა ნი - ნა, სკა ნი გო ჭუ -
 o ri o - de li a na ni - na, ska ni go lu -

riten. a tempo

ა ყი - რო, ო, ო დი და და, სკა ნი შუ რიშ
 a pi ro, o, o di la da, ska ni šu riš

1.2. 3.

ჭი რი მა, ჯე! ჯე!
 č'i ri ma, he! he!

მა ვამიჩქუ ათე ვარდი,
 შუ ბალიში ნარდი რენი, და,
 ვართი უღირგ, ვართი ხუმგ,
 მუდგა კოჩიშ ნარგი რენი.

ma vamičkū ate vardi,
 mu bayiši nardi reni, da
 varti žyira, varti xuma,
 mudga kočiš nargi reni.

ყოფანუდი ჩქიმ ჯარგვალს 50 vožanudi čkim žargvals

Andantino $\text{♩} = 72$

trio

ყო, დი-დო-უ-დო ნა ნი - ნა,
vo, di - do u - do na - ni - na,

Piu mosso

ყო, დი-დო-უ-დო ნა ნი ნა, ვო-ჯა-ნუ-დი ჩქიმ ჯარ-გვალს
vo, di - do - u - do na - ni na, vo - ža - nu di čkim žar - gvals

ქარ-კილეო, უ-მინ-ჴუ-რო, დი-დო-უ-დო ნა ნი ნა,
kar - ki le ro, u - min - žu - ro, di - do - u - do na ni na,

tempo I

ქო, დი-დო-უ-დო ნა ნი ნა, ქო, დი-დო-უ-დო
vo, di - do - u - do na - ni na, vo, di - do - u - do

Piu mosso

ნა ნი ნა, ქო - შორი ვი რი მა ჰირ - ხელქ,
na - ni na, ko mort zi ri ma ħir - xolk,

ღურ - ჭე ლე სე მხი ა რუ ლო, დი-დო-უ-დო ნა ნი
gur ħu le se mxi a ru lo, di - do u - do na ni

tempo I

ნა, ქო, დი-დო-უ-დო ნა ნი ნა,
na, vo, di - do - u - do na ni na,

ვო, დო - დო უ დო ნა ნი - ნა.
 vo, di do u do na ni - na.

Piu mosso

კოგ - მა ში ნუ ეო რო - ფილქ, გურქ კელ - მა ჭუ უ ნე ბუ რო.
 kog - ma shi nu 'o ro - pilk, gurk kel - ma chu u ne bu ro.

tempo I

დო - დო უ - დო ნა ნი ნა, ვო, დო - დო - უ - დო
 di - do u - do na - ni na, vo, di - do - u - do

ნა ნი - ნა, ვო, დო - დო უ დო
 na - ni - na, vo, di do u do

Piu mosso

ნა ნი ნა. ლო - გინს თე ში გი - ლემ - გარ - დი.
na ni na. lo gins te shi gi lem - gar di,

მუ ჰო ნქი ნქუ უ ძუ ძუ რი, დი - დო - უ - დო ნა ნი
mu ho eki eku u zu zu ro, di - do u do na ni

meno mosso

ნა, ვო, დი - დო - უ - დო ნა ნი - ნა,
na, vo, di - do - u - do na ni na,

Largo

ვო, დი - დო - უ - დო ნა ნი ნა
vo, di - do - u - do na ni na.

Moderato ♩ = 88

ჩინგური
Zinguri

trio

მაგლონიას ქე შე ვხვა დი, ნა ნა, მუ ჯგირი
mag - lo - ni - as ke še pxva di, na na, mu ჯგირი

ვარ - დი ბძი რი, მუშ მს - სკვა - მა, მუშ მს ჯგო - რა,
 var di bzi ri, muš ma - skva - ma, muš ma žgi ra,

გე - ნი - ა და - ნხი რი ში ჯვი ლი! დი ლა, ვო - დე - ლი - ა,
 ge - ni - a da čxi ri ši žvi li! di la, vo - de - li - a,

ნა ნი - ნა, დე - ლი - ო - ვა, ნა ნა, ნა ნი - ნა,
 na ni - na, de - li - o - va, na na, na ni - na,
 ნა - ნი - ნა,
 na - ni - na,

ვო - უ, ნა - ნა, ნა - ნი - ნა, ნა - ნი - ნა, დე - ლი - ო - ვა, ნა ნა,
 vo - u, na - na, na - ni - na, na ni na, de - li - o - va, na na,
 ვო,
 vo,
 დე - ლი - ო,
 de - li - o,
 ვო - უ,
 vo - u,

ნა ნი - ნა და,
 na - ni - na da,
 ნა,
 na,

ბე - დით მო - რუნ, ა - ხალ - გაზრ - და
 be - dit mo - run, a - xal - gazr - da

ბბო - რი, ა - ბარ - წას ა - წირ ღუ ნი, თო - ლი დობ - ჭუ.

bzi ri, a - bar - ças a çor - du ni, to - li dop - çu,

გურს ა მირ თუ, ვა მიქ, მუ - ქუ რე მა - ლო ღუ ნი,

gurs a mir tu, va mičk, mu - ku re ma yo lu ni,

ა მირ - თუ, ვა მიქ, მუ - ქუ რე მა ლო ღუ ნი,

a mir - tu, va mičk, mu - ku re ma yo lu ni,

დი - ლა ვო - დე ლი ა - და, ნა - ნი ნა, დე - ლი - ო - ვა ნა - ნა,

di - la vo - de li a - da, na - ni na, de - li - o - va na - na,

ა - ბა, რე - რო, რე - რო ნა - ნი, ნა - ნი - ნა,

a - ba, re - ro, re - ro na - ni, na - ni - na,

ა - ბა, დე - ლო დე ლა ვა - დი ლა,

a - ba, de - lo de la va - di la,

ნა ნი - ნა, ვო - ვუ, ნა - ნა ნა - ნი - ნა, ნა - ნი - ნა,
na - ni - na, vo - vu, na - na na - ni - na, na ni na,

ნა ნი - ნაი, ვოვ.
na ni - naj, viv,

ნა ნი - ნა,
na ni - na,

დე - ლი - ო - ვა, ნა ნა, ნა ნი - ნა, და.
de li o va, na na, na ni - na, da.

დე - ლი - ოვ.
de li - ov,

ვამლაღა, სი, ჩქიმ ცირა,
ჩქიმ სიცოცხლე ვაწამწარა,
სი მუთუნსუ ვეშგერგებუ
ჩქიმ წვალედა, ჩქიმი ნვარა.

vamyalağa, si, çkim cira,
çkim sicocxle vaçamçara,
si mutunsu veşgergebu
çkim çvaleba, çkimi ngara.

Moderato ♩ = 78

solo

დე სტა - ნე ბჭა - რუყ მა დერ დე ყე - თე.
de sťa - ne bĉa - rup ma der de pe - te,

სი მოთ იბ - გარ, სევ - გი - უ ლი ჩქი ში! გო - გო - ჭკონ - დუ ა - წი
si mot ib - gar, sev - gi - u li ĉki mi! go - go - ĉkon - du a - ĉi

ჩქი - ში ეა ლუ - ლი! მა სო ბი - და ა - შო ყალ - გე - ლა ქთე - რი?
ĉki - mi ej lu - li! ma so bi - da a ťho qal - ge la kte - ri?

სი შუ გუ - ლურ ბუ - ჯა ლის შო წი უხე - რი,
si mu gu - lur bu - ĉa yis mo ĉi pxe - ri,

ნო - ლა მი - სა, ო - პრი დე - पे წი უხე - რი, მის შუ ნა - ხეყ მენ - დი
no - ya mi - sa, o - pri de - pe ĉi pxe - ri, mis ťhu na - xep men - di

ლი მე - წი უხე - რი? მა სო ბი - და ა - შო ყალ - გე - ლაკ - თე - რი?
li me - ĉi pxe - ri? ma so bi - da a - ťho qal - ge - lak te - ri?

Andantino ♩ = 72

coro

ჰე, ა სი ე, ჯო ხო სკა - ნიე
he, a si e, ჯო xo skā - niš

კუ რბა - ნი,
ku rba - ni,

ო,
o,

სინ მე უ ლუ, მუ ჭო მისუ - იშ თი -
sin me u - lu, mu ჭო mčxu - iš ti

კა - ნი,
ka - ni,

ო,
o,

ბე რო ბა შენ - ში ნა ვო - რტი სკა - ნი,
be ro - ba - šen ši na vo rti skā - ni,

ო,
o,

სი დო მწვი დო დო - მხა - ლი, გუ - ლი მჭი - ში.
si do mčvi do do - mxa li, gu li čki - mi.

ო,
o,

Moderato ♩ = 92

coro

ოვ - დე - ლი - ო, ნა ნი-ნა,
 ov - de - li o, na ni-na,
 ა დი-ლე ო, დე - ლა,
 a di - le o, de la,
 ო, ო,
 o, o,

ოვ - დი - ლო - ო, ვა - დი-ლოვ, დე ლა ოვ - დე - ლი - ა, ჰა ნა-ნო,
 ov di lo va - di - lov, de la ov - de li a, ha na-ni,
 ო, ო, ო, ო,
 o, o, o, o,

ჰა რი-რა - ო დი - ლა ვო - დი - ლა ო, დი ლა ვო - დი - ლა - უ
 ha ri - ra - o di - la vo - di - la o, di la vo - di - la u
 დი ლა ვო - დი - ლა,
 di la vo - di - la,
 ჰე, ჰე, ჰე, ვა - ჰე ვა,
 he, he, he, va - he va,

va di la, he, di la, va di la,
 va di la. he, va, di la, va di la o,
 va, he, va, he,

ov de li a, va di - la - o, he!
 he!

Largeto $\text{♩} = 60$

coro

და, ვთქუ ათ, მი რე ჰ ბრძე ნი?
 a ba, vtku a ta, mi re ka brze ni?

მუ შა ნდგო მა რენც მწა - რე ეო - რო - უა, ნა,
 mu ša ndgo - ma renc mça - re 'o ro - pa, na,

ნა ნა,
 na na,

ბორ - კილ ვო რე ჰ უ სო - შვე - ლე - თა, ბა - წარ გი - მო ბუ
 bor kil vo re ka u sa - šve le ta, ba çar gi mo - bu

30 30 30 30 30 30, 30, 30 30 30,
 vi to tso ro pa, na, he i da,

30 30 30, 30 30 30 30 30 30 30,
 ho i da, ska ni do ekim co da.

Andantino ♩ = 72

coro

First system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The key signature has one sharp (F#) and the time signature is 3/4. The lyrics are:

Vocal: - - - - - ჯე, ოსვ ვა - რაა და

Piano: - - - - - ჰეი, ოს ვა - რა და

Bass: - - - - - ვა, ჯე,

Piano: - - - - - ვა, ჰეი,

Second system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The lyrics are:

Vocal: ო ოს - რაა და ო ში - ვა რა და,

Piano: ო ოს - რაა და ო ში - ვა რა და,

Bass: - - - - - ო ოს - რაა და ო ში - ვა რა და,

Third system of the musical score. It consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The lyrics are:

Vocal: ოს ვა - რა და ო ოს რაა - და ო ში - ვა - რა და,

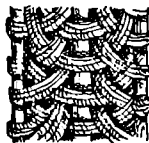
Piano: ოს ვა - რა და ო ოს რაა - და ო ში - ვა - რა და,

Bass: ოს ვა - რა და ო ოს რაა - და ო ში - ვა - რა და,

ოსა ვა - რაჲ და ო ვა - რაჲ და ო ზო - შა - ვა რა
 osa va - raj da o ve - raj da o šoš - va ra

და, ოს ვა - რაჲ და ხო ვა - რაჲ და
 da, oš va - raj da si va - raj da

ო ზო - ვა რა და, ზე!
 o šo - va ra da, he!

Andante $\text{♩} = 66$

coro

o u na na. eua le - bu ri

ბო სი ცოც ხლეს o u na na,

ქო ჩი - ზო თო ჯუ რა უჯ ბუ. ჩქი მო ცო -
 xo chi - zo ti ju ra u3 gu, eki mi co

და! და! და! და! და! და!

da! da! da! da! da! da!

ო - - - - - უ ნა ნა,
o - - - - - u na - na,

და! და! და! და! და! და!

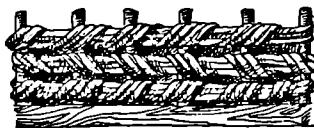
da! do čki mi co da!

და და ვო ი ჩქი მი ცო და!

di da vo i čki mi co da!

აიშა რინა მოკოდ მარა,
აწი შურო ვამოხუჯუ.
აწი სითი დომისხუნი,
ჩქიმი საქმეს მუჭო უჯგუ.
სქანი ჯინა-გეჟინაქ
დამაყუნგუ, დამამუნჟუ.

aiša rina moḡod mara,
ači šuro vamoxuḷu.
ači siti domisxuni,
čkimi sakmes mučo uḷḡu.
skani ḷina-geḷinax
dama'ungu, damamunḷu.

Moderato ♩ = 92

coro

ო უ რა - ნი ნა - ნი ნა ვაჲ! ო - უ რა - ნი
o u ra - ni na - ni na vaj! o u ra - ni

ვა, ვე, ო უ
va, hej, o u

ვა, ვე,
va, he,

ნა - ნი ნა ვა! სკა ნი ო - ხვა - მე ჯა ში რენ - დო,
na ni na va! ska ni o - xva - me ja ši ren - do,

ვა! ჩქიმ ო ხვა მე კვი - ტვი - რი - ში, ვა!
va! čkim o xva - me kvi - tvi ri - ši, va!

ვა - ვე! ვა, ვა, ვა, ვა!
va - hef va, va, va, va!

ვა, ვა, ვა, ვა!
va, va, va, va!

ა ბა-დე - ლი a ba-de li	ვო - დე - ლი - ა, vo - de li a,	ვა! va!	ჩქიმ ო ხვა მე čkim o xva me
		ვა, ვა, ვა, vaj, va, va,	ა ბა დე ლი a ba de li

ვა!
va!

ქვი ტვი - რი ში, kvi tvi ri ši,	ვა! va!	ძლა - ბენს ო ჭი - ში čya - bens o či - ši	ე ჭვილ ა - ვუ, e čvil a pu,
ვო დე - ლი vo de li a	ვა! va!		

ვა! vaj!	ში - ნან - ჯი რა ši - nan - či ra	ინ ჭი რი - ში, in či ri ši,	ვა! va!
ვა va	ჰა, ha,	ვა, ვა, ვა, va, va, va,	ვა! va!

ვა, ვა, ვა, ვა,
va, va, va, va,

ჰა ვა, ვა!
ha va, va!

ჩე ცხე - ნი დო če cxe - ni do	ქვი - ში - რი კვი - რა, kvi mo - ri kvi ra,	ვა! va!	ო უ რა - და, o u ra - da,
		ვა რა - დო va - ra - do	ვო, ვო, და, vo, vo, da,

ვა!
va!

ვა - რა - და, ვა! მი - თინ - წყვი - ლი ბან ბუ რი რთხი - ნა,
 va - ra - da, va! mi ton - c'qvi li ban zu ri rtxi - na,
 ვა, ვა, ვა, ვა!
 va, va, va, va!

ვა! ეო უ ნე - ლა, ვა რა და, ვა!
 vaj! o u ée la, va ra da, vaj!
 ვა,
 va,
 ვა რა და ვა,
 va ra da va,

ირ კო - ნი თუ ქი მი თი უა ყუ ვა!
 ir ko ñi te ki mi ti pa pu vaj!
 ვა!
 vaj!
 ვა!
 va!
 ვა!
 vaj!

ხალ - გაზ რდა, ბო ში დო ცი - რა, ვა!
 a xal gaz rda, bo ñi do ci ra, vaj!
 ვა რა და ვა!
 va ra da vaj!
 ვა, ვა, ვა, ვა!
 va, va, va, vaj!

Moderato ♩ = 100

coro

დი - ლე დი - ლე დი - ლე დი - ლე,
 di - la di - la di - la di - la,

ვა, ჰე, ვო-რე-რა რა-ნი-ნა ჰე, ჰე,
 va, he, vo-re-ra ra-ni-na he, he,

ი ვო რე - რა რა - ნი - ნა, დი ლე დი ლე დი ლე დი ლე,
 i vo re ra ra ni na, di la di la di la di la,

ვა, ჰე,
 va, he,

ი ვო რე - რა ა დი - ლე - ვო ნა ნი ნა,
 i vo re - ra a di le vo na ni na,

de lo o de li o dil vo de la,

de la,

o vo re - ro re ra va di - la he.

o, ho, va di la he.

Moderato ♩ = 96

trio

მი - ყორს ფა - ცხა მარ გა ლი ში და,
mi - 'ors pa - cxa mar ga li ši da,

ა რა ლა ლო, მარ გა ლი ში,
a ra la lo, mar ga li ši,

დი ლა ო დი ლა ვო - დი - ლა, ნა ნი, ნა - ნი - ნა ო, დე ლი - ო რე - რო
di la o di la vo - di - la, na ni, na - ni - na o, de li - o re - ro

ვო - დი - ლა - უ, ნა ნი, ნა - ნი - ნა ო,
vo - di - la - u, na ni, na - ni - na o,

ვო - დი - ლა, ნა ნი - ნა ო,
vo - di - la, na ni - na o,

ო ი ო,
 o i o,
 დე ღოი დე ღა ა ბა, დე ღა,
 de lov de la a ba. de la,
 ო დი ღა,
 o di la,

მი ღორს უა ცხა მარ გა ღი ში,
 mi 'ors pa cxa mar ga li - ši,
 ში ღორს უა ცხა მარ გა ღი ში,
 mi 'ors pa cxa mar ga li - ši,

მო ო-ნა-პილ პარ-გა-ლი ში, დი-ლა ვო-დილ, ა-ბა, დი-ლო ვო დი-ლა,
 mo 'o-na-pil par-ga-li ši, di-la vo-dil, a-ba, di-lo vo di-la,
 მო ო-ნა-პილ პარ-გა-ლი ში, დი-ლა ვო-დილ, ა-ბა, დი-ლო ვო დი-ლა,
 mo 'o-na-pil par-ga-li ši, di-la vo-dil, a-ba, di-lo vo di-la,

ე რე-რო, რე რო ო-რე-რა, ა დი-ლა, ჰეი.
 e re-ro, re ro, o-re-ra, a di-la, hej.
 ე რი, რე რო,
 e ri, re ro,

ჰე ო რე რა,
 he o re ra,

Andantino ♩ = 72

coro

o de lo sa
 di e lo sa,

de lis o de li a sa o de lo,
 o de lo da o de loj, di la o de li a da a di la

o de loj,
 o de loj,

Musical score for the first system, featuring vocal line and piano accompaniment in G major. The lyrics are:

de lis o de li a - sa da.

Musical score for the second system, featuring vocal line and piano accompaniment in G major. The lyrics are:

o de - lo da o de - loj, o di la o de la di - la - o

Musical score for the third system, featuring vocal line and piano accompaniment in G major. The lyrics are:

de li a o da, na!

Allegretto $\text{♩} = 108$

coro

de-li-a-u de la, o-de-lo-u de-la, o-de-lo-vo di-lo de-la

რა-ნი-ნა, de-li-a-u o-re-ro-u o-re-ro-vo re-ra, o-re-ro ri-ro re-ro
 რე რა, re ra,

რა ნი ნა, ა ბა, დე-ლო დე-ლოვ და, ნა.
 ra ni na, a ba, de lo de lov da, na.

Moderato ♩ = 96

coro

მე უ - რე მე უ რემს გე ხე. ვა.
 me - u - re me u rem's ge xe. va,
 ვა, ჰეი,
 va, hej,

ხეს უ კე ბუ ჭი ნუ გინ ჯე. მე ურ სუ დო
 xes u ke bu č'i nu gin je, me ur - su do
 ვა ვა ვა ვა ვა ვა
 va va va va va va
 მე ურ სუ დო
 me ur su do

მი ბირს, მუ რე მუ ში დუ - დი - ში მინ - ჯე.
 mi birs, mu re mu ši du - di - ši min - je,
 ვა ვა ვა ვა ვა ვა ვა ვა ვა ვა
 va va va va va va va va va va
 მი ბირს, მუ რე მუ ში
 mi birs, mu re mu ši

ღე, ო ში-ვა-რა - და, ოჲ, რაო და
 he, o ši - va - ra - da, ov, raj da

ღე რაო-და,
 va raj - da,

ო უ რაო და ოჲ ღე რა და,
 o u raj da oš va ra da,

ო ღე რაო და, ღე რა და ო,
 si va raj da, va ra da o,

1.

ო ში-ვა-რა და, ღე! კალ-კა-ლე-შა
 o ši - va - ra da, hel kal - ka - le ša

2.

ქო - გა ში - ნე, ეა, ჰეა,
ko - ga ši - ne, va, ha!

ვა, ჰეა,
va, hej,

კაღკაღეშა ქოგაშინე, ეა, ჰეა,
პატონ-ჭკორალაში ხანა,
პატონ ჯიხას დინორდუ დო
მუსუ ვაგუუნდუ ღანდა.

კამეჩეფი ჯგირი ეუნსუ, ეა, ჰეა,
დღაშ დო სერით იბურსანა,
ოჭკომალი ვარკუნა დო
ვართ ხეაღუნა დო ვართ კუსანა.

kałkałeša kogašine, va, hej,
paṭon-čkoralaši xana,
paṭon jixas dinordu do
musu vagu'undu ğanda.

kamečepi jğiri 'unsu, va, hej,
dğaş do serit ibursana,
oçkomali varķuna do
vart xvaluna do vart ķusana.

Sostenuto $\text{♩} = 78$

trio

ვა - რა - დი ვა - რა - დო,
 va - ra - di va - ra - do,
 ვა - რა - დი რა - დო,
 va - ra - di ra - do,
 ვა,
 va,
 ვა - რა - დო,
 va - ra - do,

ვა - რა - დი რა - დო, ჰე, ვა - რა - დი ვა - რა - დო, რა - დო, ვა - რა - დი რა - დო,
 va - ra - di ra - do, he, va - ra - di va - ra - do, ra - do, va - ra - di ra - do,
 ვა რა - დო,
 va ra - do,

ჰე, ვა - რა - დი ვა - რა - დი რა - დო, ვა - რა - დი რა - დო, ჰე!
 he, va - ra - di va - ra - di ra - do, va - ra - di ra - do, he!

o ho ho, გო-ხო ვა-რა-და,
o ho ho, vo-si va-raj-da,

ვა-რა-დი რა-და, ვოს-ვა რა-და, ჰე, ვა-რა-და,
va-ra-di ra-do, vos-va ra-do, he, va-ra-do,

ვა, ვა-რა-დო რა-და, ვა-რა-დი რა-რო ვა!
va, va-ra-do ra-da, va-ra-di ra-ro va!

ვა, ვა-რა-დი ვა! ვა რა-და,
va, va-ra-di va! va ra-do,

ვა-რა-დო რა-და, ვა-რა-დი რა-და, ჰე!
va-ra-do ra-do, va-ra-di ra-do, he!

ვოს ვა-რა-და,
vos va ra-da,

ვა-რა-დი რა-და, ვა, ვა-რა-დი, o სავ რა-და, ვა,
va-ra-di ra-do, va, va-ra-di, o sav ra-do, va,

ვა, ვა-რა-დო
va, va-ra-do

ვა - რა - დი რა - დო, ვა - რა - დო რა - დო, ჰე! ვოშ-ვა რა - და,
 va - ra - di ra - do, va - ra - do ra - do, he! voš - va ra - da,

სი ვა რა - და, ჰე, ვა, ვა, ოშ - ვა რა - და, ჰე, ვა - რა - და,
 si va ra - da, he, va, va, oš - va ra - da, he, va - ra - da,

ვა რა - დი რა - და, ვა რა დო რა - და, ჰე, ვა - რა - დო,
 va - ra di ra - da, va ra do ra da, he, va ra - do,

ვა რა დი რა - დო, ვა რა დი რა - დო, ჰე!
 va ra di ra do, va ra di ra do, he!

Allegretto ♩ = 108

coro

ა - ბა - დე - ლი ო დე ლი ო დე ლო დე ლა, ა - დი - ლა

a - ba - de - li o de li o de lo de la, a - di - la

ა - დი ლა
a - di la

ო რუ დი ლა დე ლა,

o ru di la de la,

დე ლო ო დე - ლა, ა ბა დე ლო დე ლო ვა რა ნი - ნა,

de lo o de - la, a ba de lo de lov ra ni - na,

მისი - ღირსი უფ - ბა მარ - გა - ლი ში, ნა - ნი - ნე - უ და, ნა,
 mi 'ors pac xa mar - ga li ši, na - ni - ne - u da, na,
 ნა ნი - ნე - უ
 na ni - ne - u

ო ი დე - ლა ო დე - ლა და, დე ლი ო დე - ლა, ა ბა დე ლო
 o i de - la o de - la da, de li o de - la, a ba de lo
 ო დე ლა
 o de la

დე ლო რა ნი ნა და, მო 'ო ნა პი ლი
 de lo ra - ni na da, mo 'o na pi li

პარ გა ლი ში, ნა - ნი - ნე - უ და, ნა,
 par ga li ši, na - ni - ne - u da, na,
 პა ვა - ლი - ო,
 va di - lo - i,

ო ო ო ვო ო დე - ლა, დე ლი ო დე - ლა, ა ბა დე ლო,
 o i o vo o de la, de li o de - la, a ba de lo,

დე - ლოვ რა - ნი - ნა, ნა ნი ნა.
 de lov - ra ni - na, na ni na.

Moderato ♩ = 96

trio

The first system of the musical score consists of three staves: a vocal line (treble clef), a piano accompaniment line (treble clef), and a bass line (bass clef). The key signature has two flats (B-flat and E-flat), and the time signature is 3/8. The vocal line begins with a whole rest, followed by a half note 'voj' and a quarter note 'ra'. The piano accompaniment starts with a half note 'voj' and a quarter note 'ra'. The bass line follows a similar pattern. The lyrics are: ვოჯ რა ვოჯ რა და, ვოჯ რა.

The second system continues the musical score. It features the same three-staff structure. The vocal line has a whole rest, then a half note 'voj' and a quarter note 'ra', followed by a double bar line and a quarter rest. The piano accompaniment and bass line continue with their respective notes. The lyrics are: ვოჯ რა და, ვა რი რი რა შა,.

The third system concludes the musical score. It maintains the three-staff format. The vocal line has a quarter rest, followed by a quarter note 're', a quarter note 'ri', a quarter note 'va', a quarter note 'va', a quarter note 'ra', and a quarter note 'da'. The piano accompaniment and bass line provide harmonic support. The lyrics are: ვა რი რი რა შა, რე - რი ვა ი ვა რა და.

Largeto $\text{♩} = 63$

coro

ა - შო, ჩე - ლა, ვი - შო, ბუს - ქა, ო უ ნა - ნა, ნა - ნა - ი - ა
 a - šo, če - la, vi šo, bus - ka, o u na - na, na - na - i a

ნა ნი - ნა, სი მო - ნო - ბასი გე - გა ვი - ლი, ო - უ ნა - ნა, ნა - ნა - ი - ა
 na ni - na, si mo - no - bas ge - ga pi - li, o - u na - na, na - na - i a

ნა ნი ნა, ო, ო უ ნა - ნა ნა ნა, ნა, ნა
 na ni na, o, o u na - na na na, na, na

ო უ ნა ნა, სქა ნი ცო - და, ნა ნი ნა, ო
 o u na na, ska ni co da, na ni na, o

უ ნა - ნა ნა ნა, ო უ ნა - ნა, სქა ნი ცო - და, ნა ნი - ნა.
 u na - na na na, o u na - na, ska ni co - da, na ni - na.

ო უ ნა - ნა ნა ნა,
 o u na - na na - na,

უ ნა - ნა ნა ნა,
 u na - na na na,

სი უჩხონჩხე, სი უგურე
 სი კისერი ელაფირი.

si učxončxe, si ugure
 si kiseri elapiri.

Andantino $\text{♩} = 69$

trio

ა - შო, ჩე - ლა, ვი - შო, ბუ - სკა, ო - უ ნა - ნა, ო - უ ნა - ნა
a - šo, če - la, vi - šo, bu - ska, o - u na - na, o - u na - na

ნა ნი ნა, სი მო - ნო - ბას გე გა ვი ლი, ო - უ ნა - ნა, სკა - ნი ცო - ღა,
na ni na, si mo - no - bas ge ga vi li, o - u na - na, ska - ni co - da,

Ե - - - Դ Ե՛ - Ե՛ Ե՛ Ե՛,
 o - - - u na - na na - na,
 Ե՛ Դ՛ Դ՛ - Դ՛,
 o ho ho ho, o u
 Ե՛ Դ՛ Դ՛ - Դ՛,
 o ho ho - ho,

Ե՛ Դ՛ Ե՛ - Ե՛ Ե՛ Ե՛ Ե՛,
 o u na - na o u na - na,
 Ե՛ Դ՛ Դ՛ - Դ՛,
 o ho ho - ho,
 Ե՛ Դ՛ Դ՛ - Դ՛,
 o ho ho - ho,

Դ՛ Ե՛ - Ե՛ Ե՛ Ե՛,
 u na - na na na,
 Ե՛ Դ՛ Ե՛ - Ե՛, Ե՛՛՛ - Ե՛՛՛ Ե՛՛՛ - Դ՛՛՛,
 o u na - na, ska - ni co - da,
 Ե՛ Ե՛ Ե՛,
 na ni na,
 Ե՛ Դ՛
 o u

სო უ-ნხონ-ნხე, სო უ-გუ რე, ო-უ ნა-ნა, სკა-ნი ცო-და, ნა-ნი ნა,

si u-nxon-nxe, si u-gu re, o-u na-na, ska-ni co-da, na ni na,

სო კი-სე-რი ე-ლა-პი-რი, ო-უ ნა-ნა, სკა-ნი ცო-და,

si ki-se ri e-la pi ri, o-u na-na, ska-ni co-da,

ნა-ნი ნა, ო-უ ნა-ნა ნა-ნა, ო-უ

na ni na, o u na-na na-na, o u

Moderato ♩ = 88

coro

ნა ნა, ნა ნა,
na na, na na,

მა დო ჩქი - მი ა - რა - ბა,
ma do čki - mi a - ra - ba,

მიბ სარ სა - ლუთ, მიბ გვარ გვა - ლუთ, ა - ვა ვა - ვა ა - ვა ვა,
mib sar sa lut, mib gvar - gva lut, a - va va - va a - va va,

ნა ნა,
na na,

ა ვა ვა - ვა, ნა, ლა ქა ცი აწ ღერ 'ხი უ - ლუ.
a va va - va, na, la ka ci ač yer 'xi u - lu.

ნა ნა,
na na,

ა - ვა ვა - ვა ვა - ვა ვა, ნა ნა, მე - ლე - მო - ლე კი ლუ - ურ - ლუ,
 a - va va - va va - va va, na na, me - le - mo - le ki lu ur lu,
 ნა,
 na,
 ნა ნა,
 na na,

ა - ვა ვა - ვა ვა - ვა ვა, ა ვა ვა, ხი! ა - შო, ნა ბა - რა - ბა - ლუს,
 a - va va - va va - va va, a va va, xil a - sho, na ba - ra - ba lus,
 ვა,
 va,
 ნა ნა,
 na na,

ა ვა ვა - ვა ა - ვა ვა, ა ვა ვა, ბრ! ბრ! ა შო,
 a va va - va a va va, a va va, br! br! a sho,
 ნა ნა,
 na na,

ნა ბარ ბა - ლუს, ა ვა ა - ვა - ვაშ ვა რა და
 na bar - ba lus, a va a - va - vaš va ra da,
 ა - ვა ვა - ვა
 a va va - va
 ნა ნა,
 na na,

Ad. libitum

a tempo

ჰუ - რი - ა დო ნა - ბა - და რე ნე - ლა სქა - ნი გიმ - ნა - ზი - ა, ნა, ო - სა - რა - დაშ
 hu ri - a do na - ba - da re če - la ska - ni gim - na - zi - a, na, oj - sa - raj - daš

Ad. libitum

ვა - რა - და, სი გუ - რა - ფა შუ - შოთ გო - ჯო, ინ - ქო - რი დო ი - კვა - ზი - ა,
 va - ra - da, si gu - ra - pa mu - šot go - ğo, in - ğo - ri do i - kva - zi - a,

a tempo

ნა, ო - სა - რა - დაშ ვა რა - და, ო ი რა - და, უ - რა - და რა - და,
 na, oj - sa - raj - daš va - ra - da, o raj - da, u - raj da raj - da,

ო - სა - რა - დაშ ვა რა - და, ვი - შო, ნე - ლა, ა - შო, ბუ - სქა,
 oj sa raj - daš va ra - da, vi - šo, če - la, a šo, bu ska,

ა - ვა ვა - ვა ა - ვა - ვაშ, ვა - რა - და, ღო შო - ნო - ბაშ გე - ვა - ვო ღო,
 a - va va - va a - va - vaš, va - ra - da, si mo - no - baš ge - ga pi li,
 ნა ნა ნა ნა,
 na na na na,
 ნა ნა,
 na na,

ა - ვა ვა - ვა ა - ვა - ვაშ, ვა - რა - და, ღო უ - ზხოზ - ზხე, ღო უ - გუ - რე,
 a - va va - va a - va - vaš, va - ra - da, si u - žxon - čxe, si u - gu re,
 ა ვა, ა - ვა - ვა,
 a va, a - va - va,
 ნა ნა,
 na na,

ა - ვა ვა - ვა ა - ვა - ვაშ, ვა რა - და, ღო კო - სე - რი ე - ლა - ვი - რი,
 a - va va - va a - va - vaš, va - ra - da, si ki - se - ri e - la pi ri,
 ა ვა
 a va,
 ა ვა,
 a va,

ა - ვა ვა - ვა ა - ვა - ვაშ, ვა - რა - და, ღო, ა - შო ნა ბა - რა - ბა - ლუს,
 a - va va - va a - va - vaš, va - ra - da, xi, a - šo na ba - ra - ba lus,
 ა ვა
 a va
 ა ვა,
 a va,
 ხო, ხო,
 xi, xi,

ა ვა ვა ვა ა ვა - ვაშ, ვა რა და, ბრ! ბრ! ა შო,
 a va va va a va - vaš, va ra da, br! br! a šo,
 ნა ნა,
 na na,

ნა ბარ ბა ლუს, ა ვა ა ვა - ვაშ ვა რა - და,
 na bar - ba lus, a va a va - vaš va ra - da,
 ა - ვა ვა ვა
 a - va va - va
 ნა ნა,
 na na,

Ad libitum *a tempo*

ა - შო, ნე - ღა, ვი - შო, ბუ - სკა, ნჯა - რით ვო - რექ ნდლუ - ლა - ყი - რი, ვა, თი - სა რაი - დაშ
 a - šo, ðe - la, vi - šo, bu - ska, nja - rit vo - rek ndyu - la - pi - ri, va, oj - sa raj - daš

Ad libitum

ვა - რაი - და, ღა - რიბ ვო - რექ, მდი - დარც მე - კუნც მქი - მი სქვა - მი ვო - რო - ვი - ლი,
 va - raj - da, ya rib vo - rek, mdi - dare me - qunc ėki - mi skva - mi qo - ro - pi - li,

a tempo

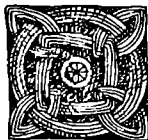
ქა, ო სა-რად - დაშ ვა რად და, ო ი რად და
va. oj sa - raj daš va raj da, o raj da

riten.

უ - რად - და რად - და, ო სა რად - დაშ ვა რა - დაშ, ო ი რად - და
u - raj da raj da, o sa raj - daš va ra daš, o i raj - da

a tempo

უ - რად და რად და, ო სა რად - დაშ ვა - რა - და.
u - raj da raj da, o sa raj daš va ra - da.

Lento $\text{♩} = 58$

მონგური
conguri

solo

ა სე, ნონ გუ - რი, კოფი თკუ ა თა
a se, non gu ri, kop tku a ta

და, სკა - ნი დო ღიკი მი გა ჭი
da, ska - ni do elki mi ga chi

და, სკა - ნი დო ღიკი მი გა ჭი
da, ska - ni do elki mi ga chi

რე ბა, და, უ, ნა - ნა, დი - და - ვოი,
 re ba, da, o u, na - na, di - da - voj,

რე ბა, და, დი - და - ვოი,
 re ba, da, di - da voj,

ნა ნა, დი - და - ვოი, ნა ნა და,
 na na, di - da - voj, na na da,

ნა ნა, დი - და - ვოი, ნა ნა და,
 na na, di - da - voj, na na da,

ო უ, ნა ნა, დი და ვოი, ნა - ნა, ნა,
 o u, na na, di da voj, na - na, na,

დი და ვოი, ნა ნა, ნა,
 di da voj, na na, na,

დი და - ვოი, ნა - ნა, და!
 di da - voj, na na, da!

დი - და - ვოი, ნა ნა, და!
 di da - voj, na na, da!

ჩონგური, სი მუ შეგიღებუ,
 ვეგიგადვე განჩინება.
 დუდი ოყვილარი მაფუ,
 საქმექ თეში გინიმართა.
 უბედური ჩქიმი დუცუ,
 ირფელ ჭუა ჩქიმდა მურცუ.

čonguri, si mu šegilebu,
 vegigadve gancineba.
 dudi oqvilari mapu,
 sakmek teši ginimartə.
 ubeduri čkimi ducu,
 irpel čua čkimda murcu.

Andante ♩ = 66

coro

დე ღო ო - დე - ღო ო - დე - ღო და, ა - ბა - დე - ღო ო ი დი - ღა,
 de li o - de - li o de - la da, a - ba - de - li o i di - la,

ა ბა დე ღო ო ი დი ღა, ა დი ღო ი დი ღა,
 a ba de li o i di la, a di lo i di la,

დი ღო ვო დელ ა ბა დე ღო, ვო ო და,
 di lo vo del a ba de lo, vo o da,

რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო,
 ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro,

რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო,
 ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro,

ა ბა დე - ლი ო,
 a ba de li o,

ა ბა დე ლი ო ვო დე - ლა,
 a ba de li o vo de la,

ო ვო დე ლა,
 o vo de la,

ო,
 o,

ვა დი ლო - ი დი - ლა დი - ლა ვო ი ა ბა - დე - ლა ვო ო და,
 va di lo i di - la di la vo i a ba - de - la vo o da,

ო,
 o,

ა ბა დე - ლა,
 a - ba de - la,

რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო,
 ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro,

რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო, რი - რი-რო,
 ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro,

ა ბა დე ლი ო,
 a ba de li o,
 ა ბა დე ლი ო, რე-რო რე რა,
 a ba de li o, re-ro re ra,
 ო,
 o,

ვა დი ლო ი დი-ლა დი-ლა ვო ა ბა-დე-ლა ვო და,
 va di lo i di-la di la vo a ba-de-la vo da,
 ო,
 o,

რი-რი-რო, რი-რი-რო, რი-რი-რო, რი-რი-რო, რი-რი-რო, რი-რი-რე, რი-რო-რე-რა,
 ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-ro, ri ri-re, ri-ro-re-ra,
 რი რი რი რი რი რი რი რი რი რი რი რი რი-რო-რე-რა,
 ri ri ri ri ri ri ri ri ri ri ri-ro-re-ra,
 ო,
 o,

ა ბა დე ლი ო,
 a ba de li o,
 ა ბა დე ლი ო, რე-რო რე რა,
 a ba de li o, re-ro re ra,
 ო,
 o,

ვა დი ლო ი დი - ლა დი - ლა ვო ა - ბა - დე - ლა ვო ი დი - ლა
 va di lo i di - la di - la vo a ba - de - la vo da,

3,

დე ლა - ვო, ა ბა სე ლა, ნა ნი ნეი და, ჰე.
 de la, vo, a ba se la, na ni nej da, he.

დე - ლა,
 de la,

Moderato ♩ = 88

trio

ო, რა - ნი - ნო, ნა - ნი - ნა,
o, ra - ni - no, na - ni - na,

ჰე, ჰე ი - და ვა ჰა, ჰა, ჰე - ი!
he, he i - da va ha, ha, he - i!

დე - ლის ო დე ლი ა - უ რა - ნი - ნე - ი, ო ი, სკა - ნი 'ო რო ფა
de lis o de li a - u ra - ni - ne - i, o i, ska - ni 'o ro pa

მა ბჭუნს, მა ბჭუნს თე ში, ო ბე - დი ვა ჭვე საკ - ვე - ცი სე,
ma b'chuns, ma b'chuns te shi, o be - di va - t've sak - ve ci sa,

ო დე. ა - დი - ლე - ო ნა ნი ნა,
 o de. a - di - le - o na ni na,
 ჰე!
 he!
 ჰე ი და
 he i da
 ნა ნი ნა,
 na ni na,

ჰე ო, რა-ნი-ნა, დე-ლის ო-დე-ლი-ა, რა-ნი-ნე-ი,
 he o, ra-ni-na, de-lis o-de-li-a, ra-ni-ne-i,
 ვა ჰა-ი, ჰე-ჰე-ი,
 va-ha-i, he-he
 დე - ლი - ა - უ,
 de - li - a - u,

ო, ჩქი - მი გუ რი თე ში - დო თე - ში მუ ჰო ბუ,
 o, čki - mi gu ri te ši - do te - ši mu ħo bu,
 ე - ჰე რე - რო ა - დი - ლა,
 e - he re-ro a - di - la,

მუ - ჯოთ ჩხო მი ან - კე - ცი - სი, ო რე-რო, ა-დი-ლა, ჰე,
 mu - ħot čxo mi an - ke - ci - si, o re-ro, a - di - la, hej,
 ჰე, ჰე - ი - და
 hej, he - i - da
 ე - ჰე რე - რო ა - დი - ლა,
 e - he re-ro a - di - la,

ო ი, ნა-ნი-ნო ნა-ნი-ნა, დე-ლის ო-დე-ლი-ა-უ-და,
 o na-ni-no na-ni-na, de-lis o-de-li-a-u-da,

ვა ჰა-ი ჰე-ჰე-ი,
 va ha-i he-he-i,

ო რი-რა რი-რა ო-რე-რა, ო-ვო რე-რა, ო-დე-ლი-ა,
 o ri-ra o-ri-ra o-re-ra, o, o-vo re-ra, o-de li a,

ო, ო ვო რე-რა,
 o, o vo re-ra,

ვა ი, ჰე ა-ვა, ვა, ჰე ა-ვა, ვა ჰე, ა-ვა ვა-ჰა, ჰე-ჰე,
 va he a-va, va, he a-va, va he, a-va va-ha, he-he,

ო ვო რე-რო-და, ო-ვო რე-რა, რე-რო რა-ნი-ნა,
 o vo re-ro-da, o-vo re-ra, re-ro ra-ni-na,

ჰე ო რე-რა, ვა, ჰე-ო რე-რო, ჰე-ა ჰე რე-რა ა-დი-ლა,
 he o re-ra, va, he-o re-ro, he-a he re-ra a-di la,

ჰეი,
 hej,

ო ჰეი, ნა-ნი-ნა,
 o hej, na-ni-na,

ჰეი, ჰე ი-და, ვა ჰა-ი, ჰე ჰეი,
 hej, he i-da, va ha-i, he hej,

ე-ჰე,
 e-he,

Maestoso $\text{♩} = 84$

coro

ბე-ი-ეჲ დი-დო, ვო, კუჩხი ბე დი-ნე რი,
 be-i-ej di-do, vo, kuč-xi be di-ne ri,

ო! დი დო, კუჩხი ბე დი-ნე რი, ო.
 o! di do, kuč-xi be di-ne ri, o,

ო, ო-ჲო, ო-ჲო, ო-ჲო, ო-ჲო, ვა-დი-ლა-ი, ვა-დი-ლა,
 o, o-ho, ho-ho, o-ho, ho-ho, va-di-la i, va-di-la,

რე-რა, რა - ნი-ნა, ო - დი - ლა, ო - დი - ლა - ო, ა - ბა, კუჩ - ხი ბე - დი - ნე - რი,
o re-ra, ra - ni-na, o di la, o - di - la - o, a - ba, kuč - xi be - di - ne - ri,

რა - ნი - ნა - ი,
ra - ni - na - i,

ო, ო - ჰო - ჰო, ო, ო ო, ო ო, ო ო, ო ო,
o o - ho - ho, o o - i, o - i, o - i, o - i,

 ო ო ო ო ო ო
 ho - ho, ho - ho, ho - ho, ho - ho, ho - ho, ho - ho,

ო, ჰო, ჰე ა, ვა ჰე, ჰე ა, ვა ჰე - ა,
o, ho, he a, va he, he a, va he - a,

ო - ჰო, ჰო - ჰო, ო - ჰო, ჰო - ჰო, ვა - დი - ლა - ი, ვა - დი - ლა, ო რე-რა, რა - ნი-ნა,
o - ho, ho - ho, o - ho, ho - ho, va - di - la - i, va - di - la, o re-ra, ra - ni-na,

ო დი-ლა, ო - დი - ლა - ო, ა - ბა, კუჩ - ხი ბე - დი - ნე რი, ო, ო - ჰო - ჰო,
o di - la, o - di - la - o, a - ba, kuč - xi be - di - ne ri, o, o - ho - ho,

ო ჰო,
o ho,

Tempo marciale ♩ = 88

coro

ო - დი - ლა, ო რე - რა, ო - რე - რა,
o - di - la, o re - ra, o - re - ra,

ნა - ნა რე - რა, რი - რო რე - რა, ო - დი - ლა - ო ო, ო - რე - რა,
na - na re - ra, ri - ro re - ra, o - di - la - o o, o - re - ra,

ო,
ო,

ო დი - ლა - ო, ო რე - რა ო - რე - რა ო - რე რა,
o di la o, o re - ra o - re - ra o - re ra,

ო,
ო, ო რე - რა, რი - რო რე - რა,
o re - ra, ri - ro re - ra,

რე - რა, ო,
re - ra, o, ო,
o, ო,
o,

1.2.3. 4.

ო - რე - რა, ო - რე - რა რე - რო - და, ნა, ო.
o - re - ra, o - re - ra o re - ra, na, o.

ო,
ო, რე - რო - და, ნა - ნა რე - რა, რი - რო რე - რა, ო.
o, re - ro da, na - na re - ra, ri - ro re - ra, o.

ახალი კუჩხი ბედინერი 76 axali kuçxi bedineri

Allegretto ♩ = 108

coro

ო დე-ლო ი, ო დე-ლო ი, ო ი, ო ი, ო ი, ო ი,
o de-lo i, o de-lo i, o i, o o i, o i,

ო რი რა ო, რი რო დე ლა რა ნი ნა,
o ri ra o, ri ro de la ra ni na,
ო, რა ნი ნა,
o, ra - ni - na,

ო ჰო, ო,
o ho, o,

ნა ნი-ნა, ო - ვო-რე-რო, ო - რი რო, ო-რე-რო, ა - ბა-რე-რო, ო ვო-რე-რა,
na ni-na, o - vo-re-ro, o - ri ro, vo-re-ro, a - ba-re-ro, o vo-re-ra,
ო, ო-ვო-რე-რო, ო - რი რო, ო-რე-რო, ა - ბა-რე-რო, ო ვო-რე-რა,
o, o - vo-re-ro, o - ri ro, vo-re-ro, a - ba-re-ro, o vo-re-ra,

ჰო,
ho,

ვა დი-ლა-უ, ვა - რუ - დი - ლა, ო,
 va - di - la - u, va ru di la, o,
 ვა დი-ლა-უ, ვა - რუ - დი - ლა, ვა რუ-დი-ლა, ვა დი-ლე-უ,
 va di - la - u, va ru di la, va ru - di la, va di - le - u,
 ვა - დი-ლა და. ვა,
 va di - la da, va.

ო, ო, ო ho რი, რი, რი, ო რი,
 o, o, o ho ri, o ri, o ri, o ri,
 ო ვო-რე-რო, ა ბა რე - რო, რე-რა, რა-ნი-ნა, ა ბა რე - რო,
 o vo - re - ro, a ba re ro, re - ra, ra - ni - na, a ba re ro,
 ო, ა ბა - რე - რო, ო, ა ბა რე - რო,
 o, a ba re ro, o, a ba re ro,

ო, ო - რი, ო რი, ო რი, ო, ო რი-რა-ო, რი-რა, ო - რე-რა-და, რე-რა,
 o, o - ri, o ri, o ri, o, o ri - ra - o, ri - ra, o - re - ra - da, re - ra,
 ო, ო ho - ho, ო, ა - ბა - რე - რა,
 o, o ho - ho, o, a - ba - re - ra,
 ო, ო ho, ო ho, ო ho, ო ho,
 o ho, o ho, o ho, o ho,

ნა ნი-ნა, რე რო, ვო, ო რი-რა-ო,
 na ni - na, re ro, vo, o ri - ra - o,
 ნა ნი-ნა, ვო - რე - რო, ვო-რე-რო, ვო, ო,
 na ni - na, vo - re - ro, vo - re - ro, vo, o,
 ო, ო, ო,
 o, o, o,

ა ბა, დე - ლო, ჰე ი, ო ი, ო ო ვო, დე ლა, ა ბა, დე - ლო,
 a ba, de lo, he o o o vo, de la, a ba, de lo,

ო, ა ბა, დე - ლო,
 o, a ba, de lo,

ო ვო, რე - რო, დე ლი და ნა ნი ნა, და.
 o vo, re ro, de li da na ni na, da.

Moderato ♩ = 100

coro

ო-დი-ლო-ი და! დე-ლი-ო-დე-ლი-ო დი-ლო-დე-ლა,
o - di - lo - i da! de - li o - de - li - o di - lo - de - la,

არიამა ვა-ჰა, ჰე!
a ri - a - ma va ha, he!

ჰე, დე-ლი
he, de - li

ო-დე-ლი-ო ა-რი-რა-მა, ჰე! დილ-დი-ლო, დილ-დი-ლო და!
o - de - li - o a ri - ra - ma, he! dil - di - lo, dil di - lo da!

რი-ა-მა, ვა-ჰა, ჰე!
a ri - a - ma, va ha, he!

ო-ჰო, ა-რი-რა-მა ჰე!
o ho, a ri - ra - ma he!

დე-ლი-ო-დე-ლი-ო დი-ლო-დე-ლა, ო-დე-ლი-ო ა-რი-რა-მა ნა!
de li o - de li o di - lo - de - la, o - de li - o a ri - ra - ma na!

დე-ლი-ო-დე-ლი-ო დე-ლა,
de li o - de li o de la,

ჰე, დე-ლი ო-ჰო, ა-რი-რა-მა ნა!
he, de - li o ho, a - ri - ra - ma na!

Tempo marcato ♩ = 92

coro

ქო - რე - რო ო - ვო - რე - რა, ვო - რი - რო, ვო - რი - რო,
vo - re - ro o - vo - re - ra, vo - ri - ro, vo - ri - ro,

ჰე ო, ჰე ო, ჰე ე - ა ვა - ჰა ჰე - ა ჰე - ი, ჰე - ი,
he he he - e - a va - ha he - a he - i, he - i,

ო - ვო - რე - რო ო - ვო - რე - რო რა ნი ნა, ვო, ო - ჰო - ჰო,
o - vo - re - ro o - vo - re - ro ra ni na, vo, o - ho - ho,

ჰე ე - ა ვა - ჰა - ჰე - ა რა ნი ნა, ჰე, ე - ჰე - ჰე,
he e - a va - ha - he - a ra ni na, he, e - he - he,

ო - ვო - რე - რო ო - ვო - რე - რო რა ნი ნა, ჰე!
o - vo - re - ro o - vo - re - ro ra ni na, he!

ე - ა ვა - ჰე ე - ა ვა - ჰე რა - ნი - ნა და, ჰე!
e - a va - he e - a va - he ra - ni - na da, he!

Moderato ♩ = 92

coro

ნა ნი ნა,
na ni na,
ა დი ლა,
a di la,
დი - ლა - ო დელ ა - დი - ლა,
di - la o del a di - la,
ა

ა დი ლა,
a di la,
ა,
ა ბა დე ლო დი ლო ო დელ
a ba de lo di lo o del
დი - ლა,
di la,
ა
ა,
ა - დი - ლე - ო და,
a - di - le - o da,
ა,
ა,
ა,
ha, da,

ნაი ნი
naj ni
ნო,
no,
ჰე!
he!
ნო,
no,
ჰე!
he!

Musical score system 1. Treble clef, key signature of two sharps (F# and C#). The lyrics are:

a - di - la - da,
 o - vo - de - la,
 va - ha,

Musical score system 2. Treble clef, key signature of two sharps. The lyrics are:

va - di - la. o, ra - ni - na,
 di - la vo - di - lo va - di - la, o - ru - di - lo ra - ni - na,
 o, di - lo na na,

Musical score system 3. Treble clef, key signature of two sharps. The lyrics are:

na ni na, he!
 na ni na, he!

Sostenuto $\text{♩} = 76$

trio

ა - ბა - დე - ლი ო ვო, დი ლა - ვო დე - ლო,
 a - ba - de - li o vo, di la - vo de - lo,

ო!
 o!

დე ლის ვო დე - ლა, ა ბა დე ლა, დე ლო, ბა - დე - ლო,
 de lis vo de - la, a ba de la, de lo, a ba - de lo,

ნა ნი ნა,
 na ni na,

ვო დი ლო ვო დილ ვო დე ლო,
 vo di lo vo dil vo de lo,

დე ლო, ა - ბა - დე - ლო ნა ნი ნა, ჰო,
 de lo, a - ba - de - lo na ni na, ho,
 ბა დე - ლო დილ - ვო - დე - ლო,
 a ba de lo dil vo de lo,
 ჰა,
 ha,

დე ლის ვო - დე - ლი - ვო, რი - ვო - რე - რა, დე - ლის ვო - დე - ლა, ა ბა - დე ლა,
 de lis vo - de li vo, ri - vo - re - ra, de lis vo - de - la, a ba - de la,

დე ლო, ა - ბა - დე - ლო, ნა ნი ნა. ჰეი!
 de lo, a - ba - de - lo, na ni - na. hei!

Allegretto ♩ = 108

coro

ო - რი, დე - ლი - ა, ო დე - ლი - ა, დე ლი ა,
o ri, o de li a, o de li a, o de li a,

ო რი,
o ri,

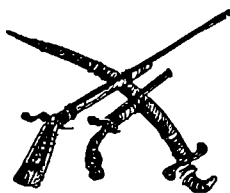
ო რი, ო - დე - ლი - ა, დე - ლი - ა, დე - ლი - ა, ა - ბა - დე - ლი - ა,
o ri, o - de li a, de - li - a, de - li - a, a - ba - de - li - a,

ჰე,
he,

დე ლის ვო დე ლი ვო ლა,
de lis vo de li vo la,

ადთ ცო რთ - ყიფლ მათ ქო ქუნ სე გუ - რსა მი ხუ - ტო - ლუ - ან სე,
 art 'o ro pil mat ko pun se gu - rša mi - xu to lu an - se,

ო რთ, ლე - ლე - ლო - ა, ლე - ლო - ა, ლე - ლო - ა, ა - ბა - ლე - ლო - ა, და.
 o ri, ov - de - li - a, de - li - a, de - li - a, a - ba - de - li - a, da.

Andantino ♩ = 72

coro

ა ბა, ბა,
a ba, ba,

რე რა,
re ra,

რე რა,
re ra,

ო რი რა,
o ri ra,

ო რე რა,
o re ra,

ო ჰო,
o ho,

ო რი-რა ო, ჰო!
o ri-ra o, ho!

ა ბა, რე რა,
a ba, re ra,

ა ბა, რე რა, ო რი - რა, ო რე რა, ო ჰო,
 a ba, re ra, o ri - ra, o re ra, o ho,

ო რი - რა ო, ჰო!
 o ri - ra o, ho!

ა ბა, უ ლა,
 a ba, u la,

არ თო უ ლა, ო რი რა, ო რე რო,
 ar to u la, o ri ra, o re ro,

ო ჰო, ო რი - რა ო, ჰო! ვა რა
 o ho, o ri - ra o, ho! va ra

I solo II solo

ა - ბა, ა - რსო, ჯი - მა - ლე - პი! უ - ტუშ ჯა - რი რე მო - გუ - რგი - ნუნც. ქუ - ა - კა - თით
 a - ba, a - rto, ჯი - ma - le - pi! u - tuš ja - ri re mo - gu - rgi - nunc. ku - a - ka - tat

რჯგი - ნა, ვა რა ლუ რა, ო რი - რა,
 rjgi na, va ra yu ra, o ri - ra,

III solo: მართალია დო
 კონა თოდუეფიშ
 ჯარეფიშ გომორბეუა!
 coro: გომორბეუა, გომორბეუა!
 II solo: აბა, ჯიმალეფი,
 ართო ვიდათ ნტერიშა!
 I solo: აბა, ართო ჯიმალეფი!
 ნტერს გუსოვათ
 პიჯი ფართო!

III solo: martalia do koča
 toduepiš
 žarepiš gomor3gua!
 coro: gomor3gua, gomor3gua!
 II solo: aba, žimalepi,
 arto vidat nteriša!
 I solo: aba, arto žimalepi!
 nters gusopat
 piži parto!

უ - ტუშ ჯარც დო ნტერს გი ნუ - ო - ბათ დუ ცუ ლა - ფი!
 u - tuš žarc do nters gi nu - o - bat du cu la - pi!

რე რა, ო სო, ო რი - რა ო, სო.
 re ra, o ho, o ri - ra o, ho.

accelerando ma non troppo

Ն ձ, ձ, ձ ար ար,
a ba, ar to,

ո ռո ռո, ո ռյ ռա, ո ձո, ո ռո-ռա ո,
o ri ro, o re ra, o ho, o ri - ra o,

ձո! հոյրի ձոյ կո պտ ձո չո
ho! nters gu so pat pi չի

ձար ար, ո ռո ռո, ո ռյ ռա, ո ձո,
par to, o ri ro, o re ra, o ho,

Moderato

რი-რა ო, ჰო! - -
 o ri - ra o, ho! - -

ო რე-რა - შა, ო რე-რა - შა,
 o - re - ra - ša, o - re - ra - ša,

არ თო კუჩ ხო, ჯი - მა - ლე - ფი.
 ar to kuč xi, ĵi ma - le pi,

ო რი, ო ჰო, ჰო ო - ა.
 o ri, o ho, ho i - a.

ყა - ზა - ხი - ში სკუ - ა - ლე - ფი, თას - ნამ - ბუ ო გო - ჭყვა - დი ლი
 qa - za xi ši sku - a le - pi, tas - nam - bu o go - čqva - di li

თა - ვად - ჯი ნო - სკუ ა ლე - ფი. ო უ დო, ო უ - დო,
 ta vad - ĵi no - sku a le pi. o u do, o u do,

1.

ღი დო უ დო, ნა ნი-ნა, ო უ დო, ო უ - დო,
 di do u do, na ni-na, o u do, o u do,

Maestoso

2.

ღი დო უ დო, ნა ნი-ნა და! ო უ დო,
 di do u do, na ni-na da! o u do,

riten.

ო უ - დო, დი - დო - უ - დო, ნა ნი-ნა და!
 o u - do, di - do - u - do, na ni-na da!

ჩქინე ზისხირს გაფაუუნა,
 მუჭოთ ნძორსე ყორანევი,
 კისერიშე გაგნიპოთათ
 უნდობელიშ მოთაღევი.

čkinē zisxirs gapapuna,
 mučot nžorsē qoranevi,
 kiseriše gagnipotat
 undobelis motalepi.

Allegretto ♩ = 108
coro

ნაი ნი ნა, ო - დე - ლო ა - დი - ლა
 naj ni na, o - de - lo a di - la
 ო დე - ლო ა
 o de li a

ნა ნი ნა უ, დი ლა ვო ი ო ვო რი რო,
 na ni na u, di la vo i o vo ri ro,
 ვა ჰა ჰა ჰა,
 va ha ha ha,

დი - ლა - ვო ი ო ვო რი - რო, დი - ლო ო უ ვო დი - ლო,
 di - la - vo i o vo ri - ro, di - lo o u vo di - lo,
 ვა ჰა ჰა, ჰე ა, ვა ჰა ჰა, ჰე ა,
 va ha ha, he a, va ha ha, ha a,

ᠭᠦᠨ ᠯᠠᠰ ᠵᠢ, ᠰᠵᠢ,
 di lo vo, hej,
 ᠣ ᠳᠡ ᠯᠢ ᠠ
 o de li a
 ᠵᠠ ᠵᠠ,
 va ha,

ᠪᠠᠨ ᠪᠢ ᠪᠠ,
 naj ni na,
 ᠣ - ᠳᠡ - ᠯᠠ ᠠ - ᠳᠢ - ᠯᠠ
 o - de - lo a - di - la
 ᠪᠠ ᠪᠢ ᠪᠠ ᠵᠢ.
 naj ni na, di - lo
 na ni na u,

ᠭᠡ ᠯᠤ ᠳᠢ ᠯᠤ ᠳᠢ ᠯᠤ ᠳᠢ ᠯᠤ
 di lu di lu di lu di lu
 ᠭᠡ - ᠯᠤ - ᠵᠢᠤ, ᠣ ᠵᠢ ᠭᠡ - ᠯᠤ
 di la - voj, o vo di lo
 ᠣ,
 di a,
 ᠵᠠ ᠵᠠ ᠵᠠ, ᠵᠵ ᠠ,
 va ha ha, he a, va ha ha he a,

ᠭᠡ ᠯᠠ ᠵᠢ ᠣ - ᠰ ᠵᠢ ᠶᠢ - ᠰᠡᠢ,
 di la vo i o vo ri ro,
 ᠭᠡ - ᠯᠤ - ᠵᠢ ᠣ ᠰᠵᠢ,
 di lo vo o hej.
 ᠶᠢ ᠵᠢ,
 di lo vo hej.
 ᠵᠠ ᠵᠠ ᠵᠠ ᠰᠵᠢ,
 va ha ha he,

Moderato $\text{♩} = 96$
coro

დღოვ, დღოვ, დღოვ, ნა - ნა, დღოვ, დღოვ, დღოვ, ნა ნა,
djov, djov, djov, na - na, djov, djov, djov, na - na,

დღოვ, ნა - ნა, დობ - ჭვი - თ, ჩქი - მი ჩე ჩე დობ - დობ ვე ვი
djov, na - na, dob - čvi o, čki - mi če če čob - čob ve vi

ჰო ჰე თუ - რას კო ჩი თ, კო ჩი თ!
či če tu ras ko či o, ko či o!

დიოვ, ნა ნა, დიოვ, ნა ნა, ა ვა ვაი,
 djov, na na, djov, na na, a va vaj,

სკა ნი დო სკი მი ცო - და.
 ska ni do ťki mi co - da.

დღოვ ნანა, ათე ჩქიმი ორჩინელს
 ირფელი მემიოთიო?
 დღოვ ნანა, კისერ მკატახალი ძვაბი
 ჭურაშ ბედიში ვარდიო?
 დღოვ ნანა, ჩქიმი ქუჭურუა ცირა,
 შხევაში ბოშიშოთ მოვრდიო?

djov nana, ate čkimi orčinel's
 irpeli memi'otio?
 djov nana, kiser məkataxali čvabi
 čuraš bediši vardio?
 djov nana, čkimi kučurua cira,
 šxvaši bošišot movrdio?

Allegretto ♩ = 112

სონგური
Songuri

I solo

არ-თი კი-ც ქ-მორ-თუ და ო-სურც გი-რი-
ar-ti ki-ka ka-mor-tu do o-surc gi-ri-

გენ კი ა, ო-სურ მა-რა მუ ო სუ რი,
gen-ki-a, o-sur ma-ra mu o-su-ri,

coro

გვა-ლო გა-ქე თენ-ქი ა, და, ე უ ნა-ნა,
 gva - lo ga - ke - ten ki a, da, e - u na - na,

ნა ნა ო-დე-ლი-ა უ ნა ნა, და! ე-უ-ნა-ნა,
 na na o - de - li - a u na na, da! e - u - na - na,

ე უ-ნა-ნა, ნა ნა ო-დე-ლი-ა უ ნა ნა,
 e u - na - na, na na o - de - li a u na na,

და.
da.

II solo

ან-თას მა-ნათ ვა-რას შერ-ჩანს, ცხენ ღო ო-ნან გერ-ცი - ა,
an-tas ma-nat pa-ras mer-čans, cxen do o-nan ger-ci-a,

და! ნორ-ჩა-ლი დო გე-ქუ-ნალ-სე, ნა ნა ნა ნა, ორ-ქო-ვარ-ჩხოდ
dal nor-ča-li do ge-ku-nal-sə, na na na na, or-ko-var-čxod

coro

ბრელ-სე ა, და!
brel si a, da!

ე უ-ნა-ნა ნა ნა ო-დე-ლი-ა,
e u-na-na na na o-de-li-a,

უ ნა - ნა, და! ე უ-ნა-ნა ნა ნა თ-დე-ლი-ა,
 u na - na, da! e u-na-na na na o - de - li - a,
 ე - უ-ნა-ნა
 e - u - na - na

123. I solo 4.
 უ ნა ნა, და, ქო-ნე-ბა-ქე და.
 u na na, da, ko - ne - ba - ke da.
 და.
 da.

ქონებაჲ მუმადლორჲ,
 ოციაჲ მაცუ რაგადელჲ,
 დუდიშ ტვინი გამომირთუ,
 შეჩვენებულ მარებელჲ, და.
 ცოფე, მარა მუ სანგარო,
 თე ოსური ბედიჭვილი, და.
 იქ ირდუნი თი ოჯახი
 ქვერსემია ურათ ნწყვილი, და.
 უკიბირე, რჩინუ, ხინკუ,
 ღვალეფ აფუ ჭირაკილი,
 გინახუნა ცხენსე ქოგუ,
 პუხა, ოჯიშ დირაკილი, და.
 ათას მანათ ფარათ გეთუ,
 ცხენ ოჯკომუ გერქია, და.
 გოლანდალერ დედობიქ
 ქაშმოსქიდუ ხესია, და.
 მუშ მანწარა, ახალგაზრდას
 რჩინ ოსური გუნდასინი, და.
 ვარა გააბანბლელასე
 ბადიდი ახალ ცირასენი, და.

konebake mumayora,
 o'iak ma'u ragadelka,
 dudiš tvini gamnomirtu,
 šečvenebel marebelka, da.
 'ope, mara mu sangaro,
 te osuri bediçvili, da.
 ik irduni ti ojaxi
 kversemia uçat nçqvili, da.
 uķibire, rçinu, xinku,
 çvalep apu çiraķili,
 ginaxuna cxensə kogu,
 puxa, oçiš diraçili, da.
 atas manat parat getu,
 cxen oçkomu gerkia, da.
 goyandaler dedibika
 kašmoskidu xesia, da.
 muš mançara, axalgazrdas
 rçin osuri 'undasini, da.
 vara gaabanbłelasese
 badidi axal cirasəni, da.

Moderato ♩ = 100
coro

ბურ ღა-ჟო და, ჩე ყრი-მუ - ღი რჩან სე!
bur ya - vo da, če pri - mu - li rčan sa!

ვო, ბურ-ღა - ღო
vo, bur - ya do

ღღასე მისე გუ უ გო ნე-ბუ შქა გი-მა-სე თი - ი რა.
dyasa misa gu u go ne-bu ška gi - ma - sa ti i ra.

თე ღი-ვო და ლე ჯი გა - ბურ - სან (ჟ.
te li - vo da ye ži ga bur - san ca,

ღუ მუ ე კორ - თე ღი-ვო - და
yu mu e kor - te li - vo da

ცურ - ბენც ქი - მი - ოში - ხუ - ნა ჯო - ღო - რი დო ტუ რა.
 'ur - zenc ki - mi - oš xu - na ჯო ჯო - ri do tu ra

შა - რამ, პუ - რუმ,
 ha - ram, hu - rum,

ჯო ღო - რე პი გემი - წკა - პი - ნე ო, უჯ გუ - ში დო
 ჯო ჯო - re pi ge mi - čka - pi - ne o, už gu - ši do

უ სკვა - მა ში ო სურ - პა ტო ნეჟ - ცე.
 u skva - ma ši o sur - pa to nep - ce.

ტურა აცაბაცაო - და
 სოიშახ მიოცაცა.
 ოზიმალო სი მიქ მერჩუ
 ჩქიმ ორტეინ დო უაცხა,
 სქანი ტაბაჩაო-და
 გემიტყვაჟინეო,
 ქოდიფეგრცხელია-ვოდა,
 გონიფილითეო,
 პარამ. პურუმ ჯოლორეჟი
 გემიწკაჟინეო,
 უჯგუში და უსქვაშაში
 ოსურ-პატონეჟცე.

țura acabacao - da
 soisax miocaca.
 ozimalo si mik merču
 čkim orțvin do pacxa,
 skani țabačao-da
 gemitqvažineo,
 kodipevrxcelia-voda,
 gonivčiliteo,
 haram. hurum žoyorepi
 gemičkapineo,
 užguși da uskvamași
 osur-pațonepca.

Moderato ♩ = 88, Allegro ♩ = 132, Presto ♩ = 184.

coro

ქ რე ხე ღი კარ და მე რე ხე ღი,
e re xe li var da me re xe li,

ე ლის - ბა რი, ა მის - თა ნა ხა რი - კო, მი ქე
e liz ba ri, a mis - ta na sa ri - ko, mi ke

ლო ი კარ და მი - ქე - ღო ი ძღაბ მე ურ სუ ჰე ჰე - თუ რი,
lo var da mi - ke - lo i zyab me - ur su fe - fe - tu ri,

ზოა გუთ - ხო ზე ზე - ჯე - თუ რი, ქვე - რი! ქვე რი ვარ და
 boš get xo za ge že tu ri, kve - ri! kve ri var da

ა ხალ ქვე რი, ი - ყვი - რი ა, სი - ყვი - რი ა, თვი თონ ხორ ცი
 a xal kve ri, i qvi ri a, si - qvi ri a, tvi ton xor ci

ხაშ - მი ე რი, და ვა - რუ ლი, ე რი, ე რი, ქუმ!
 xaš - mi e ri, da pa ru li, e ri, e ri, kum!

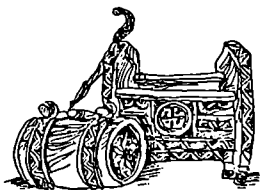
1.2.
 ქუ მუ ვარ - და, ქუ მუ წყა რი, ნე ბა სკა ნი, სახ - სო ვა რი,
 ku mu var - da, ku - mu - cqa ri, ne - ba ska ni, sax - so va ri.

Musical score for the first system, featuring three staves (Soprano, Alto, and Bass) in G major and 4/4 time. The lyrics are:

o ho ho o, mi ke lo,
 o ho ho o, mi ke lo,

Musical score for the second system, starting with a measure rest (3.) and featuring three staves (Soprano, Alto, and Bass) in G major and 4/4 time. The lyrics are:

o ho ho o, mi ke lo!
 o ho ho o, mi ke lo!

Moderato ♩ = 88

solo A.

solo I.

რა და და - შა ვო ცა და და
 ra da da - sha vo ca da da
 და - დი ვა - გოჯ ჰო - გუ ე
 du - di va - goj ho - gu e,

ართ შუ რით დო ართ გუ რით
 art shu rit do art gu rit
 ი - რო გო - გო - გო - გო - ე
 i ro go - go - go - gu - e,

trio

ო, ო, ო ო - რა ო, ო ო ო ო ო ო
 o, o, o ri - ra o, ri ro re ra,

re - ri - a da, a, a,
 re ri - a da, a, a,
 ba - de li o i - di la, o, o,

ri - ra - o, ri ro re - ra, re - ri - a da, a,
 o ri - ra - o, ri ro re - ra, re - ri - a da, a,
 ba - de - li vo i - di - la, a ba - de - li vo i - di - la,

di la vo di la vo de la,
 di la vo di la vo de la,
 di la vo di la vo de la,

၂၅-၉၁ နှု-ဝ, ၆၁,
 de-la vo-i, na,
 a,
 ၂၅-၉၁ နှု-ဝ နှု-ဝ နှု-ဝ,
 a ba-de li vo i-di-la,
 ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁,
 dil, dil, dil, dil,

၂၅-၉၁ နှု-ဝ ၂၅-၉၁-ဝ ၂၅-၉၁ နှု-ဝ နှု-ဝ ၆၁,
 di-la-vo-di-la-o de-la de-la vo-i na,
 a,
 ၂၅-၉၁-၉၁ နှု-ဝ နှု-ဝ,
 a ba-de-li vo i-di-la,
 ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁,
 dil, dil, dil, dil,

၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁,
 dil, dil, dil, dil,
 ၂၅-၉၁ နှု-ဝ ၂၅-၉၁-ဝ ၂၅-၉၁,
 di-la vo-di-la-o de-la,
 ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁, ၂၅-၉၁,
 dil, dil, dil, dil,

დი-ლა-ვო-ი-ნა, ნა-ნი-ნა, და!
 di-la-vo-i na, na ni-na, da!

გინოჭყვიდილ თეშ მაფუდუ,
 დუდი დიიპილიკონი,
 ქეშერხვადი მა თი დროსგ,
 კინი აშო დიიბკონი.

სი შეილებუ თე სიმტკიცე,
 სრულას სქანი ქოპუე,
 დუს წავაგე სქანი გეშა,
 ართ გურიითი ქოფთქუე.

მარა ღირსი ვაპოფექი,
 ჭახანს ქენგოჯინიკონი,
 მუ მიჭირდუ, თე ჩიხოტკა
 დუდშა ვეგიბბინიკონი.

მა სქან ვორექ ღურა დლაშახ,
 ჯგირო რდას დო ფურო რდას,
 მა ვარიას ვაუწინგჷ
 სქან მუნაჩემ პირობას.

ირი მინუტი დო წამსგ
 მა სი ვაგოშინიკონი,
 ჩქიმ ჭირ ვამობაღუდუო,
 შხვაში ვეგიბბინიკონი.

ეგებ ჩილათირი ვორდე,
 ენა მუ საჭირო რდას,
 უჩა ბედი სქანი ამბესგ
 ჩქიმწკმა ირო გინოდვანს.

ginočqvidil teš mapudu,
 dudi diipiliķoni,
 kešerxvadi ma ti drošə,
 ķini ašo diibķoni.

si šejlebu te simtķice,
 srulas skani kopue,
 dus čavage skani geša,
 art guriti koptķue.

mara ģirsi vapopeķi,
 čaxans kengoģiniķoni,
 mu mičirdu, te čixotķa
 dudša vegibģiniķoni.

ma skan vorek ģura dyašaχ,
 ģgiro rdas do puro rdas,
 ma varias vaučinkə
 skan munačem pirobas.

iri minuți do čamsə
 ma si vagoģiniķoni,
 čķim čir vamobağuduο,
 šxvaši vegibģiniķoni.

egeb čilatiri vorde,
 ena mu sačiro rdas,
 uča bedi skani ambesə
 čķimčķma iro ģinodvans.

Allegro ♩ = 144

ბონგური
conguri

trio

ო - ქო - თო - მეს მუ გო - ქო დუ, სი ეშ - მა ჯი, ჭი - ჭე ტუ - რა,
o - ko - to - mes mu go - xo du, si es - ma ji, chi - che tu - ra,

გო - ქო - დუ,
go - xo - du,

ლო - რონტკ ვაგ - გა - ჭყო - რა - სე დო ქო - თო - მე უო ვა - ქო - მი - ჭქუ - მა,
yo - rontk vag - ga - chqo - ra - se do ko - to - me pi va - xo - mi - chku - ma,

lio la, lio la, ըյ ռա, lio ըյ յա Նահ Նյո եո մյ - ռա?
 si sa, si sa, tu ra, so re qa zax čki ni mu - ra?
 lio - la,
 si sa,
 ըյ - ռա,
 tu ra,

coro

lio la, lio la, ըյ ռա, lio ըյ յա Նահ Նյո - եո մյ - ռա?
 si sa, si sa, tu ra, so re qa zax čki ni mu - ra?
 lio la,
 si sa,
 ըյ - ռա,
 tu ra,

trio

իո - ռո օ - սւր, իո - ռո, իո ռո յա - ռիլ մի ճե - յու օ մո - ռո,
 bo - ro o - sur, bo - ro, bo ro qva - ril mi - de - yu o mo - ro,

օ - սւր, յա՛ - մա - ձի ռա տօ լօ, օ Մօ օ ձի - յան - յօ իո - լօ?
 o - sur, vaç - ma - zi ra to lo, a - šo i - zi can - ko xo - lo?

სო სო, სო სო, ოჲ რა, ვა - ვა - ოჲ ვა - დო ვა - რა!
 si sa, si sa, tu ra, va gu tu a, va do yu - ral

სო სო,
 si sa,

ოჲ რა,
 tu ra,

coro

სო სო, სო - სო, ოჲ რა, ვა ვა - ოჲ ვა დო ვა - რა!
 si sa, si sa, tu ra, va gu tu a, va do yu ra!

სო - სო,
 si sa,

trio

უ - შა - რე - თე ვამ - ნოჲ - ნირ თო, ხა - ზე - ი ვა, ვად - მენ დუ - რა,
 u - ša - re - te gam - nop - čir ti, xa - ze i ka, vad - men du - ra,

Եւ - տո - մը - պի ձրը - լո ի նոր լայն, ար - տի, շիր - լը մի - լը քը - նա,
 ko - to - me - pi bre li nor 've, ar ti, zir - ca mi - de pu - na,

ևո - նա, ևո - նա, Օյ ռա, ար մը Օյն ռատ ջառ - ֆոժ Օյն - ռա!
 si sa, si - sa, tu ra, yu mu tqu rat vaj çob - tqu ra!
 ևո - նա,
 si - sa,

coro

ևո - նա, ևո - նա, Օյ ռա, ար մը Օյն ռատ ջառ - ֆոժ Օյն - ռա!
 si sa, si - sa, tu ra, yu mu tqu rat vaj çob - tqu ra!
 ևո - նա,
 si - sa,

მუმული დო დადულევი
 არძო გალე ქიგლოულა,
 კარი ქუდობსკილადუნო,
 ახავეი სქანი ღურა!
 სისა, სისა, სისა, ტურა,
 არიქა, ყაზახ ვადოლურა!
 ომბოლი ტყას მითოვოხეძე
 დიდა ვაპუნცე დო მუმა,
 შკირენულო გილოურქუ
 მუთუნი ვამიჭკუმუ ღუმა.
 სისა, სისა, სისა, ტურა,
 არიქა, ყაზახ ვადოლურა!
 ტყურა ყაზახ, ტყურა, ტყურა,
 სახოს ვარე ჭიჭე ტურა.
 ტყურა ყაზახ, ტყურა, ტყურა,
 ღორებაშენი ვადმენდურა.
 სისა, სისა, სისა, ტურა,
 ღორებაშენი ვადმენდურა.

mumuli do dadulepi
 arzo gale kigloula,
 kari kudobskiladuno,
 axavai skani yura!
 sisa, sisa, sisa, țura,
 arika, qazax vadoyura!
 omboli țqas mitvoxekę
 dida vapunca do muma,
 șkirenulo gilourku
 mutuni varnițkuma yuma.
 sisa, sisa, sisa, țura,
 arika, qazax vadoyura!
 țqura qazax, țqura, țqura,
 saxos vare țițe țura.
 țqura qazax, țqura, țqura,
 yorebașeni vadmendura.
 sisa, sisa, sisa, țura,
 yorebașeni vadmendura.

Allegretto ♩ = 108

ჩინგური
činguri

coro

ვო, რა - და, ჩა - გუ - ნა, ნა,
vo, ra - da, ča - gu - na, na,

ჩა - გუ - ნი - ა ჩა - გუ - ნა, ნა, სი - ვა - რა - და ჩა - გუ - ნა,
ča - gu - ni - a ča - gu - na, na, si - va - ra - da ča - gu - na,

ნა,
na,

ნა - გუ - ნი - ა ნა - გუ - ნა,
ča - gu - ni - a ča - gu - na,

ნა.
na.

solo T.

ნა - გუ მურს ა - მუ - სერ სა - სინ - ჯოთ ერ - ჩქი - ნე - ლი, ვე - რაშ სა - ქო - მონ - ჯოთ მაჲ
ča - gu murs a - mu - ser sa - sin - žot er - čki - ne - li, ve - raš sa - ko - mon - žot map

solo S.

გო - რი - ლი დო მერ - ჩქი - ნე - ლი. იმ დღაჲ სი დგ - განწყე ნა - გუ რდას ჩქიმ ტო - ლი,
go - ri li do mer - čki - ne - li. im dčak si dč - gančqe ča - gu rdas čkim to - li,

ლი მუ - ჯე რე გა - გა - შერ, მუქ დამ ეყურ თო-ლი. ვო, რა და,
 si mu - ka re ga - ga - šer, muk daj 'ver to - li. vo, ra da,

ვო, რა და, ვოთ - სა - რა - და ნა - გუ - ნა, ნა!
 vo, ra da, voj - sa - ra - da ča - gu - na, na!

ვო!
 vo!

ვო, რა და, ვო, რა და,
 vo, ra da, vo, ra da,

ვო!
 vol

ვოთ - სა - რა - და ნა - გუ - ნა,
 voj - sa - ra - da ča - gu - na,

solo T. coro

ნა!
na!

მე, ბო-შეყ, ჩა - გუ მურს, ჩა - გუ მურს, მურს, მურს,
he, bo - šep, ča - gu murs, ča - gu murs. murs, murs,

J = 140

solo T. coro solo T.

ი - შო - ა - შო ქი - დინ - წყით!
i - šo - a - šo ki - din - čqit!

მუ - რე მადგ თის ხუს, მხი - ა - რუ - ლო დობ - ხვა - დათ
mu - re mabę tis xus, mxi - a - ru - lo dob - xva - dat

J = 140

coro solo T. Allegro
coro

ვე - რას გუ - ხა - რენს გურს, ჩა - გუ მურს, მო - სო - ფუნს, ჩაგ, ჩაგ, ჩაგ, ჩაგ.
ve - ras gu - xa - rens gurs, ča - gu murs, mo - so - puns, čag, čag, čag, čag.

J = 140

ჩა - გუ - ნი ა ჩა - გუ - ნა, მუ გობ ღარ - თიშ პა ჭი ჭი დო
 ča - gu ni a ča - gu - na, mu gob3 gar tiš pa č'i č'i do

ბურღ - ღაშ ქა ნიშ ჩა პუ ლა, გი - გორთჳ ნა ბა დი აშ ქუდ,
 burđ - ğaš qa niš ča pu la, gi - gortə na ba di aš kud,

პუ - ხუს მუ - გობ ღა - გუ - ჯა. ვო, რა და, ვო, რა და,
 pu - xus mu - gob la gu ža. vo, ra da, vo, ra da,

ვო - ხა - რა - და წა - გუ - ნა, ნა! ვო!
 voj - sa - ra - da ča - gu - na, na! vo!
 ვო, რა - და, ვო, რა - და,
 vo, ra - da, vo, ra - da,
 ვო!
 vo!

ვო - ხა - რა - და წა - გუ - ნა, ნა! ვო, რა - და წა - გუ - ნა,
 voj - sa - ra - da ča - gu - na, na! vo, ra - da ča - gu - na.

ნა! წა - გუ - ნო - ა წა - გუ - ნა, ნა!
 na! ča - gu - ni - a ča - gu - na, na!

ჩაგ, ჩაგ, ჩაგ, ჩაგ, ჩა გუ ნი ა ჩა - გუ ნა,
 čag, čag, čag, čag, ča gu ni a ča gu na,

მუ გობ ღართი - იშ პა ჭი ჭი დო ბურღ - ღამი კა - ნიშ ჩა ვუ - ლა,
 mu - gob yart iš pa či či do burd - yam ka niš ča pu la,

გი - გორთა ნა ბა დი აშ ქუდ, პუ - ხუს მუ - გობ ლა - გუ ჯა.
 gi - gorta na ba di aš kud, pu - xus mu - gob la gu ža.

ვო, რა - და, ვო, რა - და, ვოი-სა-რა-და ჩა-გუ-ნა, ნა!
 vo, ra - da, vo, ra da, voj - sa - ra - da ča - gu - na, na!

ვო!
 vo!
 ვო, რა - და, ვო, რა - და, ვოი-სა-რა-და ჩა-გუ-ნა, ნა!
 vo, ra - da, vo, ra da, voj - sa - ra - da ča - gu - na, na!

მეჯინელო ტარიელი,
 არამ ხუტუშ ხე დო ტანი,
 ჩხეშა ფართო, წელი ჭიფე,
 ერთი-მორთი სქეერიცალი.

სქანიანეუს გოურიგი,
 ჩაგუ რენი სქანი ცალი,
 სით ოხერი, თით ოხერი,
 ჟირი ხოლო გაპიცალი.

meşinelo țarieli,
 aram xuțuș xe do țani,
 čxeša parto, čeli čipe,
 erti-morti skvericali.

skanianeps gourigi,
 čagu reni skani cali,
 sit oxeri, tit oxeri,
 žiri xolo gațicali.

Moderato ♩ = 96

I solo

მის რე, ო-სურ, თე ღე-ჯე-ფი, გე-რიშ გა-ტყა-ბა-რა-ლი,
 miš re, o - sur, te ye - že - pi, ge - riš ga - tqa - ba - ra - li,

ჩინგური
 činguri

ჟი კა მე შის ვა კი მი ნე ა თე ზე მა ზა რა ლი.
 eč ka me šis va ki mi ne a te zə ma za ra li.

II solo

აჲ შახ სო რდი, სი ჟუ რე ღი, დი ხაშ ი ნა დვა - ლა რი,
 aj šax so rdi, si ju re li, di xaš na dva la

დო უ ჰა ხი ჯო - ლო - რეჟს, შა რი კა დო ა რა მი
 do u za xi ჯო ჯო - rejs, ša ri ka do a ra mi!

ა - რი - ქა დო ა - რი - ქა! ა - რა - მი დო შა - რი - ქა,
 a ri - ka do a - ri - ka! a - ra - mi do ša - ri - ka,

I solo

ა ხა ვა ნქი - მი ცო და, გვა - ლო ვო რექ დი ნა უი - ლი,
 a xa va čki mi co da, gva - lo vo rek di na pi li,

ეწ დო ვი თი სა - ჯენ ქო რე ლო - ბერ ე კორ - თი ნა უი - ლი.
 eč do vi ti sa žen ko re ო ber e kor ti na pi li.

II solo

დი - დული მუ ლაიტ უმბ კუ მუ ნა, ვა რა მუ ჯგირ ტა რა მი,
 di dul mu lajt uč ku - mu - na, va ra mu žgir ta ra mi,

Ըր յ զի ին յոյ - ղո - ղոյն, Ճա ռո յ զո ա ռա ձո!
 do u za xi zo yo - reys, sha ri ka do a ra mil

I solo *coro* *I solo*
 ա - ռա - ձո զո Ճա - ռո - յո. ա - ռո - յո զո ա - ռո - յո! ա - ռա - ձո զո Ճա - ռո - յո.
 a - ra - mi do sha - ri - ka. a - ri - ka do a - ri - ka! a - ra - mi do sha - ri - ka.

coro
 ա ռո յո զո ա ռո յո! ա ռո յո զո ա ռո յո!
 a ri ka do a ri ka! a ri ka do a ri ka!

1.

ა - რი - ქა დო ა - რი - ქა! ა - რი - ქა დო ა - რი - ქა! ა - რა - მი დო შა - რი - ქა.
 a - ri - ka do a - ri - ka! a - ri - ka do a - ri - ka! a - ra - mi do ša - ri - ka.

2.

ა - რა - მი დო შა - რი - ქა.
 a - ra - mi do ša - ri - ka.

- არამს ემერ ოუჭოფუ,
 შარიქა გეჭიშაფილ რე,
 ჩქინ ზარალი გაფილი რე,
 ცხვინდშა გილარღვაფილი რე.

- arams emer oučopu,
 šarika gečišapil re,
 čkin zarali gapili re,
 cxvindša gilaryvapili re.

- აბა, ანჭი გოუტე(ე),
 რადგან ზარალ გაფილი რე,
 ლეჯიშ მაჭოფალ ჯოღორო
 ირინერო ცქეაფილი რე.

- aba, anči gouṭe(e),
 radgan zaral gapili re,
 yežiš mačopal žoyori
 irinero ckvapili re.

n a o, m ho, ho ho, n a m m,
 i a o, o ho, ho ho, i a o o,

m ho,
 o ho,

m ho,
 o ho,

n a m m - ho, ho - ho, n a m m,
 i a o, o - ho, ho - ho, i a o o,

მთ, მთ, მთ, მთ, მთ - მთ, ო მთ, მთ მთ, ო ა ო,
 ho ho, ho ho, ho - ho, o ho, ho ho, i a o,
 ო ა ო,
 i a o,
 ო - - - - - მთ,
 o ho,

ო,
 o,

ო მთ, მთ მთ, მთ - მთ, მთ - მთ, ო - მთ, მთ - მთ, ო ა - ო,
 o ho, ho ho - ho, ho - ho, o - ho, ho - ho, i a - o,
 ო ა ო,
 ო მთ, მთ, ო მთ,
 o ho, ho - ho, ho, o ho,

solo

ჯან სუ ლო, ჯან სუ ლო, ა ჯა ლა რა კო მუ ტი თი!
 žan su lo, žan su lo, a ja la ra ko mu ti ti!

123. . . Fine.

ჯან სუ-ლო, მინ-დორს მო-კო ვი-ო-რი-ა,
 ĵan su - lo, min - dors mo - ko pi - o - ri - a,

ჯან სუ-ლო, ჯან სუ-ლო,
 ĵan su - lo, ĵan su - lo,

ჯან სუ-ლო.
 ĵan su - lo.

ჯანსულო, ხასლას ლეკური მოჭკადილი,
 ჯანსულო, ქარქაშიში ხიორია,
 ჯანსულო, ხეს ტაბაჩა მოვეღირი,
 ჯანსულო, რკინა გოხოლო ყირიმიში,
 ჯანსულო, ქუგოცოთა, ვადგოჩირთუ,
 ჯანსულო, ვაილუდანო ჩქიმი შიში!
 ჯანსულო, თაქ მუ ორე გეფუახუნი,
 ჯანსულო, ქუდი რე დო ბოხოხია,
 ჯანსულო, თეგრე ქობჯოგუდი ვარა
 ჯანსულო, აშო მუშა მოხოხია!
 ჯანსულო, ნანა, ნანა, ჩქიმი ცოდა!
 ჯანსულო, მუჭო კიბირ უბგინბგანს,
 ჯანსულო, ოპჭკუმუნცდა ობჭკუმას,
 ჯანსულო, ხოლო ქოუნც ჩქიმ მუშას,
 ჯანსულო, ასე ბძირუნქ თეშ ძალას.

ĵansulo, xaslas lekuri moçkadili,
 ĵansulo, karkašiši xioria,
 ĵansulo, xes tabaça moveliri,
 ĵansulo, rķina goxolu qirimiši,
 ĵansulo, kugo'ota, vadgoçirtu,
 ĵansulo, vaiudano çkimi šiši!
 ĵansulo, tak mu ore gepaxuni,
 ĵansulo, kudi re do boxoxia,
 ĵansulo, tevre kobžogudi vara
 ĵansulo, ašo muša moxoxia!
 ĵansulo, nana, nana, çkimi coda!
 ĵansulo, muço kibir użginžgans,
 ĵansulo, opečkumuncda obçkumas,
 ĵansulo, xolo kounc çkim mumas,
 ĵansulo, ase bžirunk teš zalas.

Moderato ♩ = 104

I coro

o - sa, e - lei, o - sa, e - lei, e - lei - lei,
i a, o - ho, i a, o - ho, o - ho - ho.

o ri, o - ho,

e lei,
o ho,

o - sa, e - lei, e - lei - lei, e, o sa, e lei, e,
i a, o - ho, o - ho - ho, o, i a, o ho, o.

II coro

o o, e - lei,
o i, o - ho.

o a, o ho, o ho, o ho, o ho ho,
 i a, o ho, o ho, o ho, o ho ho,
 o ho ho i,
 o ho ho,
 o ho ho,

o a, o ho, o ho ho, o, i a, o ho,
 i a, o ho, o ho ho, o, i a, o ho,

I coro

დელ ვო-დე-ლა, o დე ა-ბა-დე-ლა, ვა-დი-ლა.
 del, vo-de-la, o de a-ba-de-la, va-di-la.
 o დე-ლო-ი, დი-ლა ვო-დე-ლ,
 o de-lo-i, di-la vo-del,
 he e,

Piu mosso

ვა-რა-დო,
 va-ra-do,
 ოს-ვა-რაი-და
 os-va-raj-da
 ვა-რა-და,
 va-ra-da,
 ოს-ვა-რაი-დაშ
 os-va-raj-daš

ო,
 o,
 დინ-დი-ლი, დინ-დი-ლი,
 din-di-li, din-di-li,
 ო-სა რა-დაშ
 o-sa ra-daš
 ო,
 o,

ო-რე-რო, ო-რე-რა-შა
 o-re-ro, o-re-ra-ša

დინ-დი-ლი, დინ-დი-ლი, ო-სა ვა-რე-როშ ვა-რა-და.
 din-di-li, din-di-li, o-sa va-re-roš va-ra-da.
 ვა-რა დო,
 va-ra do,

Musical score system 1, featuring vocal lines and piano accompaniment. The lyrics are:

o - a, o - a - a, o - a, o - a, o - a, o - a,
 i - a o ho - ho, i - a, o ho

Musical score system 2, featuring vocal lines and piano accompaniment. The lyrics are:

a, o - a, o a,
 ho, o i - a, o ho, o,

riten.

Musical score system 3, featuring vocal lines and piano accompaniment. The lyrics are:

a, o - a, o a a a!
 ho, o i - a, o ho ho!

Musical score system 4, featuring vocal lines and piano accompaniment. The lyrics are:

o - a, o a, o - a, o a a a!
 i - a, o ho, o i - a, o ho ho!

Moderato $\text{♩} = 100$

I coro

ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს,
 oj sa, oj sa, oj sa, oj sa, mu še - ni rdu mu - ša ko di,

ოებს ვა-რა-და, ოებს,
 o - soš va - ra - da, o,

II coro

ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს, ოებს,
 oj sa, oj sa, oj sa, o re - ro o re - ro,
 დებს დებს სებს სებს სებს სებს სებს სებს სებს სებს,
 dyaš do se - rit ški - re - nu - li,

ოებს, ოებს, ოებს, ოებს,
 o, oj - sa - ra - da,

I coro

ოა სა, ოა-სა, ოა-სა, ო სო ო-სო-შო,
 oj sa, oj-sa, oj-sa, o so o-so-šo,
 ოა სა, გვერ-დო ლე-ტა-ში მო-წი-კვი-ლი,
 oj sa, gver-do le-ta-ši mo-či-kvi-li,
 ოა სა, ო,
 oj sa, o.

ოა-საშ ვა-რა-და, ო,
 oj-saš va-ra-da, o,
 ო-საშ ვა-რა-და, ო,
 o-soš va-ra-da, o,

ო-საშ ვა-რა-და, ო,
 o-soš va-ra-da, o,
 ო-საშ ვა-რა-და, ო,
 o-soš va-ra-da, o,

II coro

ოა სა, ოა-სა, ოა-სა, დე-ლის ვო-დე-ლი-ო დე-ლა,
 oj sa oj-sa, oj-sa, de lis vo-de-li-o de-la,
 გრო-შე ყო-შა ქი-რე-ბუ-ლი,
 gro-še pi-ša ki-re-bu-li,
 გრო-შე-ყო-შა
 gro-še-pi-ša

I-II coro

ო - სოშ ვა რა - და, ოა სა, ოა სა, ოა სა,
 o soš va ra da, oj sa, oj sa, oj sa,

ოა - სა, ოა - სა, ო - სოშ ვა რა - და ვა.
 oj sa oj sa, o - soš va - ra - da va.

Allegretto ♩ = 108

solo

o u

coro

o

u

ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა,
 ha - ri ra, ha - ri - ra, ha - ri - ra, ha - ri - ra, ha - ri - ra,

ვა - ჰა, ჰა ჰეჲ, ჰე - ა ვა ჰე ვა - ჰე ა,
 va - ha, ha hej, he - a va he va - he a,

ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va - ha, ha hej,

ო - ვო რე რო რე - რო და, o უ, o უ,
 o - vo re ro re - ro da, o u, o u,

ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა, ჰა - რი - რა,
 ha - ri - ra, ha - ri - ra, ha - ri - ra, ha - ri - ra, ha - ri - ra, ha - ri - ra,

ჰე o ჰე ა, ჰე - ა - o ვა ჰე ვა - ჰე ა, ჰე ა,
 he o he a, he - a - o va he va - he a, he a,

ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა - ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej, va - ha, ha hej,

ო ო უ.
 o o u,
 ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა და,
 ha - ri - ra, ha ri - ra, ha - ri - ra, ha ri - ra da,
 ჰე ა ვა ჰე ვა - ჰე ა, ჰე ა ვა ჰე ვა - ჰე ა,
 he a va he va - he a, he a va he va - he a,
 ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,
 ტაში
 clap

ო ა - ბა რე-რო რე რო და, ო უ.
 o a - ba re - ro re ro da, o u,
 ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა და, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა და,
 ha - ri - ra, ha ri - ra da, ha - ri - ra, ha ri - ra da,
 ჰე ა ვა ჰე ვა - ჰე ა, ჰე ა ვა ჰე ვა - ჰე ა,
 he a va he va - he a, he - a va he va - he a,
 ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,
 clap

ო უ ო უ -
 o u, o u -

ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა,
 ha - ri - ra, ha ri - ra, ha - ri - ra, ha ri - ra,

ჰე ა ვა ჰე ვა - ჰე ჰე ა - ო ვა ჰე ვა ჰე ა,
 he a va he va he a, he a - o va he va he a,

ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

დე ლო ვო-დე - ლო დე ლა და, ჰე ო უ,
 de lo vo-de lo de la da, he o u,

ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა,
 ha - ri - ra, ha ri - ra, ha - ri - ra, ha ri - ra,

ჰე ა - ო ვა ჰე ვა - ჰე ჰე ა - ო ვა ჰე ვა - ჰე ა,
 he - a - o va he va - he a, he - a - o va he va - he a,

ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ | ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩

ჰე ო უ ჰა-რი-რა და ო უ, ო-ვო რე რო ა-ბა დე-ლი და
 he o u ha-ri-ra da o u, o-vo re ro a-ba de-li da

ჰა-რი-რა და, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა და, ჰა რი-რა,
 ha-ri-ra da, ha ri-ra, ha-ri-ra da, ha ri-ra,

ჰე ო ვა ჰე ა, ჰე ო ვა ჰე ა,
 he o va he a, he o va he a,

ვა ჰა, ჰა ჰეჰ, ვა ჰა, ჰა ჰეჰ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ | ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪

ჰე უ, ჰე უ,
 he u, he u,

ჰა-რი-რა და, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა და, ჰა რი-რა,
 ha-ri-ra da, ha ri-ra, ha-ri-ra da, ha ri-ra,

ჰე ა ვა ჰე ვა-ჰე ა, ჰე ა ვა ჰე ვა-ჰე ა,
 he a va he va-he a, he a va he va-he a,

ვა ჰა, ჰა ჰეჰ, ვა ჰა, ჰა ჰეჰ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ | ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪

ო ვო რე ოო რე ოო და, ო უ -
 o vo re ro re ro da, o u
 ჰა-რი-რა და, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა,
 ha - ri - ra da, ha ri - ra, ha - ri - ra, ha ri - ra,
 ჰე ა ვა - ჰე ა, ჰე - ა - ო ვა ჰე ვა - ჰე ა,
 he a va - he a, he - a - o va he va - he a,
 ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,
 ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ | ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪

ო ო უ ო,
 o o u o,
 ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა,
 ha - ri - ra, ha ri - ra, ha - ri - ra, ha ri - ra,
 ჰე ა - ო ვა ჰე ვა - ჰე ა, ჰე ა - ო ვა ჰე ვა - ჰე ა,
 he - a - o va he va - he a, he - a - o va he va - he a,
 ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,
 ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ | ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪ ♪

ო ვო ჰე ვო, ჰე ვა-რუ-დი-ლა დე ლა და,
 o vo he vo, he va - ru - di - la de la da,
 ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა,
 ha - ri - ra, ha ri - ra, ha - ri - ra, ha ri - ra,
 ჰე ა-ო ვა ჰე ვა - ჰე ა, ჰე ა ვა - ჰე ა,
 he - a - o va he va - he a, he a va - he a,
 ვა ჰა, ჰა ჰეჰ, ვა ჰა, ჰა ჰეჰ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

ო,
 o,
 ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა,
 ha - ri - ra, ha ri - ra, ha - ri - ra, ha ri - ra,
 ჰე ა ვა ჰე ვა - ჰე ა, ჰე ა ვა ჰე ვა - ჰე ა,
 he a va he va - he a, he a va he va - he a,
 ვა ჰა, ჰა ჰეჰ, ვა ჰა, ჰა ჰეჰ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

o u, o u, de la va-de la de la da,
 ha-ri-ra, ha ri-ra, ha-ri-ra, ha ri-ra,
 he-a va he va-he a, he a va he va he a,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

o u o, o u,
 ha-ri-ra, ha ri-ra, ha-ri-ra, ha ri-ra,
 he a-o va he va-he a, he a-o va he va-he a,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

ო უ, ო უ, ღე ლა ვა-ღე - ლა ღე ლა ღა
 o u, o u, de la va-de la de la da

ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა,
 ha-ri-ra, ha ri-ra, ha-ri-ra, ha ri-ra,

ჰე - ა - ო ვა ჰე ვა - ჰე ა, ჰე ა ვა - ჰე ა,
 he a-o va he va-he a, he a va-he a,

ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

ჰე ვა-რუ-დი-ლა ღე ლა ღა, ო უ,
 he va-ru-di-la de la da, o u,

ჰა-რი-რა, ჰა რი-რა, ჰა-რი-რა-ო, ჰა რი-რა,
 ha-ri-ra, ha ri-ra, ga-ri-ra-o, ha ri-ra,

ჰე ჰე, ჰე ა ვა - ჰე ა,
 he he, he a va-he a,

ვა ჰა, ჰა ჰეჲ, ვა ჰა, ჰა ჰეჲ,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

ო ვო ვა-რუ-დი-ლა ვო-უ ო-ვო და, ა-ბა რე-რო რე - რო და,
 o vo va - ru - di - la vo - u o - vo da, a - ba re - ro re ro da,
 გა-რი-რა-ო, გა რი-რა, გა-რი-რა-ო, გა რი-რა,
 ga - ri - ra - o, ha ri - ra, ga - ri - ra - o, ha ri - ra,
 ჰე - ა - ო ვა ჰე ვა ჰე ა, ჰე - ა - ო ვა ჰე ვა - ჰე ა,
 he - a - o va he va he a, he - a - o va he va - he a,
 ვა ჰა, ჰა ჰეი, ვა ჰა, ჰა ჰეი,
 va ha, ha hej, va ha, ha hej,

ა - ბა რე-რო რე - რი დე - ლი დე-ლი ა - ბა რე-რო რე - რო და, ჰეი!
 a - ba re - ro re - ri de li de - lo a - ba re - ro re - ro da, hej!
 გა-რი-რა-ო, გა რი-რა, გა-რი-რა, გა რი-რა, ჰეი!
 ga - ri - ra - o, ha ri - ra, ha - ri - ra, ha - ri - ra, hej!
 ჰე ა ვა-ჰე ა, ჰე-ა ვა ჰე ვა-ჰე ა, ჰეი!
 he a va - he a, he - a va he va - he a, hej!
 ვა - ჰა, ჰა ჰეი, ვა ჰა, ჰა ჰეი, ჰეი!
 va - ha, ha hej, va ha, ha hej, hej!

Andante $\text{♩} = 66$

coro

First system of musical notation for 'zari'. It consists of three staves: vocal line, piano accompaniment (treble and bass clefs), and a lower vocal line. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The tempo is Andante with a quarter note equal to 66 beats per minute. The lyrics are: ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ.

Second system of musical notation for 'zari'. It consists of three staves: vocal line, piano accompaniment, and a lower vocal line. The key signature changes to two sharps (F# and C#). The lyrics are: ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ.

Third system of musical notation for 'zari'. It consists of three staves: vocal line, piano accompaniment, and a lower vocal line. The key signature changes to two flats (Bb and Eb). The lyrics are: ვა, ვა, ვაჲ, ვაჲ, ვაჲ, ვა, ვა, ვაჲ, ვაჲ.

ვა ა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა,
 va j, vaj, vaj, vaj, vaj, vaj, vaj, vaj, vaj, vaj, vaj,

ვაა, ვა ა. ვაა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა, ვაა.
 vaj, va vaj, vaj, vaj, vaj, vaj, vaj.

წინამდებარე სანოტო კრებულში სიმღერები ჟანრების მიხედვით არის დაჯგუფებული. თუმცა, ზოგიერთი მათგანის ამა თუ იმ ჯგუფში ჩართვამ, შესაძლოა, გარკვეული კითხვები წარმოშვას. ადრე გამოცემულ კრებულებსა და ხელნაწერებში თითქმის არსად არ არის მითითებული თუ რა დროს, რა ვითარებაში და როგორ სრულდებოდა ესა თუ ის სიმღერა. ცნობილია, რომ ხალხურ შემოქმედებაში სოციალურ-ყოფითი გარემოსა და რწმენა-წარმოდგენების ისტორიულად განპირობებულ ცვლილებებთან ერთად, სიმღერებიც იცვლიდნენ ჟანრულ იერსახეს. გარდა ამისა, ასეთი ტრანსფორმაციების შედეგად, ზოგიერთ სიმღერაში რამდენიმე ჟანრისათვის დამახასიათებელი ნიშან-თვისებები იყრიდა თავს, რაც მნიშვნელოვნად ართულებს ჩვენამდე მოღწეული ნიმუშების თავდაპირველი ჟანრული წარმომავლობის დადგენასა და მათი ამჟამინდელი სოციალური ფუნქციის განსაზღვრის საქმეს.

განსაკუთრებული დაბრკოლებები წარმოშვა სიმღერების პოეტურმა ტექსტმა, რადგან წარმოდგენილი სიმღერების უდიდესი ნაწილი მეგრული ენის არმცოდნე მუსიკოსების მიერ არის დაფიქსირებული, რამაც უამრავი ენობრივი შეცდომა განაპირობა. მეგრული სიმღერების ტექსტობრივ მხარეზე არასოდეს გამახვილებულა ყურადღება. კრებულის შემდგენელთა აზრით, მსგავსი ხარვეზების განმეორება მიუტევებელი შეცდომა იქნებოდა. ამიტომ დახმარებისათვის მიემართეთ მეგრულ-ლაზურის ენის ცნობილ სპეციალისტს, ბატონ რევაზ შეროზიას, რომელმაც შრომატევადი სამუშაო ჩაატარა – ენობრივად დააზუსტა და გრამატიკულად გამართა სასიმღერო ტექსტები. მასვე ეკუთვნის მეგრული ტექსტების ქართული ბჭკარედები, რომლებიც ანოტაციებშია წარმოდგენილი.

ბოლო ხანებში საქართველოს საზღვრებს გარეთ მრავლად იქმნება ქართული ხალხური სიმღერის მოყვარულთა ჯგუფები, რომლებიც ჩვენი მუსიკალური ფოლკლორის პოპულარიზაციის კეთილშობილურ საქმეს ემსახურებიან. ამიტომ მიზანშეწონილად ვცანით ტექსტებისათვის ლათინური ტრანსკრიფციის მისადაგება, რაც უდავოდ შეუწყობს ხელს მეგრული სიმღერების უკეთ შესწავლასა და გავრცელებას. გარდა ამისა, პოეტური ტექსტების მოკლე შინაარსი ინგლისურ ენაზეც წარმოვადგინეთ, რათა არაქართველი შემსრულებლებისა და მკვლევარებისათვის გარკვეული დახმარება აღმოეჩინა ამა თუ იმ სიმღერის შინაარსის, მისი ზოგადი ხასიათის აღსაქმელად და შესაცნობად. ქართული სიმღერების უცხოელი შემსრულებლების საყურადღებოდ გვინდა აღვნიშნოთ, რომ ქართული ხალხური საგუნდო სიმღერის მაღალ ხმებს (ტენორებს) ტრადიციულად თითო შემსრულებელი ჰყავს, ხოლო გუნდის დანარჩენი წევრები ბანის პარტიას ასრულებენ. ამდენად, ყოველი სიმღერის ერთხმიან შესავალსა და შუა ნაწილებში მოთავსებულ ერთხმიან ფრაგმენტებში სოლო შესრულებაა ნაგულისხმევი.

კრებულის ბოლოში მოცემულია თითოეული სიმღერის მოკლე ანოტაცია, ჟანრული კუთვნილების, ჩაწერის თარიღის, ჩამწერისა და შემსრულებლის ვინაობის აღნიშვნით. ზოგ შემთხვევაში დართულია გარკვეული ინფორმაცია ნიმუშის შესრულების თავისებურებათა თაობაზე.

აღსანიშნავია, რომ სანოტო კრებულის პარალელურად ქართული მუსიკის საერთაშორისო ცენტრში ბატონ ანზორ ერქომაიშვილის ხელმძღვანელობით მომზადდა მეგრული სიმღერების უძველესი ფონოჩანაწერების კომპაქტდისკი და რამდენიმე

ცნობილი ლოტბარისა და შემსრულებლის (ძუკუ ლოლუას, რემა შელევას, კირილე პაჭკორიას, პლატონ ფანცულაიას, ნოკო ხურციას, ლუდი ბაბილუას, ელენე ჭუბაბრიას, კიწი გეგეჭკორის) შესახებ დაწერილი მონოგრაფია. გარდა ამისა, გამოდის ახალი სერიის – „შევისწავლოთ ქართული ხალხური სიმღერა“ – პირველი სამი კომპაქტდისკო, რომლებშიც 20 მეგრული სიმღერაა წარმოდგენილი. ამ კომპაქტდისკების მთავარი ღირსება ის არის, რომ სიმღერის პარტიტურასთან ერთად თითოეული ხმა ცალ-ცალკეა გამოტანილი, რაც ქართული ხალხური სიმღერის შესწავლის მსურველებს დიდ დახმარებას გაუწევს. ვფიქრობთ, ყოველივე ეს ძვირფასი საჩუქარი იქნება მეგრული ხალხური სიმღერებით დაინტერესებულ პირთათვის.

1. ნანა, სქუა (ნანა, შეილო)

მეგრული სიმღერის ერთ-ერთი პირველი ნოტირებული ნიმუში და ბავშვის დასაძინებელი ერთხმიანი მეგრული „ნანის“ ჯერჯერობით ერთადერთი ფიქსირებული ვარიანტი. ჩაწერილია ქრისტეფორე გროზდოვის მიერ 1889 წელს, ზუგდიდის რაიონის სოფ. ცაიშში.

– ჩამეხუტე, ნანა შეილო, / და მე აქ გიგალობებ.

2. პა, ნანი

ბავშვის დასაძინებელი ლაზური „ნანა“ მარინე თანდილაეას შესრულებით. ჩაწერილია გრიგოლ ჩხიკაძის მიერ 1961 წელს, ბათუმის რაიონის სოფ. სარფში. ნოტირებულია ნინო შევლიძის მიერ.

– პაა, ნანა... მოგივა დედაშენი. / მე დაგიწვევ, არ იტირო! / შენი ჭირის სანაცვლო ვიყო! მოგივა დედა და მამა შენი, / პაა, ნანა... მოგივა დედაშენი. / აკეანი ტიტე, ტიტე, წვეს პატარა ბიჭი, / პა, ნანა... მოგივა დედაშენი.

3. სისა, ტურა

ეს მრავალხმიანი ლირიკული აკენის სიმღერა ვალერიან ცაგარეიშვილის მიერ გასული საუკუნის 40-იან წლებშია ჩაწერილი. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია. ვფიქრობთ, რომ იგი ძილისპირული „ნანა, სქუა“-ს და „ბრუია ბონდო“-ს შერწყმის შედეგად შეიქმნა.

– ნანი დო ნანა შეილო, ნანას ჭირიმე! / აკეანში მიწვევ ვარდის კოკორი მე, გადაეხადე საბანი და დაეხედე მე, / მზეს და მთვარეს დამსგავსებია, მისი ჭირიმე! სისა, ტურა მოდისო, სისა, ტურა მოდისო! / ბონდო ბიჭი თავის დედას ეხუტება გულშიო, ბონდო ბიჭო, შენ არ გახსოვს, დედის ძუძუს რომ წოვდი? სისა ტურას გეუბნებოდი, აკეანს რომ გირწედი?

4. დიდოუ, ნანა

„აკენის ნანის“ ეს მრავალხმიანი ვარიანტი გასული საუკუნის 40-იან წლებშია ჩაწერილი ქეთევან მეგრელიძის მიერ. გუნდის ხელმძღვანელი აქესენტი მეგრელიძე-ჩონგურის წყობა – f, a, c, e.

– დიდოუ, ნანა, არ იტირო, ნანა შეილო, / დიდოუ, ნანა, დაჭრილ გულს ნუ მეტყვი, / ძუძუ გამშრალი მაქვს, / რძეზე არაფერი მითხრა.

5. ნანა

„სისა, ტურა“-ს ვარიანტია. ჩაწერილია არჩილ ხორაეას მიერ 1968-80 წლებში, მარტვილის რაიონის სოფ. კურზუში. ასრულებდა ი. ნაჭყვია. ნოტირებულია რუსუდან ხორაეას მიერ.

- ნანი დო ნანა შეილო, ნანას ჭირიმე! / აკანში მიწვეს ვარდის კოკორი მე, / გადაეხადე საბანი და დაეხედე მე, / მზეს და მთვარეს დამსგავსებია, / ვარდის კოკორი მე, მისი ჭირიმე.

6. ვეენგარა, ნანა სქუა! (არ იტირო, შეილო)

ერთხმიანი „ნანის“ საფუძველზე შექმნილი ეს მრავალხმიანი აკენის სიმღერა გრიგოლ კოკელაძემ გასული საუკუნის 40-იან წლებში ჩაიწერა. ასრულებდა ზუგდიდის გუნდი ერისტო ხუბულავას ხელმძღვანელობით.

- ო, ნანა, არ იტირო, ნანა, შეილო, ნა. / ო, ნანა, დაჭრილ გულს ნუ მატკენ! / ო, ნანა, ძუძუ გამშრალი მაქვს, / ო, ნანა, რძეზე არაფერი მოთხრა, / ო, ნანა, არ იცი, ვინა ხარ, / ო, ნანა, ღარიბი გლეხის შეილი, ნა!

7. ია, პატონებო (ია ბატონებო)

წარმართობის დროიდან მომდინარე საწესო-სამკურნალო საგალობლის ეს ნიმუში, ჩაწერილია ნატო ზუმბაძის მიერ 1989 წელს, წალენჯიხის რაიონის სოფ. ჩქაღაღერში. ასრულებდა აფული კვარაცხელია.

- ია, ბატონებო, ია გფენია და ვარდი, ია, ბატონებო, / ჩემი ტახტი და შენი კოკორი, ია, ბატონებო, / ოქროს ტახტი გაწყობილი მაქვს / შენთვის, ია, ბატონებო / შენს აუადმყოფს მოუშუშე, დედა, ია, ბატონებო.

8. ობარგალი (მარგელისა)

ჩაწერილია ალექსანდრე ფარცხალაძის მიერ 1929 წელს, ზუგდიდის რაიონის სოფ. ტაია-ბეჟასდალში. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია. შრომის ჟანრის ერთ-ერთი უძველესი ნიმუში, რომელიც ყანის მარგელისას სრულდებოდა.

9. ოჩხვარალი (საცეხელი)

1956 წელს, კახი როსუბაშვილის მიერ ჩაწერილი და მის მიერვე ნოტირებული ღომის ცეხვის დროს სათქმელი შრომის სიმღერაა.

- ასწიე კაკუტები! (ღომის საცეხეი ჯოხი) / ღმერთი მოგეცემს ბარაქას! / ზარმაცი ჭამს გაკეთებულს, / ზარმაცი ტვირთს ამძიმებს.

10. ჯეეში ხემხეაია (ძველი ხელხეაეი)

ყანაში მოსავლის (ღომი, სიმინდი) აღების დროს შესასრულებელი ეს ნიმუში ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1931 წელს, ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით.

11. ხემხეაია (ხელხეაეი)

ნიმუში ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ გასული საუკუნის 30-იან წლებში, ახალ სენაკში. ასრულებდა გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით. იმღერებოდა ყანაში მოსავლის აღების დროს.

- ხელხეავი ოდელა, / ხელში მოუხმარიელი.

12. ოსხუნური (დარჩევისა)

ძაკუ და შოთა აბრაღაევის მიერ შესრულებული შრომის სიმღერა ჩაწერილია არჩილ ხორავას მიერ 1968-80 წლებში, ფოთში. ნოტირებულია რუსუდან ხორავას მიერ. სიმღერაში გადმოცემულია ხევეიანი მოსაგელით გამოწვეული სისხარული.

- ხელხეავი ხევერიელი.

13. ოჩეშხევი

ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1932 წელს, სენაკში. გუნდის ხელმძღვანელი რემა შელეგია. ნიმუში სრულდებოდა სიმინდის რჩევის დროს. შრომის პროცესის დასრულებას რიტუალური ფერხულით აღნიშნავდნენ.

- მოსაგალი ხევერიელი, ხელში მოუხმარებელი, / ჩემი ნოდები - ტარიელი.

14. ნოდური (ნადური)

ნადური სიმღერების ციკლს განეკუთვნება. სრულდება უშუალოდ შრომის პროცესში ორი გუნდის მიერ. ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1931 წელს. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით.

15. ოდოია

პოპულარული ნადური სიმღერაა, რომელიც ყანის თოხენისა და მარგელის დროს სრულდებოდა. ნიმუში ნოტირებულია 1937 წელს, თბილისში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა დასავლეთ საქართველოს ხალხური სიმღერის გუნდი კირილე პაჭკორიას ხელმძღვანელობით. სოლისტი ნოკო ხურცია.

- აქეთ მოდი გეგოია! / მომაგალ წელსაც თქვენი ხმა / თოხნასა და მარგელაში!

16. ჭყეშური (მწყემსური)

ჩაწერილია 1958 წელს, წალენჯიხის რაიონის სოფ. მუჟავაში კახი როსებაშვილის მიერ. ასრულებდა ძოკია არონია. სამეცნიერო ლიტერატურაში ეს საკრავი პანის ფლეიტის სახელითაა ცნობილი.

17. ლარჭემს მეძახილი (დაძახილი ლარჭემზე)

დღიანში ჰქვია „მწყემსური დაძახილი ლარჭემზე“. ჩაწერილია 1958 წელს, წალენჯიხის რაიონის სოფ. მუჟავაში კახი როსებაშვილის მიერ. ასრულებდა ძოკია არონია.

18. ნირზი (შეჯიბრი)

ექსლერიან ლარჭემს ორად ჰყოფდნენ და ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ. ნიმუში ჩაწერილი და ნოტირებულია კახი როსებაშვილის მიერ 1958 წელს, წალენჯიხის რაიონის სოფ. ჩქვალერში. ასრულებდნენ გერა და გრიგოლ ქუხილაევი.

19. ოდელიო

დღიანში ჰქვია „ლიდინი“. დღეს მნიშვნელობადაკარგული სიტყვების გამღერებაზე აგებული სუფრულია. ნოტირებულია გასული საუკუნის 40-იან წლებში გრიგოლ

კოკელაძის მიერ. ასრულებდა სენაკის ეთნოგრაფიული გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით.

20. დისერუნდა, ვოვოთინა (თუ დაღამდება, ვერ გაებედავ წასვლას)

სუფრასთან შესასრულებელი საღაღობო სიმღერა. ნოტირებულია გასული საუკუნის 40-იან წლებში ჩხოროწყუს რაიონის სოფ. ხაბუშეში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა გუნდი თადა გაგუას ხელმძღვანელობით.

21. ზესქეი (შაშეი)

სუფრული საღაღობო სიმღერაა. ნოტირებულია გასული საუკუნის 30-იან წლებში, ზუგდიდში, გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა გუნდი გალაქტიონ ჭელიძის ხელმძღვანელობით.

– *შაშეო, რამ მოგაწყინა? / მალე მოვა გაზაფხული, / პეკლის ჭერით / გაიხარებს შენი გული.*

22. ოდელიო

დედანში ჰქვია „ლიდინი“. იმპროვიზაციული სუფრული სიმღერაა, რომელიც გასული საუკუნის 30-იან წლებში ჩაიწერა გრიგოლ კოკელაძემ. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის კოლმეურნეთა გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით.

23. ჩხოლარიაშ ობირუ (ჩხოლარიას სიმღერა)

სუფრული ჩაწერილია 1937 წელს, ფოთის რაიონში შალვა მშველიძის მიერ. ასრულებდნენ პლატონ და ექვთიმე შამათაევები, ალექსანდრე მარგალიტაძე.

– *აღია და რეშითი, / ერთად ღვინო დალიეთ! / ოუ, ჩემი ცოდეა, ჩემი ცოდეა! / მართლაც ჩემი ცოდეა!*

24. ოვდელია

დედანში ჰქვია „მოკლე სუფრული“. ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა სენაკის ეთნოგრაფიული გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით.

25. დადიანიშ მოძახილი (დადიანის მოძახილი)

სატრფიალო შინაარსის სუფრული სიმღერა ი. ბელქანიას, დ. შუშანიას და ე. სალიას შესრულებით. ჩაწერილია არჩილ ხორაეას მიერ 1968-80 წლებში, წალენჯიხაში. ნოტირებულია რუსუდან ხორაეას მიერ.

– *შენ იქ ზიხარ, / მე აქ – მარტო, / ასე რატომ მამწარებ?*

26. გეშეი დო გეშეია (დალიე და დალიეო)

ცნობილი სუფრული სიმღერაა. ჩაწერილია გრიგოლ კოკელაძის მიერ, ზუგდიდში, გასული საუკუნის 30-იან წლებში მ. ვეკუასაგან.

– *დალიე და დალიეო ახალი და ძველიო! / შავგრემანო, შავო კაცო, თუ არ სვამდი, რისთვის მოხვედი? / შავი კოდი მორაკრაკე / დალიე (ბოლომდე) და გამოსცადე, აქეთ მომიტანე (მარბაცით)! / დალიე და დალიეო, ახალი და ძველიო, / შავგრემანო, შავო კაცო, თუ არ სვამდი, რისთვის მოხვედი?*

27. გეფუშეთ ღვინი ხარათია (დავლით ღვინო ჩაფითა)

ნოტირებულია 1943 წელს, თბილისში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდნენ კირილე პაჭკორია, ნოკო ხურცია და ვლადიმერ ბაბილუა. მხიარული სუფრულია, რომელშიც რამდენიმე სიმღერაა გაერთიანებული („გეფუშეთ ღვინი“, „ოლური კულარე“ და „გეშვია“). სრულდებოდა ლხინის ბოლოს. დედანში ჰქვია „სუფრული“.

– დავლით ღვინო ჩაფითა! / ერთმანეთს გადაუვლოცოთ! / დალიე ღვინო და გადმომილოცე! / სახელი მქვია გუჯმახანი. / ოლური, კულა არის, ოლური კულა არის, / ვინც ამას ვერ გამოსცდის, ნანა, ცოცხლად სიკედილია! / ოლური, სიკედილია, ოლური, სიკედილია! დალიე, დალიე, ახალი და ძველი, / შავგრემანო შავო კაცო, თუ არ სვამდი და რისთვის მოხვედი? / შავი კოდი მორაკრაკე აქეთ მომიტანე (ბარბაცით)! / დალიე, დალიე, ახალი და ძველი!

28. მადლობელი ვართ

სუფრული ნოტირებულია 1930 წელს, სენაკში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდნენ რემა შელეგია, პორფილე გაბელია და ბიქტორ აბშილაევა. იგრძნობა გურული მუსიკალური დიალექტის გავლენა.

29. აბა, რერო

დედანში ჰქვია „შემოძახილი“. სუფრული სიმღერაა. ნოტირებულია 1931 წელს, გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით. დღეს მნიშვნელობადაკარგულ სიტყვებზეა აგებული.

30. ოვდეგია

დედანში „სუფრული“ ჰქვია. მოითხოვს დინჯ, დარბაისლურ შესრულებას. ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1931 წელს, ზუგდიდში. ასრულებდა ჯგუფი ზუგდიდის ეთნოგრაფიული გუნდიდან ივანე ჩომახიას ხელმძღვანელობით.

– დავლით ღვინო ჩაფითა, / დალიე ღვინო და გადმომილოცე!

31. მრავალვამიერ

მთელ საქართველოში გავრცელებული სუფრული სიმღერის ვარიანტია, რომელსაც საეკლესიო მუსიკის ზეგავლენა ეტყობა. ნოტირებულია გასული საუკუნის 30-იან წლებში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა სენაკის ეთნოგრაფიული გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით.

32. ალილო

ნიმუში ჩაწერილია 90-იანი წლების დასაწყისში ედიშერ გარაყანიძის მიერ სენაკის რაიონში. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია. ნოტირებულია ნანა ვალიშვილისა და ლია სალაყაიას მიერ. არსებობს ცნობა, რომ ორპირული შესრულება სტუმრებისა და მასპინძლების მონაცელებით მღერასთან არის დაკავშირებული.

– ალილო. ოცდახუთსა ამ თვეს ქრისტე იშვა ბეთლემსაო, / ვარსკვლავები ჩახჩახებდნენ, ანათებდნენ ბეთლემსაო, / ეს რომ მწყემსებმა გაიგეს, სასწაული ენახეთო. / აღუსია, კაღუსია, ღორი ჰკიდია კავზო, / ჩემი მასპინძელი—კარგი

მასპინძელი, ცოტას მომიჭრისო, / ქრისტეშობას მოგილოცავთ, შობის მახარობელი ვიყო!

33. აღიღო

ქრისტეშობასთან დაკავშირებული კალენდარული სიმღერაა. ჩაწერილია 1950 წელს ჩხოროწყუს რაიონის სოფ. ხაბუმეში ვლადიმერ ახობაძის მიერ. ასრულებდნენ ნ. ჯალაღონია, დათა გოგუა და დავით ბაცაცია.

34. კირიალესა

საახალწლო მილოცვაა, რომელსაც „აღიღოს“ მსგავსად კარდაკარ სიარულით ასრულებდნენ. ნიმუში ჩაწერილია გასული საუკუნის 90-იან წლებში ედიშერ გარაყანიძის მიერ. ასრულებდა მარტვილის რაიონის სოფ. ბანძის ანსამბლი ომარ ხუხუას ხელმძღვანელობით.

– *ჰეი, მასპინძელო, კარი გააღე! / ახალ წელს მოგილოცავ! / ეს ძველი, სხვა-ახალი! / სიკეთით გაიხარე, / ვერასოდეს გაენებდეს / ეშმაკი და მზაკვარი. / შენი ბელელი-ღომის მარცვლით საესე, / შენი მარანი-ღვინით საესე, / შენი აკვანი-დალოცვილი, / შენი დამწყველელი – ამოწყვდარი, / მოხუცებული თუ გყავს, / მიეღწიოს შეიდას წლამდე; / ერთი რაიმე დამიმატე შენაგროვებ ფულს.*

35. ვაგიცორქო მა (არ გიყვარვარ მე)

ხელნაწერში აქვს განმარტება „მწყემსური“. გამოქვეყნებულია, როგორც სატრფიალო. ნოტირებულია 1932 წელს, სენაკში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა რემა შელეგიას ქალიშვილი ლუბა შელეგია.

– *არ გიყვარვარ მე? არ მოგწონვარ მე? / არ გინდევარ, მახარია, შენი ჭირიმე!*

36. ვაგიცორქო მა (არ გიყვარვარ მე)

ერთხმიანი სატრფიალოს მრავალხმიანი ნიმუში, რომელმაც განსაკუთრებული პოპულარობა მოიპოვა. სისადავით, მელოდიური გამომსახველობითა და რბილი, ხვეწვითი პარმონიით იგი გამოირჩევა არა მარტო მეგრულ, არამედ მთელ ქართულ ხალხურ სასიმღერო შემოქმედებაში და ტრადიციული შესრულების რამდენიმე ფორმას აერთიანებს. ჩამწერისა და შემსრულებლის ვინაობა უცნობია.

– *არ გიყვარვარ მე? / არ გინდევარ მე? / არ მოგწონვარ, მახარია, / შენი ჭირიმე! / მიწყურები მე? / შეგძულებივარ მე? / ან მტრად მიგაჩივარ, / შენი ჭირიმე? / შენი ვარ მე, / არ გატყუებ მე, / შენც ღალატს ნუ გამაგონებ, / შენი ჭირიმე! / უშენოდ მე, / კოტიანეთი ჩემთვის / არის, სულს, ჯოჯოხეთი, / შენი ჭირიმე!*

37. მიცორქე დო მიღირქე (მიყვარხარ და მიღირხარ)

ღირიკული სატრფიალო, ნოტირებულია გასული საუკუნის 30-იან წლებში ზუგდიდში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდნენ ეთნოგრაფიული გუნდის წევრები ალექსანდრე და ბაგრატ ფაჟაგები, ალექსანდრე კეზუა. ხელმძღვანელი გალაქტიონ ჭელიძე.

– *მიყვარხარ და მიღირხარ, ბამბის ძაფით მყავხარ დაბმული.*

38. მაფშალია (ბუღბული)

ლირიკულ-სატრფიალო სიმღერა ჩაწერილია 1968-80 წლებში არჩილ ხორაგას მიერ, მარტვილის რაიონის სოფ. ქვაითში. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია. ნოტირებულია რუსუდან ხორაგას მიერ.

- *შენ ჩემი გულის ვარდი ხარ, / მოჭიკჭიკე ბუღბული, / შორ-შორიდან ნუ მიყურებ, / აქეთ მოფრიალდიო.*

39. ვეშემცოდუა (არ შემიბრალო)

დედანში ჰქვია „სატრფიალო“. ნოტირებულია 1931 წელს, სენაკში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდნენ რემა შელეგია, პორფილე გაბელია და ბიქტორ აბშილაძე.

- *კაცი მომდევდეს თოფითა და ხანჯლით, / სუსტი მქონდეს ხელი და მუხლი, / ამისთვის ნურავინ შემიცოდებს, / ამას არ ჰქვია გაჭირებული.*

40. ეუ, ჩემი ცოდა! (ეუ, ჩემი ცოდვა)

ლირიკული სატრფიალო ნოტირებულია 1931 წელს, ზუგდიდის რაიონის სოფ. კოკში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა გუნდი კალისტრატე ცხაკაიას ხელმძღვანელობით.

- *ეუ, ჩემი ცოდვა, იმედი გაფურჩქნული ყელზე მეხვევა, / ხელის ზურგი გულზე მადევს, პირს არ მატყენს. / ეუ, ჩემი ცოდვა, ხან სიცხე, ხან სიცივე, ხან გამახურებს, / ეუ, ჩემი ცოდვა, ეს სიყვარული მომკლავს, ჭკუას მასწავლის.*

41. ედემიშ ბალი (ედემის ბალი)

სატრფიალო სიმღერაა. ჩაწერილია 1968-80 წლებში ფოთში არჩილ ხორაგას მიერ. ასრულებდნენ ძაკუ და შოთა აბრალაძეები. ნოტირებულია რუსუდან ხორაგას მიერ.

- *ერთ დროს მებაღედ ედემის ბალში ვიყავი, / ვარდები მეხვეოდნენ, რომ არ ღირსებია არავის, ისეთ დღეში ვიყავი. / რომ გავიხედე, ბაღნარში / წინ მიდგას შენი სახე. / სიზმარში ვიყავი მეგონა და / დავიბენი კინაღამ.*

42. ჩელაია ცირა (თეთრი გოგო)

სატრფიალო-ლირიკული სიმღერის ნიმუში, ჩაწერილი ანზორ ერქომაიშვილის მიერ 1988 წელს, ასრულებდნენ იმედი ბერაია, პოლიკარპე ხუბულაძე და გიორგი ძაძუა. ეს სიმღერა მთვარის კულტთან დაკავშირებული უძველესი სიმღერის „თუთა ახალი“-ს ტრანსფორმირებული ვარიანტია.

- *გოგო უნაგირზე იჯდეს, საძუე მიჩხაკუნებდეს; / გოგო, შენთვის სირცხვილია ბერიკაცი გულდაბუცებოდეს! / კარგი, თეთრი ბიჭი (საროს ტანის) უნდა გახლდეს, / კარგი ოქროს საათივით უნდა გამშვენებდეს, / ვოდილაეო დილა, არ იტირო, სუ, ნანა!*

43. სი ქოული, ბატა (შენ მიდიხარ, ბატა)

ლირიკულ-სატრფიალო სიმღერაა, ჩაწერილი ოთარ ჩიჯავაძის მიერ 1959 წელს, წალენჯიხის რაიონის სოფ. ობუჯში.

- *შენ მიდიხარ, ბატა, მე დამტოვებ? / დაჭერილი ვარ, გათოკილი ვარ, არ გამიშვებ? / დაჭერილი ვარ, გათოკილი ვარ, არ გამიშვებ? / შენ მიდიხარ, ბატა, არ*

გამიშვებ? / შენ მიდიხარ, ბატა, არ შემობრალე? / გულს გენია მოდებულს არ შემობრალე? / სიკედილის / პირას/ ვარ მიმდგარი, არ შემობრალე?

44. ირული ჩქიმდა (გამოიქეცი ჩემსკენ)

ქალაქური სატრფიალო ლირიკის ნიმუშია. ნოტირებულია 1951 წელს, მიხეილ ჩირინაშვილის მიერ. ასრულებდა წაღწეჯიხის კულტურის სახლთან არსებული გუნდი ვლადიმერ სალიას ხელმძღვანელობით.

- *ტანი მშენიერი გაქეს, / სიარული იცი შენ შელისა, / ჭირი დამმართოდეს / შენი ლამაზი ყელისა. / გამოიქეცი ჩემსკენ / ჩახუტება, ჩახუტება, მე ჩამეხუტ!*

45. მა სი ვარდი (მე შენ ვარდი)

ქალაქური სიმღერის გავლენით შექმნილი ლირიკულ-სატრფიალო სიმღერის ნიმუშია, ჩაწერილი ვასილ მახარაძის მიერ გასული საუკუნის 40-იან წლებში. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია.

- *მე შენ ვარდი იმიტომ მოგეცი, / რომ ბაღში უნდა დაგერგო. / ის არასოდეს გახმებოდა, / მე შენ რომ გყვარებოდი! / ყოველთვის იმას ეცდილობდი / შენს ახლოს ეყოფილიყავი, / უბედური არ გაემხდარიყავით და / ბედნიერი ეყოფილიყავით. / ვარდის პატრონად არ ვარგებულხარ, / რატომ არის, საუბედუროდ, / მებღაღობა არ გცოდნია და / ეს არ შეგშენოდა სულაც. / ჩემი გული შენ მოკალი, / აწი ამას რა უშეელის? / მკედარი გულის (გამთელება) გაცოცხლება / არ შემიძლია, არა, არა!*

46. ჩქიმ ტორონჯი (ჩემი მტრედი)

ლირიკული სიმღერის ნიმუშია, ნოტირებული 1931 წელს, გრ. კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ზუგდიდის მეჩონგურეთა ანსამბლი ქიონია და ბეგლარ აკობიების ხელმძღვანელობით.

- *დიდოუ ნანა, თორმეტი წლის ვიყავი, / დიდოუ ნანა, მინდოდა მტრედი დამეჭირა, / ჩემი თავისთვის ტკბილი / ჩემი ხელით მინდოდა გამეზარდა.*

47. აკა სი რეკიშო (ერთადერთი შენ ხარ-თქო)

ნოტირებულია 1932 წელს, სენაკში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდნენ რემა შელეგია, პორფილე გაბელია და ბიქტორ აბშილავა.

- *ერთადერთი შენ ხარ-თქო, აღმასი ხარ-თქო, / რომ დააეადმყოფდე, ეერ გინახულებ-თქო, / დედაე, დედაე, დაეიკარგო, ჩემი ცოდვა, / დედაე, დედაე, დაეიკარგო, ჩემი ცოდვა. / ყოველთვის გულის ალაში არის-თქო, / რომ გამახსენდება, მეტირება-თქო.*

48. მახა

ქალის სახელია. ქალაქური მუსიკის ზეგავლენით შექმნილი ლირიკულ-სატრფიალო სიმღერა ნოტირებულია გასული საუკუნის 30-იან წლებში, ახალ სენაკში, გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით.

- *მახა, მე შენთვის კრავი ვიყო, / ყოველი გაჭირვების დროს / თავს/ შემოსაელები, / სულღ, მე შენთვის სანთელი ვიყო, / ხატის წინ დასადნობი! / მახა, მე ერთს გთხოვ, შენ ჩემი იყო, სწორი გზების მაჩვენებელი. / სიკედილის შემდეგ შენ მინდა იყო ცხელი ცრემლების დამღერელი.*

49. ართი ვარდი (ერთი ვარდი)

ეს სატრფიალო სიმღერა ქალაქური ფოლკლორის ზეგავლენითაა შექმნილი. ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ხობის რაიონის სოფ. ხეთის მომღერალთა გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით. ტექსტის მეორე ნაწილი აღებულია 1936 წელს, გრ. კოკელაძის მიერ ჩაწერილი ვარიანტიდან, რომელსაც ასრულებდა ზუგდიდის მომღერალთა გუნდი აკაკი ხარებავას ხელმძღვანელობით.

- ერთი ვარდი მოვწყვიტე, ხელში მიკაეია ის, / ეუყნოსავ, ყოველ წამს ვიხსენებ / სატრფოს, შენ შემოგველე! / შენი სულის ჭირიმე! / მე არ ვიცი, ეს ვარდი / რომელ ბღშია გაზრდილი, / არც ჭკნება, არც ხმება / -რა ადამიანის დარგულია?!

50. მოჯანული ჩქიმ ჯარგელის (ვიწეკი ჩემს ფაცხაში)

მეგრული სატრფიალო ლირიკის ეს ბრწყინვალე ნიმუში ზოგჯერ „დიდოუდო, ნანანა“-ს სახელწოდებითაც მოიხსენიება. ნოტირებულია 1932 წელს, სენაკში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდნენ რემა შელეგია, პორფილე გაბელია და ბიჭტორ აბშილაეა.

- ჩემს ფაცხაში ვიწექ / უპატრონო, კარდახშული, / ორი მერცხალი მოფრინდა, / იჭიკჭიკეს მხიარულად. / გამახსენდა საყვარელი, / გული დამეწვა უნებურად, / საწოლში ისე ეტიროდი, როგორც ჩეილი უძუძური.

51. მაგლონია (მაგნოლია)

ღირიკულ-სატრფიალო სიმღერა ჩაწერილია 1988 წელს, თბილისში ანზორ ერქომაიშვილის მიერ. ასრულებდნენ იმედი ბერაია, პოლიკარპე ხუბულაეა და გიორგი ბაძუა.

- მაგნოლიას შეეხვედი, ნანა, / როგორი კარგი ვარდი ენახე, / როგორი ლამაზი, როგორი კარგი, / გვერნი-ცეცხლში დამწვარი! / ბედით რომ მჯაბნის, / ახალგაზრდა ენახე, / აიგანზე რომ იდგა, / თვალი დამწვა, გული ამომიტრიალდა, / არ ვიცი, რა დამემართა. / არ მიღლატო, შენ, ჩემო გოგო! / ჩემი სიცოცხლე არ გაამწარო, / შენ არაფერს შეგერგება / ჩემი წვალეუბა, ჩემი ტირილი.

52. დესტანე (სატრფიალო წერილი)

ლაზური სატრფიალო ლირიკის ნიმუში ჩაწერილია 1973 წელს, ბათუმის რაიონის სოფ. სარფში გრიგოლ ჩხიკვაძის მიერ. ასრულებდა აიშე მემედის ასული კაკაბაძე. ნოტირებულია კახი როსებაშვილის მიერ.

- წერილს ვწერ მე დარდიანი, / შენ რატომ ტირი, სასურველო ჩემო? / დაგავიწყდა აწი ჩემი სიკეთე! / მე სად წავიდე ასე ყელმოდრეკილი? / შენ რად დადიხარ კუთხეში მორთული? / პატარძალი, წამწამებგალამაზებული, / ვის შეუნახავ მანდილს მოკაზმულს? / მე სად წავიდე ასე ყელმოდრეკილი?

53. ჰე, ასიე

ასიე ქალის სახელია. ლაზური სატრფიალო. ჩაწერილია 1973 წელს, ბათუმის რაიონის სოფ. სარფში გრიგოლ ჩხიკვაძის მიერ. ასრულებდა ხავანა ოსმანის ასული მემიშიში. ნოტირებულია გრიგოლ ჩხიკვაძის მიერ.

- ჰე, ასიე, შენ სახელს შევეწირე (ვენაცვალე) / შენ დადიხარ, როგორც ცხერის თიკანი, / ბავშვობიდან რომ ვიყავი შენი, / შენ დამწვი და დამდაგე, ვარდო ჩემო!

54. მეურემეშ ობირუ (ურმული)

მეურემის ლირიკულ ჩანამღერზე აგებული სამხშიანი სრულყოფილი ნოტირებულია გასული საუკუნის 30-იან წლებში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებულია აბაშის რაიონის სოფ. სუჯუნის კოლმეურნეთა გუნდი ლომან გუგუშვილის ხელმძღვანელობით.

55. მწარე ცოროფა (მწარე სიყვარული)

სოციალური უსამართლობის ამსახველი ლირიკული სიმღერაა, რომელსაც ასრულებდა ჩხოროწყუს რაიონის სოფ. ხაბუმეს გუნდი თადა გაგუას ხელმძღვანელობით. ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ გასული საუკუნის 40-იან წლებში.

- აბა, ვთქვათ, ვინ ხარ ბრძენი? / რა არის მწარე სიყვარული? / შებორკილი ვარ უსაშველოდ, / ბაწარი მადვეს („ჩამოკიდებული მაქვს“) ცხრა პირი, / ჰვიდა, პოიდა, შენი და ჩემი ცოდვა!

56. ოშვარადა, იგივე ვოშვარადა

სალაღობო, რომელიც შეიძლება ემღერათ სუფრასთან, გზაში, სახალხო დღესასწაულებზე. ნოტირებულია გასული საუკუნის 40-იან წლებში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. ჯიხასკარის გუნდი ერისტო ხუბულავას ხელმძღვანელობით.

57. ოუ, ნანა

დედანში ჰქვია „წვალკური სიცოცხლე“. ლირიკული სიმღერა ჩაწერილია 1950 წელს, ქ. თბილისში კოტე ფოცხვერაშვილის მიერ. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია.

- ოუ ნანა, გაწვალკებულ სიცოცხლეს / კაცისთვის სიკედილი სჯობს, ჩემი ცოდვა! / ცოდვა და ჩემი ცოდვა! / დიდავოი, ჩემი ცოდვა! / აქამდე ყოფნა მინდოდა, მაგრამ აწი სულაც არ მხვალისება. / აწი შენც გამირჩიე, ჩემს საქმეს როგორ ჯობია, / შენმა ცდამ, დახეღვამ დამაყრუა, დამამუნჯა.

58. ჯვეში ჩელა (ბეელი ჩელა)

ჩელა ხარის სახელია. იუმორის ელემენტებით გაჯერებული ეს ლირიკული სიმღერა ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1933 წელს, ასრულებდა სენაკის რაიონის სოფელ უშაფათის გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით.

- შენი ეკლესია ხისაა და / ჩემი კიდვე ქვიტკირისა. / ქალიშვილებს ზურგი ეწვით, / ნაწოლებს ინჭირში. / ავიღლა და სისვი ცხენი, / დაქვეული ბინძური თხემღნარი! / ყველა (კაცი) იქ ფუთფუთებს / ახალგაზრდა, ბიჭი და გოგო.

59. დილ-დილა

ეს საღმინო-სალაღობო სიმღერაა, რომელიც გრიგოლ კოკელაძემ ჩაიწერა გასული საუკუნის 40-იან წლებში ზუგდიდის რაიონის სოფ. ჯიხასკარის გუნდისაგან. ხელმძღვანელი ერისტო ხუბულავა.

60. მიცორს ფაცხა (მიყვარს ფაცხა)

ლირიკული საღმინო სიმღერაა რომელიც გასული საუკუნის 30-იან წლებში ჩაიწერა გრიგოლ კოკელაძემ. ასრულებდა ახალი სენაკის მომღერალთა გუნდი რემა

შელეგეიას ხელმძღვანელობით. იგივე ნიმუში ქართული ტექსტით ჩაწერილია 1932 წელს, რემა შელეგეიას, პორფილე გაბელიასა და ბიქტორ აბშილაეასაგან.

- მიყვარს ფაცხა მეგრელისა / არალალო, მეგრელისა, / მიყვარს ფაცხა მეგრელისა, / გამოყვანილი ფარგლით.

61. დიელოსა

ეს სალალბო სიმღერა ჩაწერილია გასული საუკუნის 30-იან წლებში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ჩხოროწყუს გუნდი თადა გაგუას ხელმძღვანელობით.

62. პეი, რანინა

მხიარული განწყობის სიმღერა. ასრულებდა ჩხოროწყუს ეთნოგრაფიული გუნდი თადა გაგუას ხელმძღვანელობით. ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ გასული საუკუნის 30-იან წლებში.

63. მეურემე (მეურმე)

ლირიკული სიმღერაა, რომელიც მოგვითხრობს მეურმის მძიმე ცხოვრებაზე. ნიმუში ჩაწერილია მე-20 საუკუნის 30-იან წლებში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ნოკო ხურცია და კირილე პაჭკორიას გუნდის რამდენიმე წევრი.

- მეურმე ურემზე ზის, / ხელში უკაეია წკნელი გრძელი, / მიდის და მიიმღერის, / თვითონ არის თაეისი თაეის პატრონი. / ხანდახან გაახსენდება. / ხანდახან გაახსენდება ბატონ-ყმობის დრო, / ბატონი ციხე-სიმაგრეში იდგა და თვითონ (კი) არ ევლო ღობე. / კამეჩები კარგი ჰყავს, დღეღალამ (ყოჩაღალ) მუშაობენ / საჭმელი არ აკლიათ და არც ახეელებენ, არც კენესიან.

64. ვარადო – რადო

სალალბო, სალიღინო სიმღერაა, ნოტირებული გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1930 წელს, სენაკში. ასრულებდნენ რემა შელეგეია, პორფილე გაბელია და ბიქტორ აბშილაეა.

65. აბა, დელია

სალალბო სიმღერაა, რომელიც გართობა-დასვენების დროს სრულდებოდა. ჩამწერი გრიგოლ კოკელაძე. გასული საუკუნის 30-იან წლებში ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით.

- მიყვარს ფაცხა მეგრელისა / გამოყვანილი ფარგლით.

66. ვოირა

სალალბო სიმღერა, ჩაწერილია ელადიმერ ახობაძის მიერ 1950 წელს, ჩხოროწყუს რაიონის სოფ. ხაბუმში. ასრულებდნენ თედო და თადა გულუები, დავით ბაცაცია.

67. ჩელა

მეურმის სიმღერაა, მაგრამ ამ ნიშნით მისი მიჩნევა შრომის უანრის სიმღერად გაუმართლებელია. იგი სამხმიანი ლირიკული სიმღერის ტიპური ნიმუშია, რომელიც მეურმის ფიქრსა და დარდზე მოგვითხრობს. ამ ვარიანტის ხიბლი ფაქტურის სისადაეში

და სინატიფეშია. ჩელა და ბუსქა ხარის სახელებია. შემსრულებლებისა და ჩამწერის ვინაობა უცნობია.

- აქეთ, ჩელა! იქით, ბუსქა, / შე მონობას დაჩეველო, / ოუ, ნანა, შენი ცოდვა, ნანინა. / შე უჯიგრო, შე უგულო, / შე კისერდაშაეებულო.

68. ჩელა

წინა ნიმუშთან შედარებით, ამ ვარიანტში გართულებულია ხმათა მოძრაობა. ნოტირებულია 2003 წელს, გიორგი დონაძის მიერ. ასრულებდა აკაკი ხარებავა.

- აქეთ, ჩელა! იქით, ბუსქა! / შე მონობას დაჩეველო, / ოუ, ნანა, შენი ცოდვა, ნანინა. / შე უჯიგრო, შე უგულო, / შე კისერდაშაეებულო.

69. მა დო ჩქიმი არაბა (მე და ჩემი ურემი)

მეურმეთა ლირიკული სიმღერაა. ტექსტში ხაზგასმულია სოციალური უსამართლობის თემა: ამ სიმღერას ზოგჯერ „ჩელას“ სახელითაც მოიხსენიებენ. ჩაწერილია გრიგოლ კოკელაძის მიერ სენაკში 1932 წელს, ჩამწერი ტექსტის ავტორად ზუგდიდელ პაულე აკობიას, ხოლო მუსიკის ავტორად ძუკუ ლოლუას ასახელებს. ასრულებდნენ რემა შელეგია, პორფილე გაბელია და ბიქტორ აბშილავე.

- მე და ჩემი ურემი მივსრიალებთ, მივეორავთ, / აკაციის ღერძი აქვს, ორივე მხარეს აქვს გაყრილი, / აქეთ, ნაბორბლარზე! ბრ! ბრ! აქეთ ნაბორბლარზე! / ჭურია და ნაბადა არის, ჩელა, შენი გიმნაზია. / შენ სწავლა (განათლება) რად გინდა, იცოხნე და იკოხტავე. / იქით, ჩელა! აქეთ, ბუსქა! შე მონობას დაჩეველო, / შე უჯიგრო, შე უგულო, შე კისერგალღეტელი! / ხი! ხი! აქეთ, ნაბორბლარზე! აქეთ, ნაბორბლარზე! / აქეთ, ჩელა! იქით, ბუსქა! ჯავრით ვარ დამდნარი - / ღარბი ვარ, მდიდარს მიჰყავს ჩემი ლამაზი შეყვარებული!

70. დიდავო ნანა

მეგრული სასიმღერო ლირიკის შესანიშნავი ნიმუშია, რომლის საუკეთესო შემსრულებლად ცნობილი მომღერალი და ლოტბარი, დიდებული იმპროვიზატორი რემა შელეგია ითვლებოდა. ნოტირებულია თბილისში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა აქვსენტი მეგრელიძის გუნდი.

- ახლა, ჩონგურო, ეთქვათ / შენი და ჩემი გაჭირებება. / ჩონგურო, შენ რა შეგიძლია, / ვერ დადებ განაჩენს. / თავი მოსაკლავი მაქვს, / საქმე ისე წამივიდა („გადამეცა“). / უბედურ ჩემს თავს! / ყველა ტკივილი ჩემთან მოდის!

71. შეიდაცა

ლხინთან, სუფრასთან დაკავშირებული სიმღერაა. მისი დასათაურება და ფაქტურული თავისებურებები გურიაში ფართოდ გავრცელებული ამავე სახელწოდების სიმღერის გავლენას უნდა მიეწეროს. ჩაწერილია 1968-80 წლებში, მარტვილის რაიონის სოფ. კურხუში არჩილ ხორავას მიერ. ასრულებდა ი. ნაჭყებია. ნოტირებულია რუსუდან ხორავას მიერ.

72. სქან ცოროფა (შენი სიყვარული)

დედანში „კეისრული“ ჰქვია. ამ სახელწოდების ნიმუში იმერეთშიც გვხვდება. სატრფიალო თემაზე აგებული მგზავრულის ტიპის სიმღერაა. ნოტირებულია 1932

წელს, სენაკში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდნენ რემა შელეგია, პორფილე გაბელია და ბიქტორ აბშილავა.

- *შენი სიყვარული მე მწეავს, / მე მწეავს ისე, აბედს ვერ დაწეავს საკეცი. / ჩემი გული ისეა ჩამოკიდებული, / როგორც თევზი ანკესზე.*

73. კუჩხი ბედინერი (ფეხი ბედინერი)

მეგრული სასიმღერო ფოლკლორის ერთ-ერთი პოპულარული ნიმუშია. ეს მაცრული სიმღერა ქორწილის გარდა ყოფის სხვა მომენტებშიც სრულდებოდა. ჩაწერილია გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1932 წელს, ასრულებდა ზუგდიდის მომღერალთა გუნდი გალაქტონ ჭელიძის ხელმძღვანელობით.

- *ბედინერი და ფეხი ბედინერი! / დიდად ფეხი ბედინერი! / აბა, ფეხი ბედინერი! / აბა, ფეხი ბედინერი!*

74. მაცარეფიშ ობირუ (მაცრების სიმღერა)

დედნაში ჰქვია „მაცრული“. საწესო სიმღერაა, რომელიც ქორწილის რიტუალს უკავშირდება. ნოტირებულია ნიკოლოზ შარაბიძის მიერ. ასრულებდა გუნდი ი. ჩიქოვანის ხელმძღვანელობით.

75. კუნტა ბედინერა (მოკლე ბედინერა)

მაცრების მგზავრული ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ გასული საუკუნის 30-იან წლებში. ასრულებდა ჩხოროწყუს კოლმეურნეთა გუნდი თადა გაგუას ხელმძღვანელობით.

76. ახალი კუჩხი ბედინერი (ახალი ფეხი ბედინერი)

1931 წელს, გრიგოლ კოკელაძის მიერ ჩაწერილი მაცრული სიმღერაა. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. ჯიხასკარის გუნდი ერისტო ხუბულავას ხელმძღვანელობით.

77. დილუ-დილა

დედნაში ჰქვია „მგზავრული“. ნოტირებულია 1931 წელს, გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით.

78. არირამა

დედნაში ჰქვია „ცხენოსნური“. ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1932 წელს, ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით.

79. ვორერო

დედნაში ჰქვია „მხედრული“. ნოტირებულია 1948 წელს, თბილისში ნიკოლოზ ხეიტაის მიერ. ასრულებდა ნოკო ხურცია.

80. ადილა

შორისდებულებსა და დღეს მნიშვნელობადაკარგულ სიტყვებზე აგებული „მგზავრულის“ ტიპის სიმღერა ნოტირებულია 1931 წელს, გრიგოლ კოკელაძის მიერ.

ასრულებდა აბაშის რაიონის სოფ. სუჯუნის მომღერალთა გუნდი ლორჩინ გუგუშვილის ხელმძღვანელობით.

81. აბადელო, ნანინა

დედანში ჰქვია „სადნიკური“ (ცხენოსნური). ნოტირებულია 1937 წელს, ფოთის რაიონში შალვა მშველიძის მიერ.

82. დელია

სატრფიალო თემაზე აგებული მგზავრული ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კოკის გუნდი კალისტრატე ცხაკაიას ხელმძღვანელობით.

– ერთი შეყვარებული მეც მყავს, გულში მიხუტებს.

83. უტუშ ჯარი

ნოტირებულია 1936 წელს, გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა სენაკის მომღერალთა ჯგუფი ნოკო ხურციას ხელმძღვანელობით. სიმღერაში ასახულია 1856 წელს სამეგრელოს გლეხთა აჯანყების ერთ-ერთი ეპიზოდი, რომელსაც უტუ შიქავა მეთაურობდა.

– აბა, წასვლა, ერთად წასვლა! / ან სიკედილი, ან გამარჯვება! / აბა ერთად, ძმებო! უტუს ჯარი რომ მოჰქუხს, / შევეურთდეთ უტუს ჯარს და მტერს გადავასხათ თავზე ლაფი! / მართალია და კონა თოდუების ჯარების გამარჯვება! / გამარჯვება, გამარჯვება! / აბა, ძმებო, ერთად წავიდეთ მტრისკენ! / აბა, ერთად, ძმებო, მტერს აეუხიოთ პირი ფართო! / აბა, ერთად; აბა, ერთად, / მტერს აეუხიოთ პირი ფართო! / ერთად ფეხი, ძმებო, გლეხის შვილებო, / ძირფესვიანად გაწყვეტილი თავადაზნაურები! / ჩვენს სისხლს ეხვევიან გარშემო, როგორც ლეშს ყორნები, / კისრიდან გადავიგდოთ დაუნდობელის შვილიშვილები!

84. ოდელია, ნანინა

მხიარული სიმღერა ნოტირებულია გასული საუკუნის 30-იან წლებში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით.

85. დიოფ, ნანა

შეკითხვებზე აგებული სახუმარო სიმღერა, რომელიც ნოტირებულია გასული საუკუნის 30-იან წლებში, ახალ სენაკში, გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით.

– დიოფ ნანა, დამწვი? ჩემი თეთრ-თეთრი ბატები / პატარა ტურას შეაჭამე? / ავაგაი, შენი და ჩემი ცოდვა, / ამ ჩემს სიბერეში ყველაფერი დამიკარგე? / კისერმოსატეხო გოგოფ, ტურას ბედისა არ იყავი? / ჩემო კოხტა გოგოფ, სხვისი ბიჭისთვის გაგ ზარდე?

86. მარებელი (მაჭანკალი)

ეს საოხუნჯო სიმღერა ნოტირებულია 1938 წელს, სენაკში გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა გუნდი რემა შელეგიას ხელმძღვანელობით.

- ერთი კაცი მოვიდა და / გაგირიგებ ქალსაო, / ქალი, მაგრამ რა ქალი! / მთლად ავაშენებო. / ფულს მოგართმევს ათას მანეთს, / ცხენს და უნაგირსაო, / საბანსა და საბან-გობანს / ოქრო-ვერცხლსა ბეერსაო. / ქონებამ მომატყუა, / ხელი დაეკარ ხელსაო / (თავის) ტეინი ამირია / შეჩვენებულმა მაჭანკალმა. / ყოფილა, მაგრამ რა ყოფილა / ის ქალი, ბედდამწვარი, / ის ოჯახი, სადაც იგი გაიზარდა, / მთლად შავად დაქცეული! / უკბილო და ბებრუხანა / ლოყებჩამოგქანარიო, / ნაჯდომ ცხენს პგავს, / კუზიანი, ზურგმოღრეკილი. / ათასი მანეთი ფულიც გაქრა, / მგელმა შეჭამა ცხენიო, / გაღლეთილი ქალი ხელში შემრჩაო. / რა მწარეა – ახალგაზრდას / ცოლი მიყავდეს ბებერი, / ანდა, ეღლაბუცებოდეს / ბერიკაცი ახალ ცირას!

87. ბურღა

ბურღა მამაკაცის სახელია. ეს სახუმარო სრულდებოდა სუფრასთანაც. არსებობს ცნობა, რომ ყურძნის წურვასთანაც იყო დაკავშირებული. ჩაწერილია ოთარ ჩიჯავაძის მიერ 1959 წელს, წალენჯიხის რაიონის სოფ. ეწერში.

- ო, ბურღა-და, ბურღა-ეოდა, / თეთრი წვერი გაქეს! / ოდესმე ვის გაუგონია, / შუა ოქტომბერში თოვლიანობა! / ღომი წაქცეული-ეოდა, / ღორი დაელურს უელის, / ყურძენს შესევია ძაღლი და ტურა, / ტურა, აცაბაცაო-და, / საით მიცუნცულებ? / გასაზომად შენ ვინ მოგცა / ჩემი ბოსტანი და ფაცხა? / შენი დამბაჩაო-და / დამიჩხაკუნეო, / გადაეკოტრიალდი-ეოდა, / გადაეციდინეო, / პარამ, პურუმ, ძაღლები / წაეწკავეთ გამომადევენო. / უკეთესი და ულამაზესი / ქალბატონებს.

88. ერეხელი

გაუგებარ და შინაარსობრივად ერთმანეთთან დაუკავშირებელ სიტყვებზე აგებული სწრაფსათქმელია. ნოტირებულია გრივოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ზუგდიდის მომღერალთა გუნდი იროდი კალანდიას ხელმძღვანელობით.

- ერეხელი ვარ და მერეხელი, ელიზბარი, ამისთანა საარაკო, / მიქელოი ვარ და მიქელოი, გოგო მიდის ჭეჭეთელი, / ბიჭი მისდევს გეჯეთელი, ქვერ! / ქვერი ვარ და ახალი ქვერი, იკვირია-სიკვირია, / თვითონ ხორცი ხაშმიერი, დაფარული, ერი, ერი, ქუმ! / ქუმე ვარ და ქუმელის წყალი, ნება შენი, სახსოვარი, / ოჰო-ჰოი, მიქელო!

89. თეშ იღბალი (ამის იღბალი)

ქალ-ვაჟის სატრფიალო დიალოგი ნოტირებულია 1938 წელს, სენაკში გრივოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდნენ თამარ და ნიკოლოზ (კოლია) კაპანიძე.

- ამის იღბალი მქონდა, შეე დღეს რომ მენახე, / ყველაფრისგან გადაეჩრენილიყავი და მე შენს გამო დაეკარგულიყავი? / სიკვდილის დღემდე ვცდილობ, თავი არ მოგაძულო, / (ერთი) სულით და (ერთი) გულით მუდამ მიყვარდე. / გადაწყვეტილი ისე მქონდა, / რომ თავი მომეკლა, / შეგ ხელი მე იმ დროს, / ისევე აქეთ დავიხიე. / შენ შეგიძლია ეს სიმტიცე, / მთლიანად შენი გამხადო. / თავს წაევაგებ შენს გამო, / (ერთი) გულით რომ ვთქვა. / მაგრამ ღირსი არ ვყოფილვარ / ცოტა ხანს რომ მეყურებინა / სახეში / შენთვის. / რა მიჭირდა, ეს ჭლექი / (ჩემი) თავისთვის არ დამემატებინა! / მე შენი ვარ სიკვდილის დღემდე! / კარგად იყოს თუ ცუდად იყოს / მე არას ვეტყვი / შენს მოცემულ პირობას. / ყოველ წუთს და წამს / მე შენ რომ არ გამხსენებოდი, / ჩემი ჭირი არ მეყოფოდა, / სხვისი რომ არ

დამემატებინა?! / იქნებ შემცდარი ვიყო, / ეს რა საჭიროა. / შევი ბედი შენს
ამბავს / ჩემთან ყოველთვის გადადებს.

90. ჭიჭე ტურა (პატარა ტურა)

ეს სახუმარო სიმღერა 1938 წელს, ჩაწერა გრიგოლ კოკელაძემ. ასრულებდნენ მარგო თედიაშვილი, ნოკო ხურცია და ანანია ერქომაიშვილი.

- საქათმეში რა გინდოდა, შე ვშმაკო, პატარა ტურა, / ღმერთი არ გაგიწყრეს და
ქათმები არ შემოგამო! / სისა, სისა, სისა ტურა, სად არის, ყაზახო, ჩვენი მურა!
/ სისა, სისა, სისა ტურა, სად არის, ყაზახო, ჩვენი მურა! / სულელო ქალო,
სულელო, სულელო, ყვერული წაიღო განა. / ქალო, თვალით არ დამენახო, აქეთ
იციანი კიდევ? / სისა, სისა, სისა ტურა, არ გაუშვა, არ მოკედე! / სისა, სისა, სისა
ტურა, არ გაუშვა, არ მოკედე! / უგზობით შემომიციდა ფეხი, ხაზეკია, არ დამემღურო,
/ ქათმები თურმე ბევრი გყოლია, ერთი-ორს წაეიყვან. / სისა, სისა, სისა ტურა,
ღომი ტყუილად არ გამომტყუო! / სისა, სისა, სისა ტურა, მოტყუებისთვის არ
დამემღურო! / მამალი დედლები – ყველა გარეთ დადის, / კარი დამრჩენია?
ახავაი, შენი სიკედილი! / სისა, სისა, სისა ტურა, არიქა, ყაზახო, არ მოკედე! /
ობოლი ტყეში ეზივარ, დედა არა მყავს და მამა, / მშვიერი დადეივარ, არაფერი
მიჭამია წუხელ. / სისა, სისა, სისა ტურა, არიქა, ყაზახო, არ მოკედე! / ტყუილი,
ყაზახო, ტყუილი, ტყუილი, არსად არის პატარა ტურა, / მოტყუებისთვის არ
დამემღურო! / სისა, სისა, სისა ტურა, მოტყუებისთვის არ დამემღურო!

91. ჩაგუნა

ჩაგუნა კაცის სახელია. ეს იუმორისტული საცეკვაო ნიმუში სრულდებოდა მხიარული თავშეყრისას. შეიცავს დრამის ელემენტებს. ნოტირებულია გასული საუკუნის 40-იან წლებში თბილისში მიხვილ ჩირინაშვილის მიერ. გადმოსცა ნიკოლოზ ხვიტიამ.

- ჩაგუ მოდის ამაღამ, სასიძოდ გაჩენილი, / ვერას საქმროდ მყავს მოძებნილი და
მჩენილი. / ის დღე შენ დაგექცა, ჩაგუ იყოს ჩემი ტოლი / შენ რამ გვაგაშტრა,
რამ დაგიბრმავე თვალი? / კე, ბიჭებო, ჩაგუ მოდის, / ჩაგუ მოდის, მოდის, მოდის,
/ იქით-აქეთ დაეწყვეთ! / რა პკიღია იმას მხარზე? / მხიარულად დაეხედეთ! /
ვერას გაუხარებს გულს, / ჩაგუ მოდის, მოარდევებს არემარეს / გაცვია ღართის
პაჭიტი და ბუმბულიანი ქალამნები, / გახურავს ნაბდის ქუდი, ზურგზე გკიღია
ლაგუჯი / შესახედავად – ტარიელი, არამხუტუს ხელი და ტანი, / თქო –
ფართო, წელი – წერილი, მიხვრა-მოხვრა – შევლიეთ! / შენაინებს გაურიგე,
ჩაგუ /რომ არის / შენისთანა, / შენც ოხერი, ისიც ოხერი, ორივენი დასაცინი!

92. არამი დო შარიქა (არამი და შარიქა)

სიმღერის სახელწოდებაში ძაღლების სახელება გამოტანილი. ეს სახუმარო სახალხო დღესასწაულებისა და თავყრილობების დროს სრულდებოდა. ნოტირებულია ედიშერ საეიცკის მიერ. ასრულებდა ო. ლეთანძე.

- ვისია, ქალო, ეს ღორები, / მგლის გასაგლეჯი, / ოცი კამეჩი ვერ იზამს / ამდენ
ზარალს. / -აქამდე სად იყავი, შე მკედარო, / მიწაში ჩასადებო, / დაუძახე
ძაღლებს, / შარიქა და არამი! -ეაგლახ, ჩემი ცოდვა, / მთლად დაღუპული ვარ,
/ ოცდაათი საყენია / ღობე წაქცეული. / -დიდუ! რა სიმინდი უჭამიათ, / ან რა
კარგ-ტაროებიანი, / დაუძახე ძაღლებს, / შარიქა და არამი! / -არამს აგერ
დაუჭერია, / შარიქა დაეწია, / ჩვენი ზარალი გადახდილია, / სხვენზეა შეყრილი.

/ –აბა, აწი გაუშვი, / რადგან ზარალი გადახდილია. / ღორის დამჭერი ძაღლი / ყოველმხრივ ქებულია.

93. ჯანსულო

საფერხულო სიმღერაა, რომელიც იუმორისტული საცეკვაოთი მთავრდება. ნოტირებული ანზორ ერქომაიშვილის მიერ. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია.

– *ერთი, გზა მომეცით, / მინდერად მინდა ფარფატიო! / გვერდზე–ხმალი მოჭედილი, / ქარქაშიდან სრიალით ამოღება; / ხელში–დამბაჩა მოვარაყებულნი, / რკინა გახლავით ყირიმისა, / გესვრი, არ აგცდება, / არა გქონდეთ ჩემი შიში?! / აქ რა არის რომ გდია? / ქუდი არის თუ ბოხობია? / იქ მეგავრებოდი თორემ / აქეთ რისთვის მოხობდიო! / ნანა, ნანა, ჩემი ცოდევა! / კბილი როგორ დაუღმეკია, / თუ შემჭამს, შემჭამოს, / კიდევ ჰყავს მამაჩემს, / ახლა ვნახე ამის ძაღლას.*

94. ოსხაპუე (საფერხულო)

წარმართული დროიდან მომდინარე რიტუალური წრიული ფერხულია. ნოტირებულია 1931 წელს, გრიგოლ კოკელაძის მიერ. ასრულებდა ზუგდიდის რაიონის სოფ. კორცხელის გუნდი მარკოზ თორდიას ხელმძღვანელობით. დედანში ჰქვია „ფერხული“.

95. ომხა (იგივე ეომხა)

ეს საცეკვაო ნოტირებულია გრიგოლ კოკელაძის მიერ 1931 წელს, ზუგდიდის რაიონის სოფ. კოკში. ასრულებდა გუნდი კალისტრატე ცხაკაიას ხელმძღვანელობით.

– *რატომ იყო მუშა კაცი / დღედაღამ მშიერი, / ნახვერად ტალახში ამოსერილი / გროშებად დაქირაებული!*

96. ჰარირა

კოლორიტული, არაჩვეულებრივად დინამიური საცეკვაო სიმღერა. ჩაწერილია გრიგოლ კოკელაძის მიერ. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია.

97. ზარი

უძველესი სამგლოვიარო ჰიმნია, რომელიც მთლიანად მოთქმის შორისდებულს „ვაი“-ს ემყარება. ჩაწერილია 1959 წელს, წალენჯიხაში ოთარ ჩიჯავაძის მიერ. შემსრულებელთა ვინაობა უცნობია.

კრებულში გამოყენებულია გრიგოლ ჩხიკაძის, გრიგოლ კოკელაძის, კახი როსებაშვილის, ანზორ ერქომაიშვილის, ედიშერ გარაყანიძის, ნანა ვალიშვილის, ნატო ზუმბაძის, გიორგი დონაძის ხელნაწერები, რომლებიც ინახება თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური შემოქმედების კათედრის არქივში. აგრეთვე, კოტე ფოცხვერაშვილი, ვლადიმერ ახოპაძის, შალვა მშველიძის, ედიშერ საციცკის, ალექსანდრე ფარცხალაძის, ნიკოლოზ შარაბიძის, მიხეილ ჩირინაშვილის, ნიკოლოზ ხეიტიას ხელნაწერები, რომლებიც ინახება ხალხური შემოქმედების სამეცნიერ-მეთოდური ცენტრის ფოლკლორის განყოფილების არქივში. შიფრი – 12.

სანოტო კრებულები:

ა. ანდრიაშვილი და ვ. მახარაძე (შემდგენლები) – ქართული ხალხური სიმღერები. თბ., 1971 წ. „განათლება“

ბ. კალანდაძე-მახარაძე (შემდგენელი) – აკენის ნანა. სანოტო კრებული წინასიტყვაობითა და შენიშვნებით. თბ., 2000 წ. ხალხური შემოქმედების სამეცნიერ-მეთოდური ცენტრი.

გრ. კოკელაძე – მეგრული ხალხური სიმღერა. ხელნაწერი კრებულები. ინახება თბილისის ვ. სარაჯიშვილის სახ. სახელმწიფო კონსერვატორიის ქართული ხალხური შემოქმედების კათედრის ფონდში №№ 315, 28962 - 28965, 29111 - 29115.

გრ. კოკელაძე – ზოგი რამ ქართულ ცეკვაზე. თბ., 1977 წ. „ხელოვნება“.

• გრ. კოკელაძე – 50 ქართული ხალხური სიმღერა. I ნაწ., თბ., 1979 წ. სსრკ მუსიკალური ფონდის საქართველოს განყოფილება.

გრ. კოკელაძე – 30 ქართული ხალხური სიმღერა მოსწავლეათათვის. თბ., 1981 წ. სსრკ მუსიკალური ფონდის საქართველოს განყოფილება.

გრ. კოკელაძე – ასი ქართული ხალხური სიმღერა. თბ., 1984 წ. „ხელოვნება“.

გრ. კოკელაძე – ქართული ხალხური სიმღერები თქმულებებითა და კომენტარებით. თბ., 1985 წ. სსრკ მუსიკალური ფონდის საქართველოს განყოფილება.

ქ. მეგრელიძე – 52 სიმღერა აქესენტი მეგრელიძის რეპერტუარიდან. ხელნაწერი კრებული. (ინახება პირად არქივში).

კ. როსებაშვილი – ქართული ხალხური სიმღერები. თბ., 1981 წ. სსრკ მუსიკალური ფონდის საქართველოს განყოფილება.

კ. ფოცხვერაშვილი – ქართული ხალხური სიმღერები. ხელნაწერი. თბ., 1950 წ. ინახება ხალხური შემოქმედების სამეცნიერ-მეთოდური ცენტრის ფოლკლორის განყოფილების არქივში.

ო. ჩიჯავაძე – ქართული ხალხური სიმღერები (მეგრული). თბ., 1974 წ. „ხელოვნება“.

ვლ. ჭუმბურიძე – ქართული ხალხური სიმღერების კრებული (სამეგრელო). თბ., 1972 წ. საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს ხალხური შემოქმედების რესპუბლიკური სახლი.

ა. ხორავა – ქართული (მეგრული) ხალხური სიმღერები (ნოტირებული რუსუდან ხორავას მიერ). თბ., 1998.

Гроздов Хр. – Мингрельские песни. Сборник материалов для описания местностей и племен Кавказа. 1894 г.

Чиджавадзе О. – Цагарейшвили В. – Грузинские народные песни. Москва, 1964 г., «Музыка»

DEFINITIONS AND ANNOTATIONS

The songs in this collection are arranged according to genre. However, some of these do not necessarily fit into the categories. In previously published collections there has almost never been any indication of specifically when and how such songs were traditionally sung. It is known that in folklore songs occasionally changed genre context under the influence of historical and social circumstance. Due to this, in some songs we find characteristics of more than one genre. This of course makes it more difficult for us to determine the original genre and define the contemporary social function.

The poetic texts of the songs are often extremely difficult to understand. A large number of songs collected were recorded and annotated by musicologists who did not know the Megrelian language, thus introducing many mistakes. Until recently, no one had paid much attention to the accuracy of Megrelian song texts when preparing song anthologies. In our opinion this is entirely unacceptable. And so to help us maintain the highest level of accuracy we have enlisted the aid of Revaz Sherozia, prominent expert in Megrelian-Laz, who has worked very hard both to correct the texts and to translate them into Georgian.

In recent years more and more amateur choirs abroad have begun to learn and perform Georgian folk music, thus helping to popularize it worldwide. Because of this we have chosen to include transliteration of the song texts into the phonetic alphabet with the intent of making it easier for foreigners to study and sing them. Apart from this we have included short summaries of the poetic texts translated into English to help foreign performers and researchers understand the content and context of each song. We wish to stress to foreign students of Georgian folk song that the upper two voices (first and second tenor) were traditionally sung by single performers, and it was only the bass part that was sung by a group. Additionally, all openings and single-voice sections within any given song would be sung again by solo voices.

At the end of the anthology we have included short annotation on each song including information on genre, date of recording, and the names of the performers and who recorded them. In some cases we have included information on the peculiarities of performance as well.

It is worth noting that the International Centre for Georgian Folk Song has also prepared for publication a compact disc of Megrelian songs as well as monographs about famous choir directors and performers including Dzuku Lolua, Rema Shelegia, Kirile Pachkoria, Platon Pantsulaia, Noko Khurtsia, Elene Chubabria, Kitsi Gegechkori and Ludi Babilua. Additionally, the first compact discs in the series "Teach Yourself Georgian Folk Song" have been prepared in the form of a 3CD set including 20 Megrelian songs. These are excellent learning aids in that they present each voice in isolation as well as in context of all three voices, which will make their study much simpler. We hope that this will be a valuable gift for all those interested.

1. Nana, skua (Nana, baby)

One of the first Megrelian song samples, which was put to notes and yet the only fixed version of Megrelian lullaby "Nana". Recorded by Kristepore Grozdov in village Tsaishi, Zugdidi district, in 1889.

– *Hug me, nana baby and I'll chant for you here.*

2. Ha, nani

Lazic lullaby "Nana" performed by Marine Tandilava.

Recorded by Grigol Chkhikvadze in v. Sarpi, Batumi district, in 1961. Put to notes by Nino Shvelidze.

– *Haa, nana... I'll rock a cradle, don't cry, my dearest! Your mom and dad will come, cradle titti, titti, a little boy is laying in it.*

3. Sissa, tura

This polyphonic lyrical cradle song is recorded by Valerian Tsagareishvili in the 40s of the past century. The performers are not identified. We think, that it was created by combining two lullabies - "Nana, skua" and "Bruyia Bondo".

- *Sleep, baby! A bud of rose lays in the cradle and looks like the sun and the moon. Jackal's coming! The boy Bondo is embracing his mom.*

4. Didou, nana

This polyphonic version of "Cradle Nana" was recorded by Ketevan Megrelidze in the 40s of the past century. The choirmaster – Aqvsenti Megrelidze. Chonguri tuning – f,a,c,e.

- *Didou, nana. Don't cry, baby! My heart is wounded, the breast is dry, don't ask me anything about the milk!*

5. Nana

Version of "Sissa, tura".

Recorded by Archil Khorava in v. Kurzu, Martvili district, in 1968-80. Performed by I. Nachkebia. Put to notes by Nino Shvelidze.

- *Sleep, baby! A bud of rose lays in the cradle. My dearest!*

6. Veengara, nana skua! (Don't cry, you baby)

This polyphonic cradle song, created on the basis of monophonic "Nana" was recorded by Grigol Kokeladze in the 40s of the past century. It was performed by Zugdidi chorus under the leadership of Eristo Khubulava.

- *Don't cry baby and sleep! My breast is dry, don't ask me anything about the milk! You don't know who you are, a child of poor peasant.*

7. Ia, patnefi (Violet, lords)

This healing-song sample, taking origin from pagan times, was recorded by Nato Zumbadze in v. Chkvaleri, Tsalenjikha district, in 1989. Performed by Apuli Kvaratskhelia.

- *Violet, lords, Violet and rose around, my sofa and your bud, lords, heal your patient!*

8. Obargali (Weeding song)

Recorded by Alexandre Partskhaladze in v. Taia-Bezhasghali, Zugdidi district, in 1929. Performers are not identified. One of the oldest samples of the "work genre", which was performed while weeding the cornfield.

9. Ochkhvarali (Thrashing song)

Work song, sung while thrashing. Recorded and put to notes by Kakhi Rosebashvili in 1956.

- *Rise the kakuts (thrashing sticks homini) God will give us wealth!*

10. Jveshi khemkhvaia (Old harvest)

This sample, performed while yielding the harvest (corn, maize), is put to notes by Grigol Kokeladze in 1931. Performed by v. Kortskheli chorus, Zugdidi district; choirmaster – Markoz Tordia.

11. Khemkhvaia (Affluent harvest)

This sample is put to notes by Grigol Kokeladze in New Senaki, in the 30's of the past century. Performed by the chorus, under Rema Shelegia's leadership. Was sung while yielding the harvest.

– *Rich harvest brings the common joy.*

12. Oskhunuri (Sorting out)

Work song, performed by Dzaku and Shota Abralavas; recorded by Archil Khorava in Poti, in 1968-80. Put to notes by Rusudan Khorava. The song expresses the joy, inspired by the rich harvest.

13. Ocheshkhvei

Put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1932. Choirmaster – Rema Shelegia. The sample was performed while sorting out the maize. The end of the work was marked by ritual round dance.

14. Noduri (Nadi song)

The song refers to nadi song cycle. It is performed during the process of work by two choirs. Put to notes by Grigol Kokeladze in 1931. Performed by v. Kortskeheli chorus, Zugdidi district; choirmaster – Markoz Tordia.

15. Odoia

Popular nadi song, sung during hoeing and weeding a cornfield. The sample was put to notes by Grigol Kokeladze in Tbilisi, in 1937. Performed by West-Georgian folk song chorus; choirmaster – Kirile Pachkoria; soloist – Noko Khurtsia.

– *Come here, Gigoia! Let us hear your voice when hoeing and weeding!*

16. Chkishuri (Played by shepherd)

Originally titled as "Shepherd's song on larchemi". Recorded by Kakhi Rosebashvili in v. Muzhava, Tsalenjikha district, in 1958. Performed by Dzokia Aronia. In scientific literary sources this instrument is known as Pan's pipes.

17. Larchems medzakhili (Sung accompanied by larchemi)

Originally titled as "Shepherd's song on larchemi". Recorded by Kakhi Rosebashvili in v. Muzhava, Tsalenjikha district, in 1958. Performed by Dzokia Aronia.

18. Nirzi (A competition)

Six-tube larchemi was divided in two parts and they competed with each other. The sample recorded and put to notes by Kakhi Rosebashvili in v. Chkvaleri, Tsalenjikha district, in 1958. Performed by Gera and Grigol Kukhilavas.

19. Odelio

Originally titled as "Ghighbini". It is a drinking-song, with nowadays meaningless words. Put to notes by Grigol Kokeladze in the 40's of the past century. Performed by Senaki Ethnographic Chorus, under Rema Shelegia's leadership.

20. Diserunda, vovotina (If it gets dark, I won't dare to go)

Drinking song, performed in a humorous manner. Put to notes by Grigol Kokeladze in v. Khabume, Chkhorotsku district, in the 30s of the past century. Performed by chorus, conducted by Tada Gagaa.

21. Zeskvi (A thrush)

It is a drinking, humorous song. Put to notes by Grigol Kokeladze in Zugdidi, in the 30s of the past century. Performed by chorus, conducted by Galaktion Chelidze.

- *Thrush, why did you get so sad? Soon the spring will come and you'll enjoy catching butterflies.*

22. Odelio

Originally titled as "Ghigini". An improvised drinking-song, which was recorded by Grigol Kokeladze in the 30s of the past century. Performed by collective farm chorus from v. Kortskheli, Zugdidi district; choirmaster– Markoz Tordia.

23. Chkholariash obiru (Chkholaria's song)

Drinking song, recorded by Shalva Mshvelidze in Poti district, in 1937. Performed by Platon and Ekvtime Shamatava, Alexandre Margalitadze.

- *Alia and Reshiti (men's names), drink wine together! ouh, poor me, indeed poor me!*

24. Ovdelia

Originally titled as "Short drinking song". Put to notes by Grigol Kokeladze.

- *Performed by Senaki Ethnographic Chorus, under Rema Shelegia's leadership.*

25. Dadianish modzakhili (Dadiani's song)

Drinking song with amorous content, performed by I. Belkania, D. Shushania and V. Salia. Recorded by Archil Khorava in Tsalenjikha, in 1968-80. Put to notes by Rusudan Khorava.

- *You are sitting there, I'm here – alone. Why are you making me so feel so bitter?*

26. Geshvi do geshvia (Drink and drink)

Well-known drinking song. Was recorded by Grigol Kokeladze in Zugdidi, in the 30's of the past century, from M. Vekua.

- *Drink to the end, empty the vessel! Drink, dark-haired; if you didn't want to drink, then why did you come?*

27. Gepshvat ghvini kharatia (Let's drink wine from the bowl)

Put to notes by Grigol Kokeladze in Tbilisi, in 1943. Performed by Kirille Pachkoria, Noko Khurtsia and Vladimer Babilua. Joyful drinking-song, which includes several songs ("Gepshvat ghvini", "Oluri kulare" and "Geshvia"). Performed at the end of the feast. Originally titled as "Supruli".

- *Let's drink wine from the mug and pass each other the vessel!*

28. Madlobeli vart (We are thankful)

The drinking song. Put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1930. Was performed by Rema Shelegia, Porfile Gabelia and Biktor Abshilava. An influence of Guria musical dialect is felt.

29. Aba, rero

Originally titled as "Shemodzakhili"; a drinking-song. Put to notes by Grigol Kokeladze in 1931. Performed by the chorus from v. Kortskheli, Zugdidi district; choirmaster– Markoz Tordia. Its words have become meaningless in our days.

30. Ovdelia

Originally titled as "Supruli" (drinking-song). It should be performed in a solid, quiet, calm manner. Put to notes by Grigol Kokeladze in Zugdidi, in 1931. Performed by a group from Zugdidi Ethnographic Chorus, under Ivane Chomakhia's leadership.

31. Mravalzhamier

It is the sample of a drinking song, widely spread in Georgia, which is influenced by church music. Put to notes by Grigol Kokeladze in the 30s of the past century. Performed by Senaki Ethnographic Chorus, under Rema Shelegia's leadership.

32. Alilo

The sample is recorded by Edisher Garakanidze in Senaki district, in early 1990ies. The performers are not identified. The song was put to notes by Nana Valishvili and Lia Salakaia. It is known that this song is sung by guests and hosts in turns. In Samegrelo, "Alilo" was sometimes sung with Georgian words.

– *Alilo... On 25th of this month Christ was born in Bethlehem, / Stars were shining, sparkling in Bethlehem, / When shepherds heard that, they saw a miracle, / Aghusia, kaghusia, pig is hanging on a hook, / My host – good host, will cut a bit, / Merry Christmas, let me be the herald of Christmas.*

33. Alilo

Calendar song, connected with Christmas. Recorded by Vladimer Akhobadze in v. Khabume, Chkhorotsku district, in 1950. Performed by N. Jalaghonia, Data Gogua and David Batsatsia.

34. Kirialesa

New year greeting, which was performed by walking from house to house, like "Alilo". The sample was recorded by Edisher Garakanidze in the 90s of the past century. Performed by the ensemble from v. Bandza, Martvili district, under the leadership of Omar Khukhua.

35. Vagiorko ma (You don't love me)

In the manuscript it is referred to as "Shepherd's song". Published as a love song. Put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1932. Performed by Rema Shelegia's daughter, Luba Shelegia.

– *Don't you love me, don't you like me? / Don't you want me, Makharia, my dearest!*

36. Vagiorko ma (You don't love me)

Polyphonic sample of monophonic love-song, which gained an outstanding popularity. With the simple, melodic expression and soft, velvety harmony it stands out not only in Megrelian, but in whole Georgian folk song art. It combines several forms of traditional performance. It combines several forms of traditional performance. The recorder and performer of the song is unknown.

37. Miork do mighiruk (I love you and I value you)

Lyrical love song. Put in notes by Grigol Kokeladze in Zugdidi, in the 30s of the past century. Performed by Ethnographic chorus members – Alexandre and Bagrat Pazhava, Alexandre Kezua. Conductor – Galaktion Chelidze.

– *I love you and you are worth it, I've tied you up with the cotton thread.*

38. Mapshalia (A nightingale)

Lyrical love song. Recorded by Archil Khorava in v. Kvaiti, Martvili district, in 1968-80. Performers are not identified. Put to notes by Rusudan Khorava.

- *You are a rose of my heart, twittering nightingale, don't look at me from afar, fly nearer to me.*

39. Veshemtsodua (Don't be sorry for me)

Originally titled as "Satrpialo" (love-song). Was put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1931. Performed by Rema Shelegia, Porfile Gabelia and Biktor Abshilava.

- *If a man is chasing me with a gun and a dagger, it doesn't mean I'm miserable, let no one pity me.*

40. Eu, chkim tsoda (Eu, poor me)

Lyrical love song, which was put to notes by Grigol Kokeladze in v. Koki, Zugdidi district, in 1931. Performed by chorus, conducted by Kalistrate Tskhakaia.

- *Oh, dear me! What does love seem to be? It breaks my heart.*

41. Edemish baghi (Eden's garden)

Love-song. Recorded by Archil Khorava in Poti, in 1968-80. Performed by Dzaku and Shota Abralavas. Put to notes by Rusudan Khorava.

- *Once I was a gardener in the garden of Eden. I could see your face in front of my eyes, I thought I was dreaming.*

42. Chelaia tsira (White girl)

Lyrical-love song sample, recorded by Anzor Erkomaishvili in 1988. Performed by Imedi Beraia, Polikarpe Khubulava and Giorgi Dzadzua. This song is a transformed version of an oldest song "Tuta akhali", connected with the moon cult.

- *White girl, riding a horse, flirting with an old man doesn't suit you! / White boy should sit by you.*

43. Si kouli, Bata (You are going, Bata)

Lyrical-love song, recorded by Otar Chijavadze in v. Obuji, Tsalenjikha district, in 1959.

- *Are you going, Bata, are you leaving me? I'm caught, I'm tied, don't you feel sorry for me? I'm nearly dying.*

44. Iruli chkimda (Run towards me)

Love lyric town-song sample. Was put to notes by Mikheil Chirinashvili in 1951. Performed by Tsalenjikha Culture House chorus, conducted by Vladimer Salia.

- *You're walking like a doe, come to me and hug me.*

45. Ma si vardi (I gave you a rose)

Lyrical-love song sample, created by the influence of town-song. Recorded by Vasil Makharadze in the 40s of the past century. Performers are not identified.

- *I gave the rose to you, to plant it in the garden, to love me. Unfortunately, you appeared to be a bad gardener. My heart is dead.*

46. Chkim Toronji (My pigeon)

Lyrical song sample, put to notes by Grigol Kokeladze in 1931 and performed by Zugdidi Chonguri Band with the leadership of Qeonia and Beglar Akobia.

- *Diodou nana, I was 12 years old, diodou nana, I wanted to catch a pigeon, to please myself. I wanted to breed it myself.*

47. Aka si rekisho (I said you were the only one)

Put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1932. Performed by Rema Shelegia, Porfile Gabelia and Biktor Abshilava.

- *You are the only one, I said, you are a diamond, I said, / You made me sick, I can't visit you, when I recall it, I want to cry.*

48. Makha

Woman's name. Lyrical-love song, created by the influence of town song. Put to notes by Grigol Kokeladze in Akhali Senaki, in the 30s of the past century. Was performed by chorus, under Rema Shelegia's leadership.

- *I Wish I were the lamb, sacrificed to you, / I Wish I could melt as candle in front of the icon, / You are the one, who must shed tears after my death.*

49. Arti vardi (One rose)

This love song is created by the influence of the town folklore. Put to notes by Grigol Kokeladze. Performed by chorus from village Kheta, Khobi district; choirmaster – Rema Shelegia. The second part of the text is taken from the version, recorded by Grigol Kokeladze in 1936, which was performed by Zugdidi chorus, conducted by Akaki Kharebava.

- *The smell of rose, picked in the garden, reminded me of my love.*

50. Vojanudi chkim jargvals (I was laying in my hut)

This brilliant sample of Megrelian love lyric sometimes is titled as "Didoudo, Nanina". Put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1932. Performed by Rema Shelegia, Porfile Gabelia and Biktor Abshilava.

- *I was dreaming, as the swallow song reminded me of my love, / and I started to cry as a child.*

51. Maglonia (Magnolia)

Lyrical-love song, recorded by Anzor Erkomaishvili in Tbilisi, in 1988. Performed by Imedi Beraia, Polikarpe Khubulava and Giorgi Ddadzua.

- *I met Magnolia, how beautiful, how good it was?! / Don't let me down, my girl! Don't make my life miserable!*

52. Destane (Love letter)

Lazic love lyric sample. Recorded by Grigol Chkhikvadze in v. Sarpi, Batumi district, in 1973. Performed by Aishe Kakabadze. Put to notes by Kakhi Rosebashvili.

- *I'm writing you this letter in sorrow, why are you crying, my love? You, bride, for whom are you dressing up?*

53. He, Asie

Asie is a woman's name. Lazic love song. Recorded by Grigol Chkhikvadze in v. Sarpi, Batumi district, in 1973. Performed by Khavana Memishishi. Put to notes by Grigol Chkhikvadze.

- *He, Asie! I adore you, you look like a lamb, you burnt and conquered my heart, my rose!*

54. Meuremesh obiru (Urmuli – bullock-cart song)

A three-voiced song, based on carter's singing. Put to notes by Grigol Kokeladze in the 30s of the past century. Performed by v. Sujuni collective farm chorus, Abasha district, choirmaster – Lomina Gugushvili.

55. Mtsare oropa (Bitter love)

Lyrical song, describing the social unfairness. Performed by chorus from v. Khabume, Chkhorotsku district; conducted by Tada Gagua. Put to notes by Grigol Kokeladze in 40s of the past century.

– *Tell me, wise man, what is love? I'm tied with a hardest noose. There's no hope for you and me!*

56. Voshvarada, same as Oshvarada

Humorous song, which could've been performed at the feast, while travelling, on the folk celebrations. Put to notes by Grigol Kokeladze in the 40s of the past century. Performed by collective farm chorus from v. Jikhaskari, Zugdidi district; choirmaster – Eristo Khubulava.

57. Ou, nana

Originally titled as "Torment living". Lyrical song, recorded by Kote Potskhverashvili in Tbilisi, in 1950. Performers are not identified.

– *Death is better than hard life. Waiting for you made me deaf and dumb.*

58. Jveshi Chela (Old Chela)

Chela is a bull's name. This lyrical song, full of humorous elements, is put to notes by Grigol Kokeladze in 1933. Performed by v. Ushapati chorus, Senaki district; choirmaster – Rema Shelegia.

59. Dil-dila

This is a joyful feast song, which was recorded by Grigol Kokeladze in the 40s of the past century, performed by a chorus from v. Jikhaskari's, Zugdidi district; choirmaster – Eristo Khubulava.

60. Miors patskha (I love the hut)

Lyrical joyful song, which was recorded by Grigol Kokeladze in the 40s of the past century. Performed by New Senaki chorus, conducted by Rema Shelegia. The same sample in Georgian text is recorded in 1932 by Rema Shelegia, Porfile Gabelia and Biktor Abshilava.

– *I love Megrelian hut, shaped by pair of compasses.*

61. Dielosa

This humorous song was recorded by Grigol Kokeladze in the 30s of the past century. Performed by Chkhorotsku chorus, under Rema Shelegia's leadership.

62. Hei, ranina

Song of joyful mood. Was performed by Chkhorotsku Ethnographic Chorus, under Rema Shelegia's leadership. Was put to notes by Grigol Kokeladze in the 30s of the past century.

63. Meureme (Bullock-cart-man)

Lyrical song, which tells about cart-man's hard life. Recorded by Grigol Kokeladze in the 30s of XX century. Performed by Noko Khurtsia and several members of Kirile Pachkoria's chorus.

64. Varado-rado

Joyful, crooning-style song. Was put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1930. Performed by Rema Shelegia, Porfile Gabelia and Biktor Abshilava.

65. Aba, delia

Humorous song, which was performed while entertainment and rest. Recorder – Grigol Kokeladze. In the 30s of the past century. Performed by chorus from v. Kortskheli, Zugdidi district; choirmaster – Markoz Tordia.

66. Voira

Humorous song. Recorded by Vladimer Akhobadze in v. Khaburne, Chkhorotsku district, in 1950. Was performed by Tedo and Tada Guluas, David Batsatsia.

67. Chela

Bullock-cart-man's song; It shouldn't be considered it as a work genre song, though. This is a typical sample of lyrical three-voiced song, which tells about cart-man's thoughts and sorrows. The charm of this version is in its simplicity and refinement. Chela and Busca are bull's names. Recorders and performers are not identified.

– *Here Chela! there Busca, you're so used to the slavery, / Ou, nana, you poor, nanina, you weak-willed, you heartless, you neck-dropped.*

68. Chela

Compared with the previous sample, the movement of voices is rather complicated.

Put to notes by Giorgi Donadze in 2003. Performed by Akaki Kharebava.

69. Ma do chkimi araba (Me and my bullock-cart)

Lyrical song of cart-man. The theme of social unfairness is underlined in the text. Sometimes this song is called as "Chela". Recorded by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1932. According to the recorder Pavle Akobia, from Zugdidi, is the author of the text, and Dzuku Lolua – is the author of the music. Performed by Rema Shelegia, Porfile Gabelia and Biktor Abshilava.

– *Me and my cart are rolling, brr! There, Chela! Here, Busca! (Chela and Busca are bulls' names). I'm poor, the rich man is taking my beautiful sweetheart away from me.*

70. Didavoi, nana

Brilliant sample of Megrelian song lyric, the best performer of which was considered to be a well-known singer, wonderful improviser Rema Shelegia. Put to notes by Grigol Kokeladze in Tbilisi. Performed by Akvsenti Megrelidze's chorus.

– *Come on, chonguro (string instrument), let's tell about your and my misfortune together! / What can you do? I have to kill myself.*

71. Shvidkatsa (Ensemble of seven men)

The song, connected with the feast, drinking. Its title and peculiarities have to be ascribed to the influence of the song with the same title, widespread in Guria (Georgian region, nearby Samegrelo). Recorded by Archil Khorava in v. Kurzu, Martvili district, in 1968-80. Performed by I. Nachkebia. Put to notes by Rusudan Khorava.

72. Skan oropa (Your love)

Originally titled as "Keisruli". The sample with the same title can also be met in Imereti region. Travel song, based on a love theme. Put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1932. Performed by Rema Shelegia, Porfile Gabelia and Biktor Abshilava.

– *Your love burns me, my heart is hanging like a fish on a rod.*

73. Kuchkhi bedineri (Lucky foot)

One of the popular samples of Megrelian song folklore. Besides wedding, this best-men song was also sung at other moments of everyday life. Put to notes by Grigol Kokeladze in 1932. Performed by Zugdidi singers' chorus, conducted by Galaktion Chelidze.

74. Makarepish obiru (Best-men's song)

Originally titled as "Makruli". Ritual song, connected with the wedding ceremony. Put to notes by Nikoloz Sharabidze. Performed by chorus, conducted by I. Chikovani.

75. Kunta bedinera (Short lucky)

Wedding travel song. Put to notes by Grigol Kokeladze in the 30s of the past century. Performed by Chkhorotsku collective farm chorus, conducted by Tada Gagua.

76. Akhali Kuchkhi bedineri (New lucky foot)

Best-men song, recorded by Grigol Kokeladze in 1932. Performed by v. Jikhaskari chorus, Zugdidi district; choirmaster – Eristo Khubulava.

77. Dilu-dila

Originally titled as "Mgzavruli" (travel song). Put to notes by Grigol Kokeladze in 1931. Performed by v. Kortskheli chorus, Zugdidi district; choirmaster – Markoz Tordia.

78. Arirama

Originally titled as "Tskhenosnuri" (horse-riders' song). Put to notes by Grigol Kokeladze in 1932. Performed by v. Kortskheli chorus, Zugdidi district; choirmaster – Markoz Tordia.

79. Vorero

Originally titled as "Mkhedruli" (riders' song). Put to notes by Nikoloz Khvitia in Tbilisi, in 1948. Performed by Noko Khurtsia.

80. Adila

Travelling-type song, based on interjections and nowadays meaningless words. Put to notes by Grigol Kokeladze in 1931. Performed by v. Sujuni chorus, Abasha district; choirmaster – Lomin Gugushvili.

81. Abadelo, ranina

Originally titled as "Sadnikuri" (horse-riders' song). Put to notes by Shalva Mshvelidze in Poti district, in 1937.

82. Delia

Travel song, based on a love theme. Put to notes by Grigol Kokeladze. Performed by v. Koki chorus, Zugdidi district; choirmaster – Kalistrate Tskhakaia.

– *I also have one sweetheart, she hugs me .*

83. Utush Lashkari (Utu's army)

Put to notes by Grigol Kokeladze in 1936. Was performed by Senaki singers' group, under Noko Khurtsia's leadership. The song reflects one of the episodes of Megrelian peasant rebellion of 1856, led by Utu Mikava.

84. Odelia, Nanina

Joyful song, put to notes by Grigol Kokeladze in 30s of the past century. Performed by v. Kortskheli chorus, Zugdidi district; choirmaster – Markoz Tordia.

85. Diov, nana

Facetious song, based on questions, which was put to notes by Grigol Kokeladze in the 30s of the past century. Performed by chorus, conducted by Rema Shelegia.

– *Diov, nana, did you burn me? Did you give my white geese to little jackal to eat?*

86. Marebeli (The matchmaker)

This joke-song is put to notes by Grigol Kokeladze in 1938. Performed by chorus, conducted by Rema Shelegia.

– *The matchmaker pestered me, wed me a woman. She turned out to be a witch, not a woman, toothless and old. What a pity, when a young man gets an old wife.*

87. Burgha

Burgha is a man's name. This facetious song was performed while drinking at the table. It is said that it was also connected with winemaking process. Recorded by Otar Chijavadze in v. Etzeri, Tsalenjikha district, in 1959.

– *O, Burgha! Have you ever heard about the snow in October?! A pig is dancing, dogs and jackals are running round the grape. Give the best and the most beautiful to the ladies!*

88. Erekheli

It is a tongue-twister, combined with words, which are hard to understand and not connected to each other with their meanings. Put to notes by Grigol Kokeladze. Performed by Zugdidi singers' chorus, conducted by Irodi Kalandia.

89. Tesh ighbali (His luck)

Amorous dialogue between the boy and the girl. Was put to notes by Grigol Kokeladze in Senaki, in 1938. Performed by Tamar and Nikoloz (Kolia) Kakachias.

– *Who gave me luck to be with you forever?!*

– *I dream to be together till the end of my days.*

90. Chiche tura (Small jackal)

This facetious song was recorded by Grigol Kokeladze in 1938. Was performed by Margo Tediashvili, Noko Khurtsia and Anania Erkomashvili.

– *What did you want in a hen-house, you little devil jackal, / Don't be a fool and don't eat my chickens! / Sissa, sissa, sissa tura (jackal), hey man, where is, our Mura(dog)?!*

91. Chaguna

Chaguna is a man's name. This humorous dancing sample was performed at joyful meetings. Contains the elements of drama. Put to notes by Mikheil Chirinashvili in Tbilisi, in the 40s of the past century. Passed down by Nikoloz Khvitia.

92. Arami do Sharika (Arami and Sharika)

These are the dogs' names in the song title. This facetious song was performed on the folk celebrations and meetings. Put to notes by Edisher Savitski. Performed by O. Letandze.

- *The pigs have got into the cornfield and have treaded the plants. Damn it all! call the dogs immediately!*

93. Jansulo

Round dance song, which ends by a humorous dance part. Boaster soloist is scared of a hat, thrown inside the circle; as if under the hat, there is hiding a horrible creature. Put to notes by Anzor Erkomaishvili. Performers are not identified.

- *Tonight is coming Chagu, a fiancé found for Vera. Let's meet cheerfully Vera's sweetheart.*

94. Oskhapue (For round dance)

Ritual circle round dance, taking its origin from pagan times. Put to notes by Grigol Kokeladze in 1931. Performed by the chorus from v. Kortskheli, Zugdidi district; choirmaster – Markoz Tordia. Originally titled as "Perkhuli".

95. Oisa, same as Voisa

This dance song was put to notes by Grigol Kokeladze in v. Koki, Zugdidi district, in 1931. Performed by chorus, conducted by Kalistrate Tskhakaia. Poetic text on a social unfairness tells – why the land worker was hungry, soiled in mud and hired for coins.

96. Harira

Vivid, incredibly dynamic dance song. Recorded by Grigol Kokeladze.

97. Zari

Oldest mourning hymn, completely based on mourning weep interjection "Vai". Recorded by Otar Chijavadze in Tsalenjikha, in 1959. Performers are not identified.

		გვ. P.		
	წინასიტყვაობა	5	Preface	
	ქართული ანბანის საერთაშორისო ტრანსკრიფცია	23	International transcription of Georgian alphabet	
N ^o				N ^o
1	ნანა, სკუა	24	nana, skua	1
2	ჰა, ნანი	25	ha, nani	2
3	სისა, ტურა	26	sisa, țura	3
4	დიდოუ, ნანა	30	didou, nana	4
5	ნანა	33	nana	5
6	ვეენგარა, ნანა სკუა!	36	veengara, nana skua!	6
7	ია, პატენევი	39	ia, pațenevi	7
8	ობარგალი	41	obargali	8
9	ოჩხვარალი	43	očxvarali	9
10	ჯვეში ხემხვაია	45	ǰveši xemxvaia	10
11	ხემხვაია	49	xemxvaia	11
12	ოსხუნური	51	osxunuri	12
13	ოჩეშხვეი	54	očešxvei	13
14	ნოდური	61	noduri	14
15	ოდოია	65	odoia	15
16	ჭყიშური	72	čqišuri	16
17	ლარჭემს მეძახილი	72	larčems mezxili	17
18	ნირზი	73	nirzi	18
19	ოდელიო	74	odelio	19
20	დისერუნდა, ვოვოტინა	76	diserunda, vovotina	20
21	ზესკვი	78	zeskvi	21
22	ოდელიო	79	odelio	22
23	ჩხოლარიაშ ობირუ	82	čxolariaš obiru	23
24	ოდელია	84	ovdelia	24
25	დადიანიშ მოძახილი	85	dadianiš mozxili	25
26	გეშვი დო გეშვია	87	gešvi do gešvia	26
27	გეფშვათ ლეინი ხარათია	89	gepšvat ľvini xaratia	27
28	მადლობელი ვართ	94	madlobeli vart	28
29	აბა, რერო	96	aba, rero	29
30	ოდელია	99	ovdelia	30
31	მრავალჯამიერ	104	mravalžamier	31

№		ბგ. P.		№
32	ალილო	105	alilo	32
33	ალილო	107	alilo	33
34	კირძალესა	109	ķirjalesa	34
35	ვაგიჲორქო მა	115	vagi'orko ma	35
36	ვაგიჲორქო მა	116	vagi'orko ma	36
37	მიჲორქჳ დო მიღირუქჳ	118	mi'orkə do miyirukə	37
38	მაჲშალია	119	mapšalia	38
39	ვეშემცოდუა	121	vešemcodua	39
40	ეუ, ჩქიმ ცოდა!	122	eu, čkim coda!	40
41	ედემიშ ბალი	124	edemiš bayi	41
42	ჩელაია ცირა	127	čelaia cira	42
43	სი ქოული, ბატა	131	si kouli, baťa	43
44	ირული ჩქიმდა	134	iruli čkimda	44
45	მა სი ვარდი	136	ma si vardi	45
46	ჩქიმ ტორონჯი	138	čkim ťoronĵi	46
47	აკა სი რექიშო	140	aķa si rekišo	47
48	მახა	142	maxa	48
49	ართი ვარდი	144	arti vardi	49
50	ვოჯანუდი ჩქიმ ჯარგვალს	146	voĵanudi čkim ĵargvals	50
51	მაგლონია	150	maglonia	51
52	დესტანე	155	deštane	52
53	ჰე, ასიე	156	he, asie	53
54	მეურემეშ ობირუ	157	meuremeš obiru	54
55	მწარე ცოროფა	159	mčare 'oropa	55
56	ოშეარადა	161	ošvarada	56
57	ოუ, ნანა	163	ou, nana	57
58	ჯეეში ჩელა	165	ĵveši čela	58
59	დილ-დილა	168	dil-dila	59
60	მიჲორს ფაცხა	170	mi'ors pacxa	60
61	დიელოსა	172	dielosa	61
62	ჰეი, რანინა	174	hei, ranina	62
63	მეურემე	175	meureme	63
64	ვარადო-რადო	178	varado-rado	64
65	აბადელია	181	abadelia	65
66	ვოჲრა	184	vojra	66
67	ჩელა	185	čela	67
68	ჩელა	187	čela	68
69	მა დო ჩქიმი არაბა	191	ma do čkimi araba	69

№		გვ. P.		№
70	დიდავოი ნანა	197	didavoi nana	70
71	შვიდკაცა	200	švidkaca	71
72	სქან ცოროფა	204	skan 'oropa	72
73	კუჩხი ბედინერი	208	kučxi bedineri	73
74	მაყარეფიშ ობირუ	211	maqarepiš obiru	74
75	კუნტა ბედინერა	212	kuṇṭa bedinera	75
76	ახალი კუჩხი ბედინერი	213	axali kučxi bedineri	76
77	დილუ-დილა	216	dilu-dila	77
78	არირამა	218	arirama	78
79	ვორერო	219	vorero	79
80	ადილა	220	adila	80
81	აბადელო, ნანინა	222	abadelo, nanina	81
82	დელია	226	delia	82
83	უტუშ ჯარი	229	uṭuš žari	83
84	ოდელია, ნანინა	235	odelia, nanina	84
85	დძოფ, ნანა	237	djov, nana	85
86	მარებელი	239	marebeli	86
87	ბურღა	243	burya	87
88	ერეხელი	245	erexeli	88
89	თეშ იღბალი	248	teš iybali	89
90	ჭიჭე ტურა	253	čiče ṭura	90
91	ჩაგუნა	258	čaguna	91
92	არამი დო შარიკა	266	arami do šarika	92
93	ჯანსულო	271	žansulo	93
94	ოსხაპუე	275	osxapue	94
95	ოჯსა	281	ojsa	95
96	ჰარირა	284	harira	96
97	ზარი	293	zari	97
	განმარტებები და ანოტაციები	295	Definitions and annotations	